

2015

Årsredovisning Länsförsäkringar Bank

Det finansiella året 2015

Året i korthet

- Rörelseresultatet ökade 26 procent till 1 175 (935) Mkr och räntabiliteten på eget kapital uppgick till 8,9 (8,3) procent.
- Räntenettet ökade 16 procent till 2 994 (2 580) Mkr.
- Kreditförlusterna är fortsatt låga och uppgick netto till -6 (10) Mkr, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,00 (0,00) procent.
- Affärsvolymer ökade 14 procent till 404 (354) Mdr.
- Inlåningen ökade 9 procent till 84 (77) Mdr.
- Utlåningen ökade 13 procent till 202 (179) Mdr.
- Kärnprimärkapitalrelationen avseende konsoliderad situation uppgick till 21,4 procent den 31 december 2015.
- Antalet kunder med Länsförsäkringar som huvudbank ökade med 8 procent till 378 000, antalet bankkort ökade 10 procent till 466 000 och antalet inlåningskonton ökade 7 procent.

404 Mdr
AFFÄRSVOLYM

378 000
KUNDER MED BANKEN
SOM HUVUDBANK

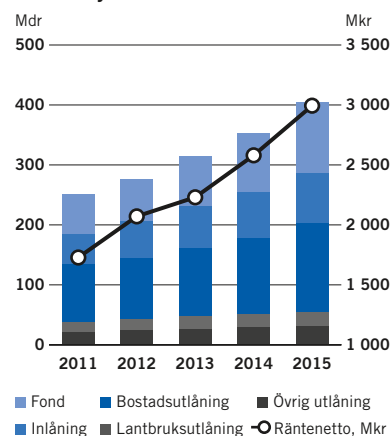
NYCKELTAL

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011
Räntabilitet på eget kapital, %	8,9	8,3	6,7	6,3	4,8
Avkastning på totalt kapital, %	0,48	0,42	0,31	0,30	0,24
Placeringsmarginal, %	1,22	1,15	1,06	1,11	1,07
K/I-tal före kreditförluster	0,57	0,62	0,63	0,66	0,71
Kärnprimärkapitalrelation, %	21,4	13,9	14,4 ¹⁾ 2)	13,1 ¹⁾	11,5 ¹⁾
Primärkapitalrelation, %	23,7	13,9	14,4 ¹⁾ 2)	13,7 ¹⁾	12,1 ¹⁾
Total kapitalrelation, %	28,2	17,5	19,1 ¹⁾ 2)	15,6 ¹⁾	14,0 ¹⁾
Andel osäkra fordringar, %	0,12	0,17	0,23	0,19	0,17
Reserver i förhållande till utlåning, %	0,19	0,19	0,25	0,21	0,21
Kreditförlustnivå i förhållande till utlåning, %	0,03	0,00	0,08	0,06	0,04

¹⁾ Avser bankkoncernen.

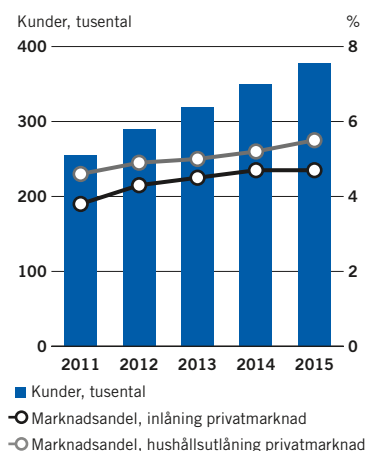
²⁾ Enligt Länsförsäkringar Banks dåvarande tolkning av regelverket.

Affärsvolym och räntenetto

Den totala affärsvolymer har i genomsnitt ökat med 12 procent per år de senaste fem åren. Räntenettet har i genomsnitt ökat med 17 procent.

Huvudkunder och marknadsandelar

Under de senaste fem åren har antalet kunder vuxit med i genomsnitt 11 procent per år. Marknadspositionen har kontinuerligt stärkts.

Banken med Sveriges mest nöjda privatkunder

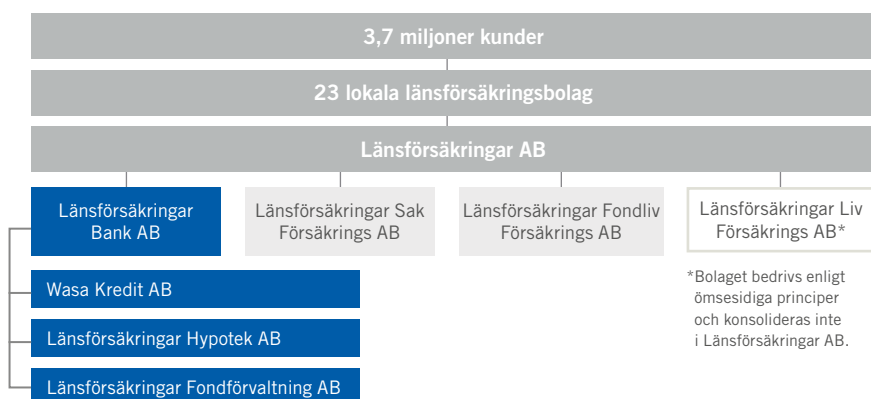

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank och har som strategi att erbjuda Länsförsäkringsgruppens kunder attraktiva banktjänster. Närhet till kunden skapas genom personliga möten på 128 av länsförsäkringsbolagens kontor runt om i Sverige samt via digitala tjänster och telefon. Målet är att ha de mest nöjda kunderna, att med låg bibehållen risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet samt att öka andelen kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar. Enligt Svenskt Kvalitetsindex 2015 har banken återigen Sveriges mest nöjda privatkunder.

Kort om Länsförsäkringar | Lokala bolag med kunderna som ägare och enda uppdragsgivare

Länsförsäkringar består av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB med dotterbolag. Genom respektive länsförsäkringsbolag får kunderna en helhet inom bank, försäkring, pension och fastighetsförmedling. Länsförsäkringsbolagen ägs av

försäkringskunderna; det finns inga externa aktieägare och kundernas behov och krav är alltid det primära uppdraget. Grundläggande är en långsiktig omsorg om kundernas pengar och trygghet. Länsförsäkringsgruppen har tillsammans drygt 3,7 miljoner kunder och cirka 6 000 medarbetare.

*Bolaget bedrivs enligt ömsesidiga principer och konsolideras inte i Länsförsäkringar AB.

Innehåll

Inledning

- 1 Året i korthet
- 2 Vd har ordet

Verksamheten

- 4 Strategi och position
- 5 Omvärld och marknad
- 7 Erbjudande
- 9 Utlåning och kreditkvalitet
- 11 Upplåning och likviditet
- 13 Medarbetare
- 14 Miljöarbete och hållbarhet
- 16 Förvaltningsberättelse
- 22 Femårsöversikt
- 23 Bolagsstyrningsrapport

Finansiella rapporter Koncernen

- 31 Resultaträkning
- 31 Rapport över totalresultat
- 31 Balansräkning
- 32 Kassaflödesanalys
- 33 Förändringar i eget kapital
- 34 Noter till de finansiella rapporterna

Finansiella rapporter Moderbolaget

- 68 Femårsöversikt
- 70 Resultaträkning
- 70 Rapport över totalresultat
- 70 Balansräkning
- 71 Kassaflödesanalys
- 72 Förändringar i eget kapital
- 73 Noter till de finansiella rapporterna
- 88 Revisionsberättelse

Övrig information

- 89 Styrelse och revisor
- 90 Ledning
- 91 Definitioner
- 91 Rapportdagar
- 92 Adresser

Närhet till kunden och ledande digitala lösningar – ett framgångskoncept

Vd har ordet | Vår strategi baserad på lokal närvaro och det personliga kundmötet kombinerat med ledande digitala lösningar har fortsatt att skörda framgångar. Vi har de mest nöjda privatkunderna, god tillväxt i hela bankaffären och vi gör vårt bästa resultat någonsin.

Ett starkt 2015

Det är ytterst glädjande att bankens fina utveckling fortsätter. Vi har en mycket god tillväxt i våra affärsvolymerna och vi tar marknadsandelar inom såväl sparande som utlåning. Kreditkvaliteten är fortsatt hög och kostnadskontrollen är god vilket avspeglar sig i ett starkt K/I tal. Vårt räntenetto och provisionsnetto utvecklas starkt och det är med stolthet vi kan konstatera att rörelseresultatet var vårt bästa någonsin. Det som gjort framgångarna möjligt är vår starka lokala närvaro kombinerat med våra prisbelönta digitala lösningar, vilket återigen resulterat i de mest nöjda privatkunderna.

Osäker omvärld

2015 präglades av en mycket osäker utveckling i omvärlden. Året kännetecknades av global tillväxtoro, kraftigt fallande oljepris, geopolitisk oro samt volatilitet på de finansiella marknaderna. Samtidigt fortsatte svensk ekonomi att utvecklas väl med god tillväxt och stark utveckling på arbetsmarknaden. Inflationen fortsätter att vara låg vilket har fått Riksbanken att införa en negativ styrränta och inleda köp av statsobligationer. Det ovanligt låga ränteläget har bidragit till fortsatt stigande huspriser vilket medför en ökad makroekonomisk risk för Sverige. Prisutvecklingen har intensifierat debatten kring bostadsmarknaden och ett antal åtgärder diskuteras. Det är viktigt att det underliggande problemet relaterat till ett för lågt bostadsbyggande adresseras.

Politiska beslut som stimulerar och förenklar för nybyggnation krävs. Utvecklingen ställer stora krav på kundrådgivningen och i vår rådgivning har amorteringar en central plats som ett sunt och klokt sparandealternativ vilket över tid minskar hushållens risk.

Lokal närvaro och högst kundnöjdhet

Länsförsäkringar står för en unik lokal närvaro runt om i hela landet. Genom de kundägda Länsförsäkringsbolagens kontorsnät fortsätter vi att prioritera det personliga kundmötet. Vi är övertygade om att kontoren och det personliga mötet skapar en när-

tetsindex (SKI). Kundnöjdheten är någonting som vi prioriterar högt och en grundförutsättning för att vi ska kunna fortsätta den framgångsrika tillväxten av vår bankaffär.

Ledande på digitala tjänster

Utvecklingen av vårt digitala erbjudande drivs av kundernas ökade efterfrågan och behov av användarvänliga och funktionella lösningar. I takt med den tekniska utvecklingen är det tydligt att kunderna ställer ökade krav på möjligheten att på ett enkelt och smidigt sätt kunna utföra alla sina bankaffärer via digitala kanaler. Därför är

Vår framgång bottnar i lyhördhet, lokal närvaro och prisbelönta digitala lösningar.

het till kunderna som kommer fortsätta spela en central roll även framöver. Vår lokala profil leder också till god förståelse och kunskap kring kunderna, vilket hjälper oss att möta deras behov och gör oss väl positionerade för att göra en professionell riskbedömning i utlåningsaffären. Att vi som enda aktör sedan 2014 har certifierat samtliga våra bolånerådgivare stärker ytterligare vår rådgivning och vår möjlighet att bidra till att kunderna får en sund privatekonomi. Närheten till kunderna är en av nycklarna till att vi 2015 återigen har de mest nöjda privatkunderna enligt Svenskt Kvali-

det av stor vikt att den lokala närvaron kompletteras med ett starkt digitalt erbjudande. Vår målsättning är att vara den ledande aktören inom detta område. Det är med stolthet vi kan konstatera att vi under 2015 ytterligare flyttat fram våra positioner vilket styrks av de utmärkelser som vår mobilapp belönats med. Vid Mobilgalan i januari 2016 utsågs vår app till bästa mobilbank med motiveringen ”en odiskutabel vinnare med överlägsna funktioner och toppresultat i alla tester”. Samtidigt tilldelades vi priset för Sveriges bästa app och mobilsajt vid Web Service Awards. Vi är övertygade om

att det personliga kundmötet och den lokala närvaron tillsammans med marknadsledande digitala kanaler är nyckeln till fortsatt hög kundnöjdhet och god tillväxt i bankaffären.

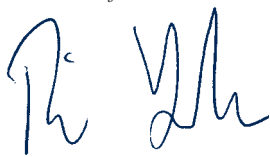
Regelverksutveckling

Regelverksutvecklingen fortsätter att ha stor påverkan för banker och fortfarande råder oklarhet på en hel del områden. Ett antal regelverk såsom ytterligare skärpning av kapitaltäckningskraven, krishanteringsdirektivet, bolånedirektivet, MIFID II och IFRS9 kommer att ha inverkan på vår bankverksamhet framöver. Vi strävar efter att ligga i framkant när det gäller anpassningen och vi bedömer att vi är väl positionerade för att möta de utmaningar som regelverken medför.

Väl positionerade för framtiden

Länsförsäkringars starka marknadsposition, stora kundbas och distributionskapacitet tillsammans med våra ledande digitala lösningar och höga kundnöjdhet ger oss en god plattform för att fortsätta stärka bankens marknadsposition. Vi har under året stärkt vår kapitalisering samtidigt som vi fortsätter ha en mycket god likviditetssituation. Vår starka balansräkning innebär att vi har en god motståndskraft mot en eventuell negativ omvärldsutveckling. Vi bedömer även att vi är väl positionerade för att möta kommande regelverk.

Stockholm i februari 2016

RIKARD JOSEFSON

Vd Länsförsäkringar Bank

Kundnöjdheten är någonting vi prioriterar högt och en grundförutsättning för att kunna fortsätta den framgångsrika tillväxten av vår bankaffär.

Den kundnära banken

Strategi och position | Länsförsäkringar Bank är en kundägd bank med stark lokal förankring. Dialogen med kunden sker dels genom det lokala mötet och dels genom digitala tjänster, en kombination som gjort Länsförsäkringar Bank till en av Sveriges större retailbanker.

Strategi och mål

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är Sveriges femte största retailbank med en affärsvolym på 404 Mdr. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och affärsvolymen fortsätter växa inom alla områden.

Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och en lokal förankring. Med de 3,7 miljoner kunder som finns i länsförsäkringsgruppen har bankverksamheten en stor potentiell kundbas. Huvudmålgrupper är 3 miljoner privatkunder, varav 2,2 miljoner är boendeförsäkringskunder. Övriga målgrupper är lantbruks- och småföre-

tagskunder. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och en ökad andel kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Enligt Svenskt Kvalitetsindex undersökning för 2015 har Länsförsäkringar Bank återigen Sveriges mest nöjda privatkunder vilket är ett kvitto på bankverksamhetens höga kvalitet. Med ett heltäckande bank- och försäkringserbjudande hos Länsförsäkringar får kunderna en trygg privatekonomisk helhetslösning.

Kundägande

Länsförsäkringsgruppen består av 23 lokalt kundägda länsförsäkringsbolag

och det av dem gemensamt ägda Länsförsäkringar AB som är bankens moderbolag. Försäkringskunderna äger länsförsäkringsbolagen, vilket gör att kundägandets principer även utmärker bankverksamheten. En långsiktig omsorg om kundernas trygghet är grundläggande för Länsförsäkringar, eftersom kunderna också är uppdragsgivare och ägare.

Banken har en låg risktolerans, vilket ger en stabil utveckling över tid. Utlåningen präglas av låga risker och den djupa, lokala kund- och marknadskännedomen hos länsförsäkringsbolagen ger tillsammans med den konservativa synen på risk en tillväxt med hög kreditkvalitet.

AFFÄRSVOLYM: 404 MDR

+14%

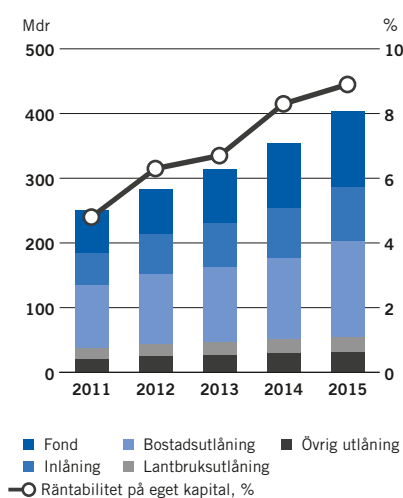
ANTAL HUVUDBANKSKUNDER:
378 000

+4%

HUVUDBANKSKUNDER SOM
OCKSÅ ÄR FÖRSÄKRINGSKUNDER

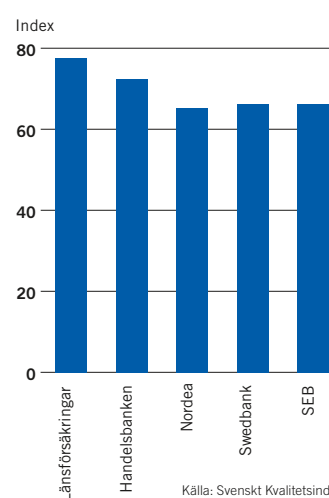
93%

Affärsvolym och avkastning på eget kapital

Banken har en god tillväxt i både volymer och lönsamhet.

Kundnöjdhet bank privatmarknad

Källa: Svenskt Kvalitetsindex

Länsförsäkringar Bank har de nöjdaste privatkunderna enligt Svenskt Kvalitetsindex 2015.

Kundmöten och lokal närvaro

Länsförsäkringsbolagen ansvarar för den lokala affären och kundrelationerna. Affärsbesluten fattas lokalt och länsförsäkringsbolagens engagemang och nätverk ger en bred och djup kund- och marknadskännedom. Banktjänsterna erbjuds på 128 av länsförsäkringsbolagens kontor, belägna runt om i Sverige. Genom personliga kundmöten skapas förtroende, trygghet och långvariga relationer – något som är högt prioriterat inom Länsförsäkringar.

Prisbelönt mobilapp

De digitala tjänsterna utgör ett allt viktigare komplement till det lokala kundmötet. Genom de digitala tjänsterna i mobilappen och internetbanken kan kunderna smidigt och enkelt utföra sina bankärenden. Antalet transaktioner som kunderna gör i såväl mobilapp som internetbank fortsätter att öka. Att Länsförsäkringar Bank ligger i framkant inom detta område bekräftades vid Mobilgalan i januari 2016 då appen utsågs till Sveriges bästa mobilbank samt tilldelades priset för Sveriges bästa app och mobilsajt vid Web Service Awards. Under året lanserades dessutom en banktjänst för Apple Watch and Android Watch. Banken har som mål att vara den ledande aktören inom digitala tjänster.

Kunddriven affärsmodell

Länsförsäkringar Bank stödjer länsförsäkringsbolagen i deras rådgivning och försäljning. Produktutveckling sker i ett nära samarbete mellan länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Bank. I samarbetet sker ett kontinuerligt effektiviseringsarbete för att genomföra förbättringsåtgärder som leder till bättre rådgivning till kunderna, effektivare processer samt lägre kostnader.

Ett starkt varumärke

Bankens framgångsrika tillväxt och position på marknaden bygger på Länsförsäkringars starka varumärke, den lokala förankringen och kundägandet.

Fortsatt stark svensk ekonomi

Omvärld och marknad | 2015 blev den globala tillväxten något lägre än förväntat medan den svenska ekonomin utvecklades i god takt. Inflationen är fortsatt låg vilket har resulterat i en ovanlig situation med negativ styrränta, snabbt stigande bostadspri- ser och ökad skuldsättning för hushållen. Mot slutet av året visade inkommande statistik dock på en dämpad prisuppgång.

2015 var ett år med stora rörelser på de finansiella marknaderna. Början av året bjöd på fortsatta uppgångar på börserna men i april började en större osäkerhet sätta sitt avtryck. De finansiella marknaderna präglades därefter av lägre riskapitet och stora marknadsrörelser som en följd av periodvis stor oro för den globala ekonomin, främst drivet av oro kring den kinesiska ekonomin, men också spekulationer kring om och när räntehöjningar från den amerikanska centralbanken skulle komma. Oljepri- set föll kraftigt under året vilket bidrar till lägre inflationstryck och i förläng- ningen tryck på ytterligare lättnader från centralbankerna.

Den amerikanska ekonomin utvecklades i god takt under året och arbets- marknaden fortsatte att stärkas. Denna utveckling fick den amerikanska cen- tralbanken att höja räntan mot slutet av året, den första räntehöjningen sedan 2006. Eurozonens ekonomi har fortsatt sin återhämtning under året, delvis till följd av mycket expansiva åtgärder från den europeiska centralbanken. De stöd- åtgärder som centralbanken implemen- terade i början av året fick långa räntor att nå historiskt låga nivåer under våren. Oron för den globala ekonomin har även satt sitt avtryck på mer riskfyllda tillgångar där börserna överlag uppvisat stora rörelser. Börserna i Sverige, USA

och Europa uppvisar positiv avkastning medan tillväxtmarknaderna har backat. Långa räntor har stigit något sedan botten i april men är fortsatt låga medan en ökad oro kombinerat med dålig likviditet i andrahandsmarknaden har fått kreditspreadar att öka. Även spreadarna för svenska säkerställda obligationer ökade under året. Den svenska ekonomin har utvecklats i god takt. Inflationen är dock fortfarande låg vilket har resulterat i en mycket ovanlig situation med negativ styrränta och hög tillväxt. Myndigheternas arbete med att införa ett amorteringskrav på bolån fortsatte under året. Mot slutet av året uppvisade inkommande statistik emellertid tecken på en dämpad prisuppgång på bostäder.

Regelverksutveckling

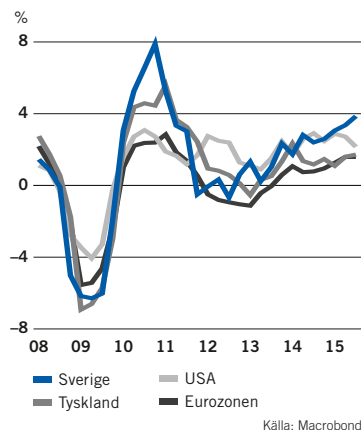
Regelverksutvecklingen fortsätter ha en stor påverkan på banker och på en hel del områden råder fortsatt oklarhet. Bolånedirektivet som syftar till att skapa ett högt konsumentskydd och reglera hur bostadslån erbjuds kommer påverka bolåneverksamheten. Bankverksamheten påverkas även av införandet av MiFID II som främst rör värdepappersaffärer och kundrådgivning. Vidare kommer de nya redovisningsreglerna IFRS 9 som träder i kraft den första januari 2018 bland annat att påverka redovisningen av kreditförluster där reserveringar blir mer framåtblickande än tidigare.

Osäkerheten kring regleringarna på kapitaltäckningsområdet kvarstår. Baselkommittén arbetar med nya schablonmetoder för beräkning av kapitalkrav för kredit-, marknads- och operativa risker kombinerat med kapitalgolv för banker som använder interna modeller. Samtidigt har Finansinspektionen aviserat att de ser över bankernas interna riskbaserade modeller.

Vidare råder fortsatt osäkerhet kring vilket minimikrav som kommer slås fast avseende bruttosoliditet. Krishanteringsdirektivet införs i svensk lag den 1 februari 2016 och resolutionsmyndigheten kommer att fastställa ett minimikrav avseende nedskrivningsbara skulder. Fortsatt råder stor osäkerhet kring vissa betydelsefulla regelverk men utifrån rådande situation är Länsförsäkringar Bank väl förberedd och positionerad för att möta kommande krav.

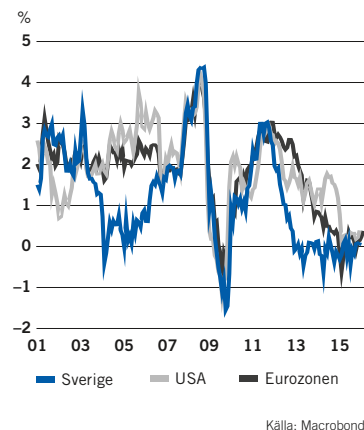
MARKNADSAKTA

BNP-tillväxt

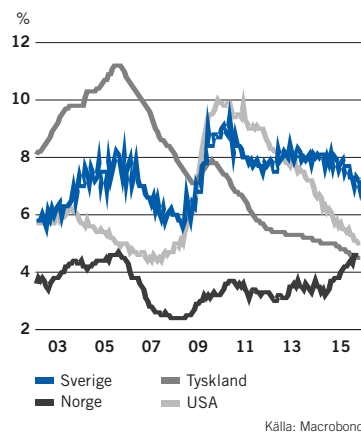
Den svenska ekonomin utvecklades i god takt under året.

Inflation

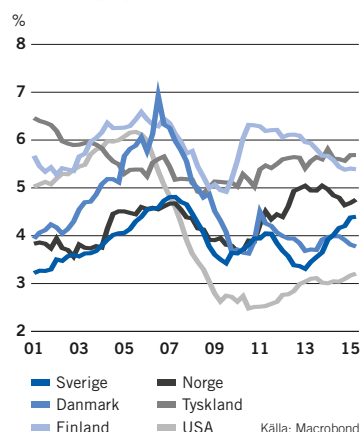
Inflationen (KPI) i Sverige är fortsatt låg och ligger långt under Riksbankens mål på två procent.

Arbetslöshet

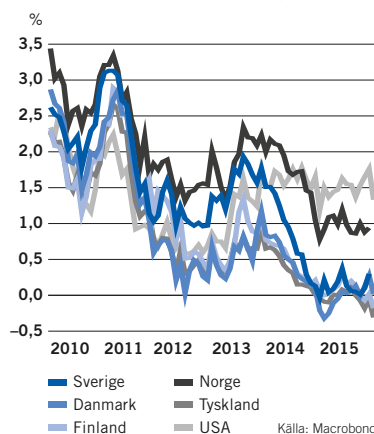
Arbetsmarknaden fortsatte att utvecklas starkt under året.

Bostadsbyggande

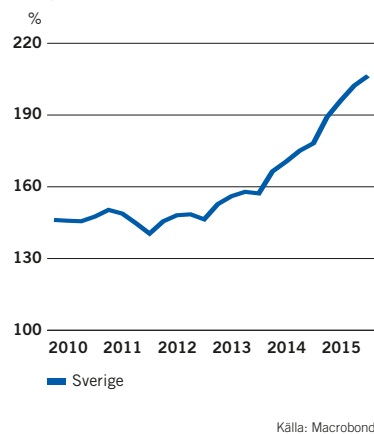
Sverige har ett stort underskott på bostäder som kommer att ta många år att överbygga, till följd av lågt bostadsbyggande under närmare 20 år.

Statsobligationsräntor (5-åriga)

Finansmarknaden ser positivt på Sverige vilket i kombination med den låga inflationen bidragit till fallande svenska statsobligationsräntor.

Husprisutveckling

De svenska huspriserna fortsatte att stiga under 2015 vilket förklaras av stor efterfrågan i kombination med ett litet utbud på bostäder samt låga räntor.

Ett heltäckande erbjudande

Erbjudande | Länsförsäkringar Banks erbjudande är utformat för att hjälpa kunderna skapa en ekonomisk trygghet och en balans i sin privatekonomi. Kunderna erbjuds en helhetslösning där det lokala personliga mötet och ett starkt digitalt erbjudande utgör viktiga delar.

INLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

+9%

UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

+13%

BOSTADSUTLÅNING I KONCERNEN

+17%

FONDVOLYM

+9%

ANTAL BANKKORT

+10%

Sparande

Länsförsäkringar fokuserar på att ge kunderna möjlighet till ett tryggt sparande. Till exempel erbjuds kunderna sparande i form av fastränte- och sparkonto men även genom bland annat fondsparande, investeringssparkonto (ISK) och aktiesparande. I rådgivningen eftersträvas att kunderna ska uppnå en balans i privatekonomin där sparande och amorteringar är viktiga delar. Genom amortering får kunderna en tryggare privatekonomisk situation.

Inlåning

Inlåningen från allmänheten ökade med 9 procent och har under de senaste åren växt stabilt. Marknadsandelen uppgår till 4,7 procent och antalet inlåningskonton ökade med 7 procent. Investeringsparkontot (ISK) hade en god tillväxt under året.

Fond- och värdepapper

Fondmarknaden i Sverige fortsatte att växa under 2015. Totalt under året nettosparades 84 Mdr i fonder. Länsförsäkringar Fondförvaltning har en marknadsandel på 3,4 procent och fonderbjudandet inkluderar ett 80-tal fonder varav drygt 30 är under Länsförsäkringars eget varumärke. Under året startades fem nya fonder, två förvaltarbyten skedde samt tre fonder fusionerades. Genomsnittlig avkastning i fonderna var 5,6 procent under året.

Den förvaltade fondvolymen ökade med 9 procent till 109 Mdr under året. Mobilappen är en av marknadens bästa och ger bland annat våra kunder möjligheten att hantera fondsparande, byta, köpa

och sälja fonder och aktier, vilket befäster bankens starka position inom digitala tjänster. Handeln med aktier och övriga värdepapper är stadigt växande bland kunderna och antalet depåer ökade under året. Även strukturerade produkter erbjuds som exempelvis aktieindexobligationer.

Utlåning

Länsförsäkringar var den första svenska banken som 2014 licensierade samtliga bolånerådgivare. Genom licensieringstestet, som baseras på kunskapskraven i bolånedirektivet skapas en större trygghet för kunderna, något som banken är ensam om på marknaden.

Bankens utlåning fortsätter att växa stabilt och enligt plan. Utlåningen sker med låg risk. Marknadsandelen inom hushålls-

utlåning uppgår till 5,5 procent. Andelen bankkunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar var 93 procent vid årets slut. Den största produkten är bostadsutlåning, vilken utgör 73 procent av utlåningsportföljen. Bostadsutlåningen sker till största del i Länsförsäkringar Hypotek, som erbjuder bolån upp till 75 procent av marknadsvärdet vid lånetillfället och eventuell överstigande bolånedel erbjuds av Länsförsäkringar Bank. Den maximala belåningsgraden är 85 procent av marknadsvärdet. Banken erbjuder också utlåning till bostadsrättsföreningar och till flerbostadshus.

Länsförsäkringar är den fjärde största aktören inom lantbruksutlåning i Sverige. Bankens lantbruksutlåning riktar sig primärt till familjeägda lantbruk som är försäkringskunder hos Länsförsäkringar. Lantbruksutlåningen består genomsnittligt av små engagemang och andelen botenlån uppgår till 92 procent. Under året har lantbruksutlåningen vuxit i lägre takt än övrig utlåning.

Wasa Kredit erbjuder leasing, avbetalning och blancolån och hade under året en god utveckling i utlåningstillväxten på en starkt konkurrensutsatt marknad.

Betalningar och bankkort

Bankkort utvecklas kontinuerligt för att kunderna ska få trygghet och god service i sina betaltjänster. Under året ökade antal bankkort med 10 procent till 466 000 och

antalet kortbetalningstransaktioner ökade med 14 procent till 121 miljoner. Tjänsten Swish, som innebär att privatpersoners betalningar kan skickas direkt till mottagarens kontonummer via mobilnummer, hade en god utveckling under året. Länsförsäkringar Bank, som är en av de drivande parterna i swish-samarbetet, äger 10 procent av bolaget som förvaltar och utvecklar tjänsten.

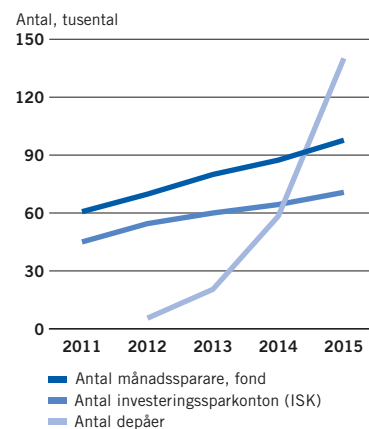
Företagssegmentet

Inom företagssegmentet fortsätter inlåningen att växa. Den största ökningen har varit inom inlåning på rörelse- och placeringskonto, vilka uppvisade en stark tillväxt på 33 procent under året. Inlåningen från småföretag ökade med 10 procent till 11 Mdr under året och småföretagsutlåningen uppgick till 1,5 Mdr.

Ungdomserbjudande

Bankens ungdomserbjudande som riktar sig till ungdomar mellan 12 och 17 år är ett av marknadens bästa. Med ungdomskortet förenklas vardagen och inköp och kontantuttag dras direkt från ungdomskontot. För ungdomar från 16 år erbjuds en kort- och betaltjänst, ungdomskonto med bankkort, internet- och telefonbank samt digitala tjänster. Även anslutning till Swish ingår, vilket gör det möjligt att ta emot och skicka pengar via mobilen. Under året har ungdomserbjudandet haft en god utveckling.

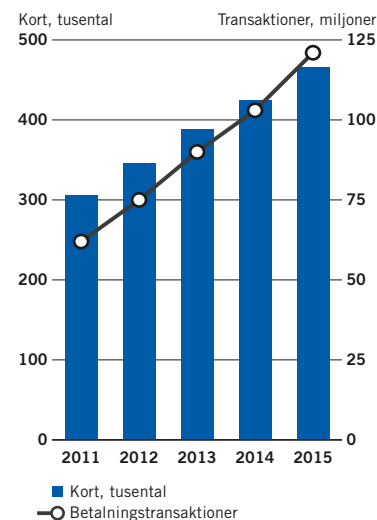
Fondsparande och strukturerade produkter

Källa: Macrobond

Spara-produkter som investeringssparkonto (ISK) och månadssparande fond har en god utveckling.

Kortbetalningstransaktioner

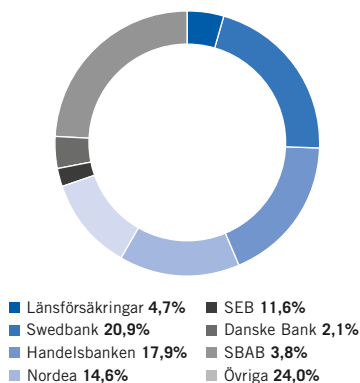

Antalet bankkort och antalet kortbetalningstransaktioner har ökat stadigt under de senaste fem åren.

MARKNADSANDELAR

Inlåning, privatmarknad

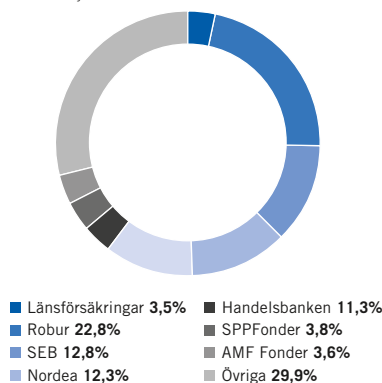
Källa: SCB

Marknadspositionen inom inlåning från hushåll var oförändrad på 4,7 procent.

Fondvolym

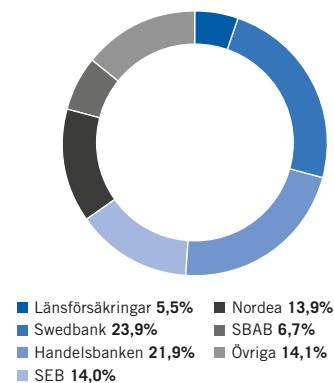
Källa: Moneymate

Länsförsäkringar har 3,5 procent marknadsandel av den svenska fondvolymen.

Hushålls- och bostadsutlåning

Källa: SCB

Marknadspositionen inom hushålls- och bostadsutlåning var oförändrad på 5,5 procent.

God kreditkvalitet

Utlåning och kreditkvalitet | Utlåningen i Länsförsäkringar Bank utgörs främst av bolån till privatpersoner. Under året har banken fortsatt att verka för en starkt amorteringskultur och utlåningen håller en mycket hög kreditkvalitet.

Kreditprocessen

Utlåningen sker utifrån ett enhetligt och stringent kreditregelverk och ett integrerat kreditberedningssystem. I affärsmodellen mellan Länsförsäkringar Bank och länsförsäkringsbolagen finns starka incitament för att upprätthålla en mycket god kreditkvalitet. Kreditgivningen är främst inriktad på privatpersoners bolån och små familjeägda lantbruk med låg risk. All utlåning sker i Sverige och i svenska kronor.

Kreditregelverket som baseras på en låg riskaptit skapar tillsammans med kreditberedningsprocessen och rådgivarnas lokala kund- och marknadskännedom en utlåningsportfölj med en hög kreditkvalitet. Kreditregelverket ställer höga krav på kundernas återbetalningsförmåga samt säkerheternas kvalitet. I samband med kreditprövningen prövas låntagarnas återbetalningsförmåga genom så kallade "kvar att leva på"-kalkyler. I kalkylerna används en betydligt högre ränta än den faktiska räntan. Länsförsäkringar Bank vill verka för en god amorteringskultur och ställer krav på amortering. Löpande görs uppföljning och kvalitetsgranskning både av utlåningsportföljen och av säkerheternas värde.

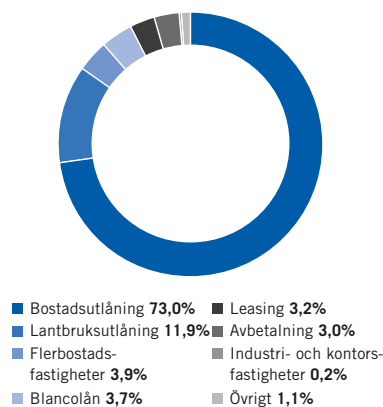
Bolån till privatpersoner

Under året har det från såväl politiker, myndigheter och banker varit stort fokus på de stigande bostadspriserna och hushållens skuldsättning. Det är av stor vikt för banken att upprätthålla en god kreditkvalitet och där är amorteringar ett viktigt verktyg för att säkerställa att hushållen har en stabil ekonomi. Även om någon reglering avseende amorteringar ännu inte trätt

i kraft applicerar banken ett amorteringskrav för nyutlåning vilket över tid verkar för att stärka amorteringskulturen. Banken har även ytterligare skärpt kraven i den så kallade "kvar att leva på"-kalkylen.

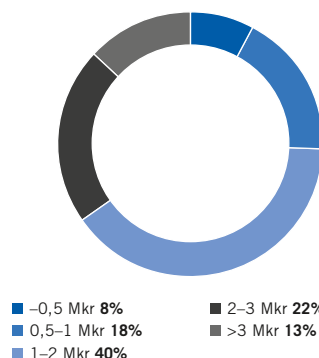
Utlåning till allmänheten uppgår till 202 Mdr. Bostadsutlåning för privatpersoners boende utgör 73 procent av utlåningsportföljen. Bottenlån, det vill säga lån upp till 75 procent av marknadsvärdet, utgör 94 procent av bolånen. Den maximala belåningsgraden är 85 procent av värdet. Bostadsutlåningens säkerheter består till 73 procent av villor och till 22 procent av bostadsrätter. Det genomsnittliga kreditengagemang är lågt och uppgår till 1,1 Mkr per låntagare. 66 procent av låntagarna har ett kreditengagemang som understiger 2 Mkr. Detta innebär att majoriteten av kunderna har en låg skuld-kvot vilket bidrar till en lägre risk.

Utlåning, produktfördelad

Låneportföljen består främst av bostads- och lantbruksutlåning.

Bolån, engagemangsfördelade

Det genomsnittliga bolåneengagemang uppgår till 1,1 Mkr och 66 procent av låntagarna har ett engagemang upp till 2 Mkr.

Den geografiska spridningen på utlåningen är god vilket ger en låg koncentrationsrisk för Länsförsäkringar Bank vid eventuella prisjusteringar på marknaden.

Den viktade genomsnittliga belåningsgraden, LTV, för all bostadsutlåning har minskat till 64 procent. Marknadsvärdeanalyser utförs löpande av bostadsutlåningens säkerheter och en uppdatering av värden genomförs minst en gång varje år för villor och bostadsrätter.

Bottenlån för flerbostadsfastigheter, främst till bostadsrättsföreningar, uppgår till knappt 4 procent av utlåningsportföljen.

Bottenlån till lantbruk

Lantbruksutlåningen, som uppgår till 12 procent av utlåningsportföljen, består till 92 procent av bottenlån. Resterande lantbruksutlåning omfattar topplån och rörelsekrediter. Familjeägda lantbruk står för 96 procent av lantbruksutlåningen. Det genomsnittliga engagemanget är lågt och uppgår till 1,9 Mkr per låntagare. Under året har lantbruksutlåningen vuxit i lägre takt än övrig utlåning.

Leasing, avbetalning och blacolån

Produkterna leasing, avbetalning och blacolån utgör 10 procent av koncernens utlåningsportfölj. Leasing och avbetalning erbjuds av Wasa Kredit och blacolån erbjuds av både Wasa Kredit och banken.

Småföretagsutlåning

Småföretagsutlåningen uppgick totalt till 1,5 Mdr vid årets slut, varav 0,8 Mdr utgörs av bottenlån i industri- och kontorsfastigheter och 0,7 Mdr utgör rörelsekrediter till

småföretag. Affären är under fortsatt utveckling med bibehållen låg risk.

Nedskrivningar och osäkra fordringar

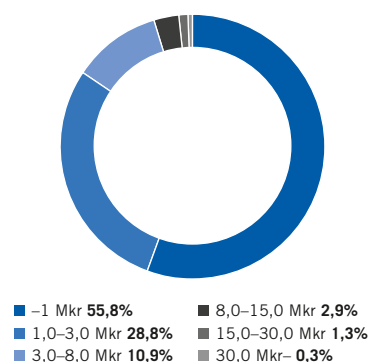
Den höga kreditkvaliteten i utlåningsportföljen är en konsekvens av att kreditgivningen sker utifrån en låg risktolerans. Länsförsäkringar har en konservativ modell för nedskrivningar och nedskrivningarna är på en fortsatt låg nivå.

Sedan 1 januari 2014 finns en avräkningsmodell avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för genererad affär. Modellen innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot en buffert av upparbetad ersättning. Övergången till avräkningsmodellen innebär att bankkoncernens kreditreserver hänförliga till länsförsäkringsbolagsaffären vid tidpunkten för införandet, successivt kommer att återföras med 158 Mkr. Under året återfördes 60 Mkr. Kvar att återföra är 23 Mkr.

Kreditförlusterna uppgick till 6 (–10) Mkr, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,00 (0,00) procent. Kreditförlusterna före ovanstående återföring är fortsatt låga och uppgick netto till 66 (58) Mkr. Reserverna uppgick till 281 Mkr, vilket motsvarar reserver i förhållande till utlåning om 0,14 procent. Därutöver innehålls 107 Mkr av länsbolagsersättningarna i enlighet med ovan beskrivna avräkningsmodell.

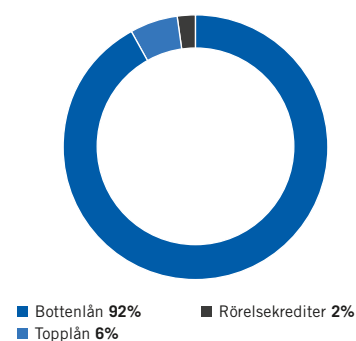
För mer information om kreditrisker och kreditkvalitet, se not 3 Risker och kapitaltäckning på sidorna 41–55. För mer information om utlåning, osäkra lånefordringar och nedskrivning av lånefordran, se not 2 Redovisningsprinciper på sidorna 34–40.

Lantbruksutlåning, engagemangsfördelad

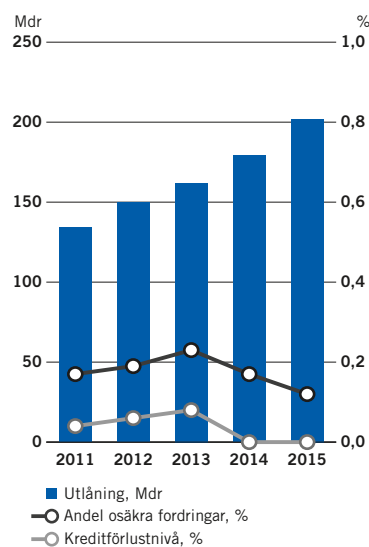
Det genomsnittliga lantbruksengagemanget är 1,9 Mkr per motpart och 85 procent av lantbruksutlåningen har ett engagemang per motpart upp till 3 Mkr.

Lantbruksutlåning, produktfördelad

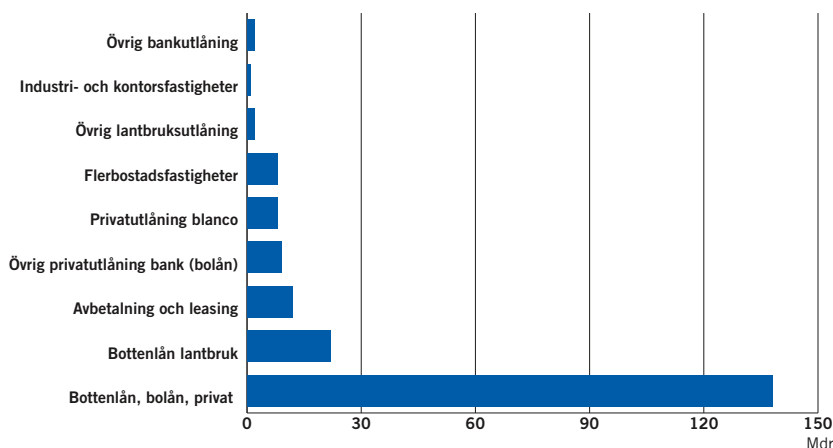
Lantbruksutlåningen består till 92 procent av bottenlån.

Utlåning, osäkra lånefordringar och kreditförluster

Banken har en hög kreditkvalitet i låneportföljen. Osäkra lånefordringar och kreditförluster är fortsatt låga.

Utlåning, produktfördelad

Stark likviditet

Upplåning och likviditet | Bankens huvudsakliga finansieringskällor utgörs av inlåning samt av upplåning genom säkerställda obligationer i Länsförsäkringar Hypotek. De säkerställda obligationerna har högsta kreditbetyg från både Moody's och Standard & Poor's.

Mål

Upplåningsverksamhetens mål är att säkerställa att koncernen har en tillräckligt stark likviditetsreserv för att klara perioder med oro på kapitalmarknaderna då möjligheten till upplåning är begränsad eller till och med omöjlig. Koncernens likviditetsrisk styrs och limiteras utifrån en överlevnadshorisont, det vill säga hur länge alla kända kassautflöden kan mötas utan tillgång till kapitalmarknadsfinansiering.

Finansieringskällor

Finansieringssammansättningen är en följd av att banken är en retailbank med en stor bolåneverksamhet. De huvudsakliga finansieringskällorna är därmed inlåning i Länsförsäkringar Bank och upplåning genom Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer. De säkerställda obligationerna har högsta kreditvärderingsbetyg Aaa från Moody's och AAA/Stable från Standard & Poor's. Långfristig icke säkerställd upplåning och kortfristig certifikatupplåning sker i Länsförsäkringar

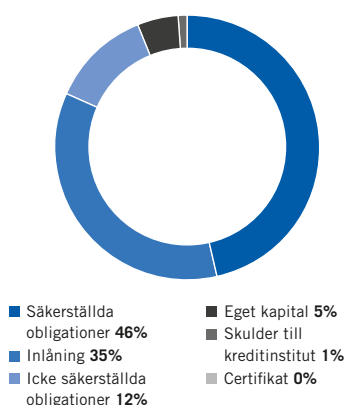
Bank. Koncernen strävar efter att upprätthålla en sund balans av säkerställd och icke säkerställd upplåning och kapitalmarknadsupplåningen sker under ett antal olika upplåningsprogram. Den enskilt viktigaste finansieringskällan är den svenska marknaden för säkerställda obligationer där Länsförsäkringar Hypotek har ett antal likvida benchmarkobligationer utestående.

Vid årets slut hade Länsförsäkringar Hypotek fem benchmarklån med löptider upp till 2021 utestående. Den svenska marknaden för säkerställda obligationer är en av Europas största och mest likvida, vilket över tiden säkerställer god tillgång till långfristig finansiering.

Diversifiering

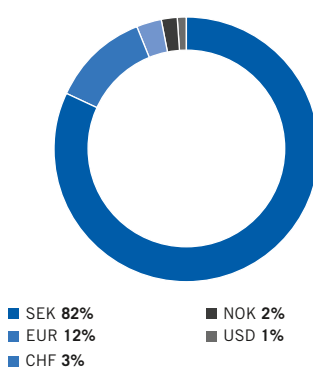
Koncernen har inget strukturellt behov av finansiering i utländsk valuta då all utlåning är i svenska kronor. Banken har emellertid valt att göra en viss del av den kapitalmarknadsrelaterade upplåningen på de internationella marknaderna för att diversifiera och bredda investerarsbasen. Löpande har upplåning skett genom utgivning av Euro Benchmark Covered Bonds, vilket har ökat diversifieringen i upplåningen och stärkt varumärket både på den svenska och europeiska kapitalmarknaden. Därutöver sker diversifiering genom emissioner av obligationer primärt i valutorna NOK och CHF. De internationella marknaderna har primärt använts för långa löptider.

Finansieringskällor

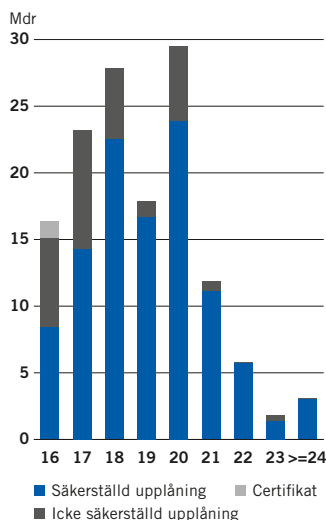
Den största finansieringskällan i koncernen är säkerställda obligationer som uppgår till 46 procent.

Valutfördelad upplåning

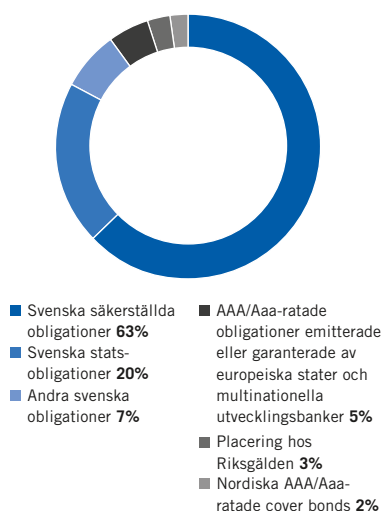

Programupplåning sker främst på den svenska marknaden och i svenska kronor.

Förfallostruktur

Likviditetsreserv

Likviditetsreserven är placerad i värdepapper med hög kreditkvalitet.

Hantering av refinansierings- och likviditetsrisker

Bankkoncernen arbetar aktivt med sin utstående skuld genom att återköpa obligationer med kortare återstående löptid mot utgivande av längre skuld för att hantera och minimera likviditets- och refinansieringsrisken. De marknadsrisker som uppstår i utlånings- respektive upplåningsverksamheten hanteras genom derivat-instrument.

Inlåning

Inlåningens andel av koncernens totala finansiering fortsatte under året att öka till 35 procent den 31 december 2015. Positionen på inlåningsmarknaden stärktes till följd av den goda volym- och kundtillväxten i banken. Trenden visar att inlåningen ökade procentuellt mer än utlåningen under året.

Upplåningsverksamheten

Under året gjordes en relativt stor del av upplåningen under det första halvåret då marknaden präglades av stark efterfrågan. Precis som tidigare år finansierar Länsförsäkringar Bank huvuddelen av sin verksamhet, både genom säkerställa obligationer och icke säkerställd skuld, i den svenska marknaden i SEK. Upplåningen i andra valutor erbjuder diversifiering och även under 2015 genomfördes flera affärer utanför den svenska marknaden. I april gjordes en EUR 500 miljoner säkerställd upplåningstransaktion med en löptid på 7 år, vilket var den största transaktionen under 2015 riktad till den utländska investerarsbasen. Efterfrågan var nästan tre gånger större än volymen som emitterades.

I juni genomfördes framgångsrikt en AT 1 transaktion i den svenska marknaden. Volymen var 1,2 Mdr och även denna transaktion möttes av stor efterfrågan. Under året har den genomsnittliga löptiden för icke säkerställda emissioner varit längre än under 2014 medan det som emitterats som säkerställda obligationer haft en genomsnittlig löptid på ungefär samma nivå som tidigare.

Likviditet

Framförhållning och god kontroll kännetecknar bankens hantering av likviditet och finansiering. En betryggande likviditetsreserv finns för att säkerställa att tillräcklig likviditet alltid finns tillgänglig. Förvaltning och placering av likviditetsreserven är konservativ.

Enligt Bankföreningens definition uppgick likviditetsreserven den 31 december 2015 till 43 Mdr. Likviditetsreserven är placerad i värdepapper med mycket hög

UPPLÅNINGSPROGRAM LÄNSFÖRSÄKRINGAR BANKKONCERNEN

Program SEK Mdr, Nominellt	Ram, Nominellt	Emitterat 2015	Emitterat 2014	Utestående, 2015-12-31	Utestående, 2014-12-31	Återstående genomsnittlig löptid, 2015-12-31, År
Benchmark (Hypotek)	Obegränsad	26,4	16,6	81,5	67,8	3,1
MTCN (Hypotek)	SEK 30 Mdr	3,5	1,1	5,3	4,9	4,1
EMTCN (Hypotek)	EUR 5 Mdr	4,7	6,2	20,2	26,0	5,4
Totalt säkerställda obligationer		34,6	23,9	107,0	98,7	3,6
MTN (Bank)	SEK 30 Mdr	14,0	8,5	25,5	20,5	2,3
EMTN (Bank)	EUR 2 Mdr	1,9	0,2	3,7	2,9	2,4
Totalt icke säkerställda obligationer		15,9	8,7	29,2	23,4	2,3
DCP (Bank)	SEK 15 Mdr	2,6	–	0,5	4,0	0,2
ECP (Bank)	EUR 1,5 Mdr	1,6	–	0,8	0,1	0,2
Totalt certifikat		4,2	–	1,3	4,1	0,2
Totalt koncernen		54,7	32,6	137,5	126,2	2,2

kreditkvalitet och som är belåningsbara hos Riksbanken och i förekommande fall i ECB. Likviditetsreserven består till 63 procent av svenska säkerställda obligationer, till 7 procent av andra svenska obligationer med kreditbetyg AAA/Aaa, till 20 procent av svenska statsobligationer, till 5 procent av AAA/Aaa-ratade obligationer emitterade eller garanterade av europeiska stater och multinationella utvecklingsbanker, till 2 procent av nordiska AAA/Aaa ratade cover bonds och till 3 procent av placeringar hos Riksgälden. Genom att utnyttja likviditetsreserven kan kontrakterade åtaganden mötas i drygt två år utan ny upplåning på kapitalmarknaden.

Koncernens likviditetstäckningsgrad (LCR) enligt Finansinspektionens definition uppgick till 251 procent den 31 december 2015. LCR i euro uppgick till 139 989 procent den 31 december 2015.

Rating

Länsförsäkringar Banks långfristiga kreditbetyg från Moody's steg under året från A3 till A1/stable samtidigt som det långfristiga kreditbetyget från Standard & Poor's är A/Stable. De kortfristiga kreditbetygen är A-1 från Standard & Poor's och P-1 från Moody's.

Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer har oförändrade högsta kreditbetyg, Aaa från Moody's och AAA/Stable från Standard & Poor's. Länsförsäkringar Hypotek är därmed en av tre aktörer på den svenska marknaden för säkerställda obligationer med högsta betyg från både Standard & Poor's och Moody's.

Starkt engagemang

Medarbetare | Arbetet med att skapa en effektiv, affärsdriven och värderingsstyrd verksamhet ger resultat – idag har Länsförsäkringar Bank ett starkare engagemang och nöjdare medarbetare och chefer än de flesta företag på marknaden.

Medarbetarna under året

Under 2015 hade bankkoncernen i medeltal 396 medarbetare varav 180 kvinnor och 216 män. Medelåldern för både män och kvinnor var 43 år. I banken fanns 67 medarbetare i chefsposition. Utöver de anställda i bankkoncernen finns bankrådgivare i de 23 länsförsäkringsbolagen.

Engagerade medarbetare

Bra ledarskap, aktivt förändringsarbete, gott arbetsklimat och engagerade medarbetare är viktiga förutsättningar och fokusområden. Årets medarbetarundersökning visade att medarbetarna anser att bolaget i hög grad lyckas leva upp till dessa ambitioner.

Medarbetarskap

Inom Länsförsäkringar innebär medarbetarskap att ta ansvar för sin egen

prestation, kompetens och hälsa, vilket återfinns i personalpolicyn och i företagets arbetsmodell för prestationsstyrning. Utgångspunkten för alla medarbetares prestation och utveckling, både på kort och lång sikt, är affärsplanen och värderingarna.

I medarbetarskapet ingår också att aktivt driva verksamhetsförbättringar, vilket bland annat sker genom det Lean-arbete som införts i hela organisationen. Införandet av Lean syftar till att utveckla företagets övergripande arbete med ständiga förbättringar, som ska leda till fler nöjda kunder, ökad effektivitet och lönsamhet.

Ledarskap

En tydligt definierad ledarprofil är en vägledning för ledare inom företaget. Ledarprofilen vidareutvecklades under året. En medarbetarprofil med utgångs-

punkt från värderingarna implementerades under 2015 med deltagande från både medarbetare och chefer. Syftet med medarbetarprofilen är att den ska bidra till att tydliggöra medarbetarsvaret när det gäller prestation, kompetens och hälsa.

Jämställdhet

Att Länsförsäkringar ska uppfattas som en jämställd arbetsplats av både kvinnor och män är en fortsatt viktig fråga som följs upp i medarbetarundersökningen.

Hälsa och arbetsmiljö

Att bibehålla en god hälsa och ha en bra arbetsmiljö är viktiga förutsättningar för medarbetarens prestation och följs kontinuerligt upp i samtalen mellan chef och medarbetare samt i den årliga medarbetarundersökningen. Grundsynen är att motion på jobbet ökar effektiviteten, minskar sjukfrånvaron, förbättrar sammanhållningen och satsningen på hälsa är en viktig del i att vara en attraktiv arbetsgivare. Ett förmånligt friskvårds-erbjudande finns och möjlighet ges till att träna en timme i veckan på arbetstid.

Alla anställda har en sjukvårdsförsäkring, som ger snabb möjlighet till privat vård. Via försäkringen får de anställda sjukvårdsrådgivning, personligt samtalsstöd samt förebyggande hälso-tjänster. Cheferna har ett rehabiliteringsansvar för sina medarbetare och i samarbete med företagshälsovården tas handlingsplaner fram för att medarbetare ska få en så snabb återgång till arbetet som möjligt.

En ansvarsfull verksamhet

Miljöarbete och hållbarhet | Länsförsäkringar ska bidra till en hållbar samhällsutveckling och ge ett ökat värde till kunderna. Länsförsäkringar Bank gör störst skillnad genom sitt arbete med ansvarsfull kreditgivning och ansvarsfulla investeringar.

Hållbarhetsarbetet inom Länsförsäkringar

Hållbarhetsarbetet inom Länsförsäkringar utgår från visionen ”Tillsammans skapar vi trygghet och möjligheter” och det övergripande målet är att ge ett ökat värde till kunderna och att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Affären ska vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt ansvarstagande och kunderna och övriga intressenter ska känna till vad detta värde innebär för dem. Ett arbete påbörjades under 2015 för att tydliggöra hållbarhetsarbetets inriktning och positionering. Ambitionen är en övergripande styrning mot erbjudanden och aktiviteter där Länsförsäkringar är i framkant inom utvalda områden nära affären. Aktiviteter som genomförs ska stärka affären och bidra till en hållbar samhällsutveckling. För en mer utförlig beskrivning av Länsförsäkringars hållbarhetsarbete på koncernnivå samt hållbarhetsredovisning enligt GRI (Global Reporting Initiative) se Länsförsäkringar ABs hållbarhetsredovisning på hemsidan www.lansforsakringar.se

Hållbarhetsarbetet inom Länsförsäkringar Bank följer koncernövergripande policyer och riktlinjer med ett särskilt fokus på en ansvarsfull kreditgivning och ansvarsfulla investeringar.

Ansvarsfull kreditgivning

All bankens utlåning sker i Sverige, i svenska kronor och har en god geografisk fördelning i landet. Utlåningen är

främst inriktad på privatpersoners bolån, lantbruk och ett mindre antal småföretag. Merparten av utlåningen till lantbruk sker till familjeägda lantbruk och det genomsnittliga lantbruksengagemanget är lågt, knappt 2 Mkr per låntagare.

Vid kreditgivning sker en bedömning av om det i kredittagarens verksamhet föreligger särskilt identifierade risker avseende tex miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga risker, korruption eller annan kriminell verksamhet. Länsförsäkringar Bank har ingen storföretagsutlåning varför exponering mot stora företag inom sektorer såsom exempelvis gruvnäring, olja, gas och energiproduktion saknas.

Alla Länsförsäkringars bolånerådgivare är certifierade, vilket säkerställer en hög kvalitet i rådgivningen, ett stärkt konsumentskydd och en trygg och stabil privatekonomi för kunderna.

Kreditgivning av bolån till privatpersoner sker enligt ett enhetligt och stringent kreditregelverk. Länsförsäkringar Bank vill vara säkra på att kunderna har balans i sin privatekonomi och inte får problem på grund av sina lån. I samband med kreditprövningen prövas därför låntagarnas återbetalningsförmåga genom så kallade ”kvar att leva på”-kalkyler. I kalkylerna används en betydligt högre ränta än den faktiska räntan. Länsförsäkringar Bank verkar också för en god amorteringskultur bland sina kunder.

Ansvarsfulla investeringar i fondutbudet

Länsförsäkringar har undertecknat PRI (Principles for Responsible Investments), vilket är FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Fondportföljerna granskas och om ett bolag bryter mot internationella konventioner inleds en dialog med bolaget för att få en förändring av deras agerande. I syfte att öka möjligheten att påverka samarbetar Länsförsäkringar Fondförvaltning med andra investerare. Om bolag som är föremål för påverkansdialog inte är lyhörda och/eller fallet inte utvecklas på det sätt som är önskvärt avyttras bolaget och placeras på en exkluderingslista. Inga placeringar görs i bolag på exkluderingslistan. Ett annat alternativ är att omedelbart sälja innehavet utan dialog. Detta sker när Länsförsäkringar Fondförvaltning bedömer att påverkansdialogen tar för mycket resurser eller att utsik-

terna att få till stånd en förändring inom en överskådlig framtid är små.

Fonderna gör aldrig direktinvesteringar i bolag med verksamhet inom kärnvapen, klusterbomber eller landminor. Under 2015 har Länsförsäkringar Fondbolag beslutat att utesluta tre bolag på grund av verksamhet inom kärnvapen, exkluderingslistan innehåller nu 28 bolag.

Under 2015 beräknades och publicerades koldioxidavtryck för alla Länsförsäkringars aktiefonder. Dessa beräkningar kommer fortsättningsvis att uppdateras årligen. Under året har även en Hållbarhetsprofil tagits fram i samarbete med Swesif för Länsförsäkringars samtliga fonder. Hållbarhetsprofilen är ett faktablad som beskriver hur en fond tar hänsyn till hållbarhet i sin förvaltning och gör det möjligt för kunder att jämföra olika fonder utifrån hållbarhetskriterier.

Bankens egna investeringar

Banken har enbart aktieinnehav i egna dotterbolag och ett par små innehav i enheter som är verksamhetsnära, som till exempel Swish. Ingen egen transaktionshandel i aktier förekommer. Utöver detta placeras bankens likviditetsreserv utifrån ett konservativt ramverk vilket ger hållbara placeringar med låg risk. Huvudriktningen är svenska statsobligationer och i svenska säkerställda obligationer med högsta kreditbetyg. Placeringar av likviditetsreserven sker även till en mindre del finska och tyska statsobligationer, obligationer utgivna av multinationella utvecklingsbanker samt obligationer garanterade av den tyska staten.

Bankens miljöarbete

Bankverksamhetens miljöarbete är direkt kopplat till den gemensamma miljöpolitiken. Målet med miljöarbetet är minskade kostnader, bättre kundservice och tydliga miljövinster som bidrar till en hållbar utveckling för kunderna och samhället. En stor del av kundinformationen som traditionellt skett via pappersutskick har under de senaste åren styrts om till digitala tjänster, exempelvis ansökningshandlingar och årsbesked. Förutom detta kan banken främst påverka miljön vid kreditgivningen, i fondbolagets placeringsprodukter och vid återvinning av till exempel säkerhetsdosor och bankkort. För lantbrukskunder hjälper vi inom tjänsten Säker Gård till med finansiering av skadeförebyggande arbete vilket även leder till minskade miljöriser.

Samarbete med ECPAT

Länsförsäkringar Bank ingår i Finanskoalitionen mot barnsexhandel. Finanskoalitionen samlar en rad aktörer i finanssektorn som samverkar med ECPAT i Sverige (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes). Finanskoalitionens mål är att förhindra att det svenska betalningssystemet missbrukas för köp av sexuella övergreppsbilder på barn och sexhandel med barn samt att skapa opinion mot denna brottsliga verksamhet.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Bank AB (publ), får härmed avlämna årsredovisning för 2015.

KONCERNEN

Ägarförhållande och koncernens struktur

Länsförsäkringar Bank AB (publ) ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen med Länsförsäkringar AB (publ) som moderbolag, vilket ägs av 23 självständiga och kundägda länsförsäkringsbolag samt 16 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringsbolagen ansvarar för kundkontaktarna. Länsförsäkringar AB (publ) ansvarar för gemensam affärsverksamhet, bedriver strategiskt utvecklingsarbete och sköter service. Syftet är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att fortsätta växa och vara framgångsrika på sina marknader.

Länsförsäkringar Bank AB (publ) (org nr 516401-9878) ägs till 100 procent av Länsförsäkringar AB (publ) (org nr 556549-7020). Bankkoncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) samt de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (org nr 556244-1781), Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (org nr 556364-2783) och Wasa Kredit AB (org nr 556311-9204). Samtliga bolag har sitt säte i Stockholm och samtliga bolags firma benämns i förkortad form i resterande förvaltningsberättelse.

Verksamhetsinriktning

Verksamheten erbjuder banktjänster till privatpersoner, lantbrukare och småföretagare. Genom det helägda dotterbolaget Wasa Kredit AB erbjuds privatpersoner och företag utlåningsprodukterna leasing, avbetalning och blancolån.

Försäljning, rådgivning och service sker på 128 av de 23 länsförsäkringsbolagens kontor samt via digitala tjänster och telefon. Länsförsäkringsbolagen ersätts

för försäljning, administration och service genom ett ersättningssystem. Ytterligare en del av helhetserbjudandet är Länsförsäkringar Fastighetsförmedlings 158 bobutiker runt om i landet.

Marknadskommentar

2015 var ett år med stora rörelser på de finansiella marknaderna. Början av året bjöd på fortsatta uppgångar på börserna men i april började en större osäkerhet sätta sitt avtryck. De finansiella marknaderna präglades därefter av lägre riskaptit och stora marknadsrörelser som en följd av periodvis stor oro för den globala ekonomin, främst drivet av oro kring den kinesiska ekonomin, men också spekulationer kring om och när räntehöjningar från den amerikanska centralbanken skulle komma. Oljepriset föll kraftigt under året vilket bidrar till lägre inflationstryck och i förlängningen tryck på ytterligare lättnader från centralbankerna. Den amerikanska ekonomin utvecklades under året i god takt och arbetsmarknaden

fortsatte att stärkas. Denna utveckling fick den amerikanska centralbanken att höja räntan mot slutet av året, den första räntehöjningen sedan 2006. Eurozonens ekonomi har fortsatt sin återhämtning under året, delvis till följd av mycket expansiva åtgärder från den europeiska centralbanken. De stödåtgärder som centralbanken implementerade i början av året fick långa räntor att nå historiskt låga nivåer under våren. Oron för den globala ekonomin har även satt sitt avtryck på mer riskfyllda tillgångar där börserna överlag uppvisat stora rörelser. Börserna i Sverige, USA och Europa uppvisar positiv avkastning medan tillväxtmarknaderna har backat. Långa räntor har stigit något sedan botten i april men är fortsatt låga medan en ökad oro kombinerat med dålig likviditet i andrahandsmarknaden har fått kreditspreader att öka. Även spreadarna för svenska säkerställda obligationer ökade under året. Den svenska ekonomin har utvecklats i god takt. Inflationen är dock fortfarande mycket låg vilket har resulterat i en ovanlig

Länsförsäkringar Bank – en del av länsförsäkringsgruppen

situation med negativ styrränta och hög tillväxt. Myndigheternas arbete med att införa ett amorteringskrav på bolån fortsatte under året. Mot slutet av året visade inkommande statistik emellertid tecken på en dämpad prisuppgång på bostäder.

Ökade affärsvolymerna

Affärsvolymerna ökade med 14 procent eller 50 Mdr till 404 (354) Mdr. Utlåningen ökade med 13 procent eller 23 Mdr till 202 (179) Mdr med fortsatt hög kreditkvalitet. Bostadsutlåningen i Länsförsäkringar Hypotek ökade med 17 procent eller 21 Mdr till 147 (126) Mdr. Inlåningen ökade med 9 procent eller 7 Mdr till 84 (77) Mdr. Den förvaldade fondvolymen ökade med 9 procent eller 9 Mdr till 109 (100) Mdr.

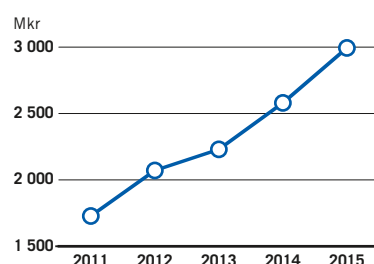
God kundtillströmning

Antalet kunder med Länsförsäkringar som huvudbank ökade 8 procent till 378 000 (350 000) och antalet produkter per kund uppgick i genomsnitt till 5,1 (5,0). Bland de kunder som har banken som huvudbank är 93 procent sedan tidigare försäkringskunder i Länsförsäkringar. Antalet bankkort ökade med 10 procent till 466 000 (425 000).

Resultat och lönsamhet

Resultatet före kreditförluster ökade med 28 procent till 1 181 (925) Mkr och rörelseresultatet ökade med 26 procent till 1 175 (935) Mkr, vilket förklaras av ett ökat räntenetto och ökade provisionsintäkter. Räntabiliteten på eget kapital stärktes till 8,9 (8,3) procent.

Räntenetto

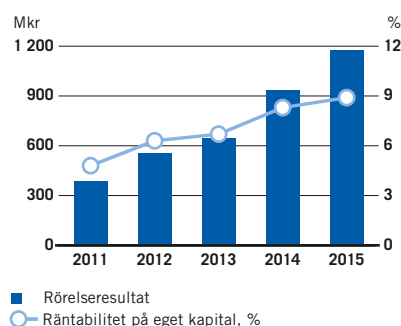

Intäkter

Rörelseintäkterna ökade med 12 procent till 2 747 (2 451) Mkr och förklaras av ett ökat räntenetto. Räntenettet ökade med 16 procent till 2 994 (2 580) Mkr främst till följd av ökade volymer och förbättrade marginaler. Placeringsmarginalen stärktes till 1,22 (1,15) procent.

Nettoresultat av finansiella poster uppgick till 97 (98) Mkr. Provisionsintäkterna ökade med 16 procent till 1 522 (1 312) Mkr till följd av ökade intäkter inom fond- och värdepappersaffären. Provisionsnettot uppgick till -441 (-319) Mkr, vilket förklaras av ökade länsbolagsersättningar beroende på en god volymutveckling.

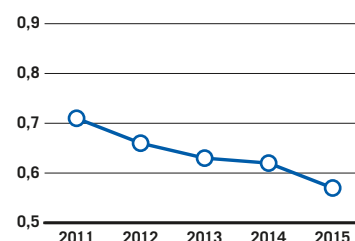
Rörelseresultat och räntabilitet på eget kapital

Kostnader

Rörelsekostnaderna uppgick till 1 566 (1 526) Mkr, vilket motsvarar en ökning på 3 procent. Ökningen avser bland annat fondbolagets ökade förvaltningskostnader relaterade till större volymer. K/I-talet före kreditförluster uppgick till 0,57 (0,62).

K/I-tal före kreditförluster

Kreditförluster

Avräkningsmodellen, som infördes 1 januari 2014 avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för genererad affär, har inneburit att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot en buffert av upparbetad ersättning. Övergången till avräkningsmodellen innebär att bankkoncernens kreditreserver hänförliga till länsförsäkringsbolagsaffären vid tidpunkten för införandet, successivt under två år kommer att återföras med 158 Mkr. Under året återfördes 60 Mkr.

Kreditförlusterna uppgick netto till 6 (-10) Mkr, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,00 (0,00) procent. Kreditförlusterna före återföring är fortsatt låga och uppgick netto till 66 (58) Mkr. Reserverna uppgick till 281 (344) Mkr, vilket motsvarar reserver i förhållande till utlåning om 0,14 (0,19) procent. Därutöver

innehålls 107 Mkr av länsbolagsersättningarna i enlighet med ovan beskrivna avräkningsmodell. Osäkra lånefordringar brutto uppgick till 241 (316) Mkr, vilket motsvarar en andel osäkra lånefordringar brutto om 0,12 (0,17) procent.

För mer information om kreditförluster, reserver och osäkra fordringar, se not 17.

Inlåning och sparande

Inlåningen från allmänheten ökade under året med 9 procent till 84 (77) Mdr och antal inlåningskonton ökade med 8 procent. Småföretagsinlåningen uppgick till 11 (10) Mdr. Marknadsandelen avseende inlåning uppgick till 4,7 (4,7) procent den 31 december 2015 enligt SCBs statistik. Fondvolymen ökade med 9 procent till 109 (100) Mdr.

Utlåning

All utlåning sker i Sverige och i svenska kronor och är väl geografiskt fördelad. Utlåningen till allmänheten ökade med 13 procent till 202 (179) Mdr. Marknadsandelen av hushållsuttlåning uppgick till 5,5 (5,2) procent den 31 december 2015 enligt SCBs statistik. Bostadsuttlåningen i Länsförsäkringar Hypotek ökade med 17 procent till 147 (126) Mdr. Bostadsuttlåningens andel av den totala utlåningsportföljen uppgick till 73 procent. Marknadsandelen av bostadsuttlåning var 5,5 (5,1) procent den 31 december 2015 enligt SCBs statistik. Lantbruksuttlåningen ökade med 9 procent till 24 (22) Mdr. Bottenlån för lantbruksfastigheter som står för hela ökningen i lantbruksuttlåning ökade till 22 (18) Mdr, motsvarande 92 (89) procent. Lantbruksuttlåningen består främst av bottenlån till familjeägda lantbruk och det genomsnittliga engagemanget är lågt och uppgick till 1,9 Mkr den 31 december 2015. Lantbruksuttlåningen fortsätter växa i lägre

takt än övrig utlåning och dess andel av den totala utlåningen minskar. Småföretagsuttlåningen uppgick oförändrat till 1,5 (1,5) Mdr den 31 december 2015.

UTLÅNINGSPORTFÖLJ

Produktfördelning, %	2015-12-31	2014-12-31
Bolån	73%	71%
Lantbruk	11,9%	12,5%
Flerbostadsfastigheter	3,9%	4%
Leasing & Avbetalning	6,2%	6,5%
Blancolån	3,7%	4%
Övrigt	1,3%	2%
Totalt	100%	100%

Upplåning

Koncernen har en låg refinansieringsrisk och en välfördelad förfallostruktur. Emitterade värdepapper ökade med 9 procent till 140 (129) Mdr, varav säkerställda obligationer uppgick till 110 (101) Mdr, icke säkerställd långfristig upplåning till nominellt till 29 (23) Mdr och kortfristig upplåning till 1 (4) Mdr. Genomsnittlig återstående löptid för den långfristiga upplåningen var 3,3 (2,8) år den 31 december 2015.

Under året emitterades säkerställda obligationer med en volym motsvarande nominellt 35 (24) Mdr, återköpta säkerställda obligationer uppgick till nominellt 10 (8) Mdr och förfall av säkerställda obligationer uppgick till nominellt 16 (17) Mdr under året. Länsförsäkringar Bank emitterade under året icke säkerställda obligationer om nominellt 16 (9) Mdr.

Likviditet

Den 31 december 2015 uppgick likviditetsreserven till 43 (45) Mdr enligt Bankföreningens definition. Likviditetsreserven är placerad i värdepapper med mycket hög kreditkvalitet och som är belåningsbara hos Riksbanken och i förekommande fall i ECB. Likviditetsreserven består till 63 procent av svenska säkerställda obliga-

tioner, till 7 procent av andra svenska obligationer med kreditbetyg AAA/Aaa, till 20 procent av svenska statsobligationer, till 3 procent av placering hos Riksgälden, till 5 procent av AAA/Aaa-ratade obligationer emitterade eller garanterade av europeiska stater och multinationella utvecklingsbanker och till 2 procent av nordiska AAA/Aaa-ratade cover bonds. Genom att utnyttja likviditetsreserven kan kontrakterade åtaganden i drygt två år mötas utan ny upplåning på kapitalmarknaden.

Koncernens likviditetstäckningsgrad (LCR) enligt Finansinspektionens definition uppgick till 251 (221) procent den 31 december 2015 och till i genomsnitt 207 (214) procent under det fjärde kvartalet 2015. LCR i euro uppgick till 139 989 (68 580) procent den 31 december 2015.

Rating

Länsförsäkringar Banks kreditbetyg är A/Stable från Standard & Poor's och A3/Stable från Moody's. Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer har högsta kreditbetyg, Aaa från Moody's och AAA/Stable från Standard & Poor's.

Kapitaltäckning konsoliderad situation

Den konsoliderade situationen omfattar i enlighet med CRR (575/2013) förutom bankgruppen även det blandade finansiella moderholdingföretaget Länsförsäkringar AB. Banken anser att den verkliga risken och kapital situationen bäst framgår genom bankgruppens kapitalrelationer och därför publiceras dessa parallellt med kapitalrelationerna enligt den konsoliderade situationen.

Under fjärde kvartalet har det skett en omprövning av den tidigare använda principen för beräkning rörande avdrag av investeringar i finansiella enheter utanför

den konsoliderade situationen. Omprövningen har resulterat i en ändrad hantering som har medfört att det direkta avdraget i kärnprimärkapitalet minskas samtidigt som en större andel av investeringsbeloppet kan riskviktas till 250 procent. Sammantaget ger detta en positiv effekt i kärnprimärkapitalet med 0,7 procent.

Den 31 december 2015 uppgick totalt Riskexponeringsbeloppet (REA) till 51 724 (49 401) Mkr i den konsoliderade situationen. Under fjärde kvartalet har ökningen i REA främst drivits av ovan beskrivna förändring av investeringar i finansiella enheter. REA hänförlig till utlåning har varit relativt oförändrat beroende på att volymtillväxten uppvägs av förbättrad kreditkvalitet. Inom pelare 2 har riskviktsgolvet för bolån på 25 procent medfört ett extra kapitalkrav på 3 338 (3 233) Mkr. Kärnprimärkapitalet har under fjärde kvartalet förstärks genom vinst, genererad främst inom bankgruppen och genom ett mindre avdrag för investeringar. Det kontracykliska buffertvärdet som ska tillämpas från och med den 13 september 2015 (1,0 procent av REA), uppgår till 517 Mkr. Kapitalkonserveringsbufferten som ska motsvara 2,5 procent av REA uppgår den 31 december 2015 till 1 293 Mkr.

Bruttosoliditetsgraden per 2015-12-31 uppgick till 4,7 procent ¹⁾.

Medarbetare

Under 2015 hade koncernen i medeltal 396 (413) medarbetare varav 180 (202) kvinnor med en medelålder på 43 år och 216 (211) män vars medelålder uppgick till 43 år. I banken fanns 67 medarbetare i chefsposition. Utöver de anställda i koncernen finns bankrådgivare i de 23 länsförsäkringsbolagen den 31 december 2015.

Bra ledarskap, aktivt förändringsarbete, gott arbetsklimat och engagerade medarbetare är viktiga förutsättningar och fokusområden. Årets medarbetarundersökning visade att medarbetarna anser att bolaget i hög grad lyckas leva upp till dessa ambitioner.

Inom Länsförsäkringar AB innebär medarbetarskap att ta ansvar för sin egen prestation, kompetens och hälsa, vilket återfinns i personalpolicyn och i företagets arbetsmodell för prestationsstyrning. Utgångspunkten för alla medarbetares prestation och utveckling, både på kort och lång sikt, är affärsplanen och värderingarna. I uppföljningssamtal med närmaste chef får medarbetaren återkoppling på sin prestation en gång i månaden.

I medarbetarskapet ingår också att aktivt driva verksamhetsförbättringar, vilket bland annat sker genom det Leanarbete som införts i hela organisationen. Införandet av Lean syftar till att utveckla företagets övergripande arbete med ständiga förbättringar, som ska leda till fler nöjda kunder, ökad effektivitet och lönsamhet.

En tydligt definierad ledarprofil är en vägledning för ledare inom företaget. Ledarprofilen, som arbetades fram under 2013, har under året vidareutvecklats och införts i verksamheten.

En medarbetarprofil med utgångspunkt från värderingarna implementerades under 2015 med deltagande från både medarbetare och chefer. Syftet med medarbetarprofilen är att den ska bidra till att tydliggöra medarbetaransvaret när det gäller prestation, kompetens och hälsa.

Att Länsförsäkringar AB ska uppfattas som en jämställd arbetsplats av både kvinnor och män är en fortsatt viktig fråga som följs upp i medarbetarundersökningen.

Miljö och hållbara investeringar

Målet med bankens miljöarbete är minskade kostnader, bättre kundservice och tydliga miljövinster som bidrar till en hållbar utveckling för kunderna och samhället. Bankverksamhetens miljöarbete är direkt kopplat till den gemensamma miljöpolicyn.

Banken kan främst påverka miljön vid kreditgivningen, i fondbolagets placeringsprodukter, pappersutskick i kommunikationen och produkthanteringen med kund, genom styrning till internettjänsten och vid återvinning av till exempel säkerhetsdosor och bankkort. Kreditregelverket är förenligt med miljölagstiftningen och verkar för en hållbar utveckling. I samband med kreditprövning av företags- och lanbrukskunder prövas även kundens miljöansvar så att risk inte finns för att kunden bryter mot miljölagstiftning.

Länsförsäkringar Fondförvaltning är genom sina fonder investerade i ett stort antal bolag över hela världen. För att vara långsiktigt hållbara och konkurrenskraftiga bör bolagen, som investeringar finns i, hantera risker och möjligheter kring affäretik, miljö och sociala frågor på ett ansvarsfullt sätt. I arbetet med ansvarsfulla investeringar samarbetar Länsförsäkringar Fondförvaltning med extern expertis inom området. Med hjälp av deras analysprocess identifieras bolag som i sin verksamhet bryter mot internationella konventioner och normer. Målsättningen med arbetet är att genom dialog påverka bolag som bryter mot internationellt accepterade konventioner och riktlinjer, att upphöra med kränkningen samt vidta förebyggande åtgärder för att förhindra att kränkning sker igen. Om dialogen inte når resultat kan Länsförsäkringar Fondförvaltning som en sista utväg välja att avyttra sitt innehav i bolaget.

¹⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/62 av den 10 oktober 2014 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller bruttosoliditetsgraden.

En stor del av kundinformationen som traditionellt skett via pappersutskick har under de senaste åren styrts om till digitala tjänster. Det fleråriga målet är att öka andelen digitalt distribuerade kundhandlingar med 50 procent. Banken säkerställer att alla leverantörer av produkter till banken är miljöcertifierade. Tjänsteresor styrs till tåg istället för flyg i så stor utsträckning som möjligt.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Verksamheten kännetecknas av en låg riskprofil. Koncernen och moderbolaget är exponerade mot ett antal risker, som främst består av kreditrisk, marknadsrisk och likviditetsrisk. Det makroekonomiska läget i Sverige är avgörande för kreditriskerna då all utlåning sker i Sverige. Kreditrisken består i risken för att en kredittagare inte fullgör sina finansiella åtaganden och att ställda säkerheter inte täcker fordran. Kreditrisk inkluderar även motpartsrisk och koncentrationsrisk. Kreditförlusterna har varit fortsatt mycket låga och verksamhetens refinansiering fungerade väl under året.

Marknadsriskerna, risken för att bolagets resultat och eget kapital minskar på grund av förändringar i marknadsfaktorer, består till övervägande del av ränterisker och hanteras dels genom en löptidsmatchning och dels med hjälp av derivatinstrument. Banken har en väl diversifierad upplåning och en likviditetsreserv bestående av värdepapper med hög likviditet och kreditvärdighet, vilket betyder att reserven snabbt kan omsättas till likvida medel. Utöver detta finns outnyttjade upplåningsprogram, vilket sammantaget ger en god möjlighet att hantera risken i skillnaden mellan tillgångars och skulders kontraktuella kassaflöden.

Likviditetsrisk är risken att koncernen inte kan refinansiera existerande tillgångar eller inte kan möta ökade krav på likviditet inom en definierad tidsperiod. Detta

innefattar också risken att tvingas låna till ofördelaktig ränta eller tvingas sälja tillgångar med förlust för att kunna fullgöra sina betalningsåtaganden. För att minska denna risk har banken uppnått en god spridning av finansiärer, finansieringskällor och finansieringstider samt god balans av löptider i finansieringen i förhållande till förfall i utlåningen. De finansiella instrument som används för att uppnå denna spridning är t.ex. ränteswappar, obligationer och repor.

För ytterligare information om verksamhetens risker, risk- och kapitalhantering samt principer för riskstyrning, se not 3 Risker på sidorna 41–55.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Bankverksamheten har för avsikt att följa den strategiska inriktningen tillväxt under lönsamhet med en hög kreditkvalitet samt med vidareförädling av befintliga produkter och utifrån en fortsatt god kapitalisering. Tillväxten i utlåningen sker med beaktande av förändringar i omvärlden, det finansiella läget och förutsättningarna på kapitalmarknaden. En god likviditet kommer att upprätthållas. Marknadsstrategin är fortsatt att bearbeta länsförsäkringsbolagens kunder.

Händelser efter årets utgång

Inga väsentliga händelser har skett efter periodens utgång.

MODERBOLAGET

All koncernens inlåning sker i moderbolaget. Merparten av koncernens utlåning och upplåning sker i dotterbolaget Länsförsäkringar Hypotek.

Utlåning till allmänheten uppgick till 39 (39) Mdr. Inlåning från allmänheten ökade med 9 procent eller 7 Mdr till 84 (77) Mdr. Emitterade värdepapper ökade med 4 procent eller 1 Mdr till 29 (28) Mdr.

Resultat

Rörelseresultatet ökade till 210 (147) Mkr. Rörelseintäkterna ökade med 6 procent till 1 014 (954) Mkr och förklaras främst av lägre provisionskostnader. Räntenettot ökade med 4 procent till 982 (948) Mkr. Provisionsintäkterna ökade med 10 procent till 358 (324) Mkr till följd av ökade intäkter i kort- och värdepappersaffären. Provisionskostnaderna uppgick till 462 (469) Mkr. Rörelsekostnaderna minskade med 1 procent till 845 (857) Mkr.

Avräkningsmodellen, som infördes 1 januari 2014 avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för genererad affär, innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserve-ringstillfället täcker 80 procent av reserve-ringsbehovet genom avräkning mot en buffert av upparbetad ersättning. Övergången till avräkningsmodellen innebär att moderbolagets reserver vid tidpunkten för införandet, successivt under två år kommer att återföras med 137 Mkr. Under året återfördes 52 Mkr. Kreditförlusterna uppgick netto till 41 (–49) Mkr. Kreditförlusterna före återföring är fortsatt låga och uppgick netto till 11 (10) Mkr.

FÖRSLAG TILL DISPOSITION AV MODERBOLAGETS DISPONIBLA VINST

Kronor	
Övriga reserver	-28 954 350
Balanserade vinstmedel	7 775 498 668
Årets resultat	135 902 531
Att disponera	7 882 446 849

Styrelsen föreslår att till nästa år balanseras 7 882 446 849 kronor.

DOTTERBOLAGEN

Länsförsäkringar Hypotek AB

Bostadsutlåningen i bankens bolåneinstitut ökade med 17 procent eller 21 Mdr till 147 (126) Mdr. Bolån upp till 75 procent av marknadsvärdet vid lånetillfället placeras i Länsförsäkringar Hypotek och eventuella resterande delar i moderbolaget. Rörelseresultatet ökade med 26 procent till 509 (405) Mkr och förklaras av ett ökat räntenetto. Räntenettet ökade 32 procent till 1 326 (1 001) Mkr.

Avräkningsmodellen, som infördes 1 januari, 2014 avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för genererad affär, innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot en buffert av upparbetad ersättning. Övergången till avräkningsmodellen innebär att Länsförsäkringar Hypoteks kreditreserver vid tidpunkten för införandet, successivt under två år kommer att återföras med 21 Mkr. Under året återfördes 8 Mkr. Kreditförlusterna uppgick netto till -10 (-11) Mkr, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,00 (0,00) procent. Kreditförlusterna före återföring är fortsatt låga och uppgick netto till -2 (-1) Mkr. Antalet bolånekunder ökade 8 procent till 216 000 (201 000).

Länsförsäkringar Hypotek AB, Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Balansomslutning	166 623	148 244
Utlåningsvolym	147 056	126 128
Räntenetto	1 326	1 001
Rörelseresultat	509	405

Wasa Kredit

Utlåningsvolymen ökade med 9 procent till 15 981 (14 648) Mkr. Rörelseresultatet ökade med 13 procent till 346 (306) Mkr och förklaras främst av ett ökat räntenetto. Räntenettet ökade med 9 procent vilket främst förklaras av en ökad utlåningsvolym. Rörelsekostnaderna uppgick till 426 (417) Mkr och kreditförlusterna, netto, ökade till 57 (50) Mkr.

Wasa Kredit, Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Balansomslutning	16 402	15 034
Utlåningsvolym	15 981	14 648
Räntenetto	687	631
Rörelseresultat	346	306

Länsförsäkringar Fondförvaltning

Den förvaltade fondvolymen ökade med 9 procent eller 9 Mdr, till 109 (100) och förklaras främst av en positiv utveckling på världens börser under 2015, men även av positiva nettoflöden. Förvaltningen sker i 35 (33) fonder med olika placeringsinriktning. Fonderna erbjuds för direktfondsparande, IPS, ISK, Fondförsäkring och i PPM-systemet. Rörelseresultatet uppgick till 110 (78) Mkr.

Länsförsäkringar Fond- förvaltning AB, Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Balansomslutning	442	333
Förvaltningsvolym	109 164	99 643
Nettoflöde	2 459	1 727
Provisionsnetto	415	340
Rörelseresultat	110	78

Femårsöversikt

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011
RESULTRÄKNING					
Ränteintäkter	7 083,4	8 523,2	9 488,7	10 429,0	9 529,8
Räntekostnader	-4 089,1	-5 942,8	-7 258,3	-8 357,9	-7 801,5
Räntenetto	2 994,3	2 580,4	2 230,4	2 071,1	1 728,3
Provisionsnetto	-440,9	-319,4	-252,9	-384,9	-416,2
Erhållna utdelningar	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Nettoresultat av finansiella poster	96,6	97,8	-85,7	5,4	9,9
Övriga rörelseintäkter	97,2	92,0	211,8	190,3	197,6
Summa rörelseintäkter	2 747,3	2 450,9	2 103,7	1 881,9	1 519,6
Allmänna administrationskostnader	-1 442,2	-1 317,2	-1 216,3	-1 133,7	-1 003,1
Avskrivningar	-124,1	-209,0	-114,2	-101,6	-82,9
Summa kostnader före kreditförluster	-1 566,3	-1 526,2	-1 330,5	-1 235,3	-1 086,0
Resultat före kreditförluster	1 181,0	924,6	773,2	646,6	433,6
Kreditförluster, netto	-6,1	10,0	-126,4	-91,3	-48,2
Bankrörelsens resultat/Rörelseresultat	1 174,9	934,6	646,8	555,3	385,4
Skatt	-263,8	-222,8	-168,0	-122,6	-87,6
Årets resultat	911,1	711,9	478,8	432,7	297,8
BALANSRÄKNING					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	21,5	25,8	108,5	109,4	66,9
Belåningsbara statsskuldförbindelser	8 824,0	5 409,3	4 881,4	5 222,3	8 341,5
Utlåning till kreditinstitut	502,7	1 789,6	5 957,9	2 852,9	1 706,1
Utlåning till allmänheten	201 964,4	179 424,3	162 003,2	149 941,9	134 011,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	31 991,3	36 104,1	35 200,6	32 684,7	20 628,2
Aktier och andelar	15,5	11,7	88,9	11,0	10,4
Derivat	4 414,4	5 257,6	1 337,7	1 874,8	1 566,7
Förändringar för verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	815,3	1 146,5	550,8	878,1	709,9
Immateriella tillgångar	306,2	309,6	397,1	445,8	438,6
Materiella tillgångar	9,6	10,3	11,6	9,2	9,7
Uppskjutna skattefordringar	6,0	8,8	9,2	12,3	6,0
Övriga tillgångar	512,5	437,6	571,1	558,6	251,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 696,1	2 245,0	2 601,5	2 558,2	2 309,9
Summa tillgångar	251 079,5	232 180,2	213 719,5	197 159,2	170 056,4
Skulder till kreditinstitut	2 954,2	3 390,1	1 860,6	1 062,9	2 192,0
In- och upplåning från allmänheten	83 924,8	76 789,7	69 220,0	62 396,3	49 610,2
Emitterade värdepapper	139 882,1	128 656,4	123 634,9	114 263,3	101 279,5
Derivat	2 394,2	2 591,7	2 780,3	3 104,0	2 458,2
Förändringar för verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	2 899,4	3 824,4	645,9	2 176,6	1 836,6
Uppskjutna skatteskulder	296,0	214,2	143,7	82,9	58,7
Övriga skulder	695,2	771,7	739,9	1 282,4	991,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 666,4	4 033,6	4 090,2	4 112,2	3 791,6
Avsättningar	10,6	11,7	15,9	18,0	16,3
Efterställda skulder	2 299,7	2 299,7	2 299,7	1 489,7	1 489,7
Eget kapital	12 056,9	9 597,0	8 288,4	7 170,9	6 332,4
Summa skulder och eget kapital	251 079,5	232 180,2	213 719,5	197 159,2	170 056,4
NYCKELTAL					
Räntabilitet på eget kapital, %	8,94	8,3	6,7	6,3	4,8
Avkastning på totalt kapital, %	0,48	0,42	0,31	0,30	0,24
Placeringsmarginal, %	1,22	1,15	1,06	1,11	1,07
K/I-tal före kreditförluster	0,57	0,62	0,63	0,66	0,71
Kärnprimärkapitalrelation, bankkoncernen, %	23,7	16,2	14,4 ¹⁾	13,1 ²⁾	11,5 ²⁾
Primärkapitalrelation, bankkoncernen, %	26,6	16,2	14,4 ¹⁾	13,7 ²⁾	12,1 ²⁾
Total kapitalrelation, bankkoncernen, %	32,0	20,6	19,1 ¹⁾	15,6 ²⁾	14,0 ²⁾
Kärnprimärkapitalrelation, konsoliderad situation, %	21,4	13,9			
Primärkapitalrelation, konsoliderad situation, %	23,7	13,9			
Total kapitalrelation, konsoliderad situation, %	28,2	17,5			
Andel osäkra fordringar, %	0,12	0,17	0,23	0,19	0,17
Reserver i förhållande till utlåning, %	0,14	0,19	0,25	0,21	0,21
Kreditförlustnivå i förhållande till utlåning, %	0,00	0,00	0,08	0,06	0,04

¹⁾ Enligt Länsförsäkringar Banks dåvarande tolkning av regelverket.

²⁾ Enligt Basel II.

Bolagsstyrningsrapport

Inledning

Länsförsäkringar Bank AB (Länsförsäkringar Bank) är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB som i sin tur ägs av 23 kundägda länsförsäkringsbolag och 16 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringar AB med dotterbolag och ägare utgör tillsammans länsförsäkringsgruppen.

Länsförsäkringar Bank är ett publikt aktiebolag med obligationer noterade på Nasdaq Stockholm, Luxembourg Stock Exchange och Irish Stock Exchange. Länsförsäkringar Bank följer Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) i tillämpliga delar. Avvikelser sker huvudsakligen till följd av att Länsförsäkringar Bank inte är ett aktiemarknadsbolag. Avvikelser från Kodens bestämmelser och förklaringar till detta redovisas under avsnittet Avvikelser från Koden på sidan 28.

Bolagsstyrning

Länsförsäkringar Bank med dotterbolagen Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ), Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) och Wasa Kredit AB (Wasa Kredit) utgör operativt affärsenhet Bank inom Länsförsäkringar AB-koncernen.

Länsförsäkringar AB-koncernen har ett företagsstyrningssystem vilket tar sin utgångspunkt från länsförsäkringsgruppens strategier, Länsförsäkringar ABs uppdrag från ägarna, Länsförsäkringar ABs långsiktiga inriktning och av Länsförsäkringar ABs styrelse beslutade principer för styrning av Länsförsäkringar AB-koncernen. Den riskbaserade verksamhetsstyrningen utgör grunden i företagsstyrningssystemet.

Baserat på ovan angivna utgångspunkter utgörs företagsstyrningssystemet av organisationen, det interna regelverket och systemet för intern kontroll och inom ramen för företagsstyrningssystemet säkerställer affärsenhet Bank styrningen och den interna kontrollen inom affärsenheten.

Styrelsen fastställer den operativa organisationen för Länsförsäkringar Bankkoncernen, som ska vara ändamålsenlig och överblickbar med en tydlig fördelning av

ansvar och uppgifter mellan dels de olika bolagsorganen, dels de så kallade försvarslinjerna samt en tydlig besluts- och rapporteringsordning. Integrerat i den operativa organisationen finns ett system för intern kontroll vilket omfattar bland annat ett system för regelefterlevnad och ett system för riskhantering. Inom ramen för organisationen säkerställs skalfördelar genom koncerngemensamma funktioner och utlagd verksamhet, kontinuitetshandling och beredskapsplaner, effektiva system för rapportering och överföring av information, informationssäkerhet, hantering av intressekonflikter samt att styrelseledamöter och medarbetare är lämpliga för sina uppgifter.

Det interna regelverket, som utgörs av styrdokument som policyer, riktlinjer och instruktioner, utgör ett viktigt verktyg för styrningen av verksamheten. Genom det interna regelverket fastställs organisationen och ansvarsfördelningen samt hur styrningen och den interna kontrollen ska ske. Det interna regelverket ses över och beslutas regelbundet.

Den interna kontrollen är en del av styrningen och ledningen av affärsenhet Bank. Den interna kontrollen syftar till att säkerställa att organisationen är effektiv och ändamålsenlig, att verksamheten bedrivs enligt beslutade strategier för att nå uppsatta mål, att den finansiella redovisningen och rapporteringen är tillförlitlig, en effektiv drift och förvaltning av informationssystem, en god förmåga att identifiera, mäta övervaka och hantera risker samt en god regelefterlevnad. Risk- och kapitalstyrningen och kapitalplaneringen utgör en del av den interna kontrollen. Den interna kontrollen omfattar alla delar av organisationen inklusive utlagd verksamhet och är en integrerad del av organisationsstruktur och beslutsprocesser. Den interna kontrollen inom affärsenhet Bank är baserad på ett system med tre försvarslinjer, som utgörs av verksamheten i första linjen, funktioner för compliance och riskkontroll i andra linjen samt Internrevision i tredje linjen.

Riskhanteringssystemet, som utgör en del i den interna kontrollen, säkerställer att de juridiska personerna inom affärsenhet Bank fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker. Den interna kontrollen omfattar även systemet för regelefterlevnad som säkerställer efterlevnad av lagar, förordningar och andra regler, bevakning och effektiv implementering av nya och ändrade regelverk, att styrelser och medarbetare utbildas och att risker avseende efterlevnad av externa och interna regler kontinuerligt kan identifieras, mätas, kontrolleras, hanteras och rapporteras.

Styrningen och rapporteringen illustreras översiktligt i figuren på sidan 24.

Aktieägare och bolagsstämma

Aktieägaren utövar sin rösträtt på bolagsstämman, som är högsta beslutande organ. Normalt hålls en bolagsstämma per år, årsstämman. Länsförsäkringar AB innehar 100 procent av kapitalet och rösterna.

På bolagsstämman fattas beslut avseende årsredovisningen, val av styrelse och revisorer, arvode och annan ersättning till styrelseledamöter och revisorer samt andra väsentliga frågor i enlighet med lag och bolagsordning. Förslaget om arvode till styrelseledamöterna är uppdelat mellan ordföranden och övriga ledamöter.

Valberedning

Nomineringsprocess

Bolagsstämman i Länsförsäkringar AB utser en valberedning. Valberedningens uppgift är att lämna förslag till styrelse och revisorer i Länsförsäkringar AB och att, i samråd med Länsförsäkringar ABs koncernchef, lämna förslag till styrelse och revisorer i bland annat Länsförsäkringar Bank samt att lämna förslag om arvode och annan ersättning till styrelse och revisorer.

För valberedningen gäller en av Länsförsäkringar ABs bolagsstämma fastställd instruktion och rekrytering av nya styrelseledamöter ska ske enligt instruktionen och enligt fastställda processer och ruti-

ner. Med utgångspunkt från bolagets storlek och komplexitetsgrad samt verksamhetens art och omfattning ska styrelsen ha ett tillräckligt antal styrelseledamöter. Med denna utgångspunkt ska valberedningen med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt bedöma om styrelsen har en lämplig sammansättning som säkerställer en för bolaget erforderlig samlad kompetens präglad av mångfald avseende bland annat ålder, kön och geografiskt ursprung enligt vid var tid gällande mångfaldspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen. Se även avsnittet Lämplighetsbedömning av styrelse och vd nedan.

Valberedning inför årsstämman 2016
Valberedningen består, sedan årsstämman i Länsförsäkringar AB 2015, av Otto Ramel som ordförande (Länsförsäkringar Skåne), Ulf W Eriksson (Länsförsäkringar Värmland), Per-Åke Holgersson (Länsförsäkring Kronoberg), Conny Sandström (Länsförsäkringar Västerbotten) och Örian Söderberg (Länsförsäkringar Jönköping).

Valberedningen har inför årsstämman

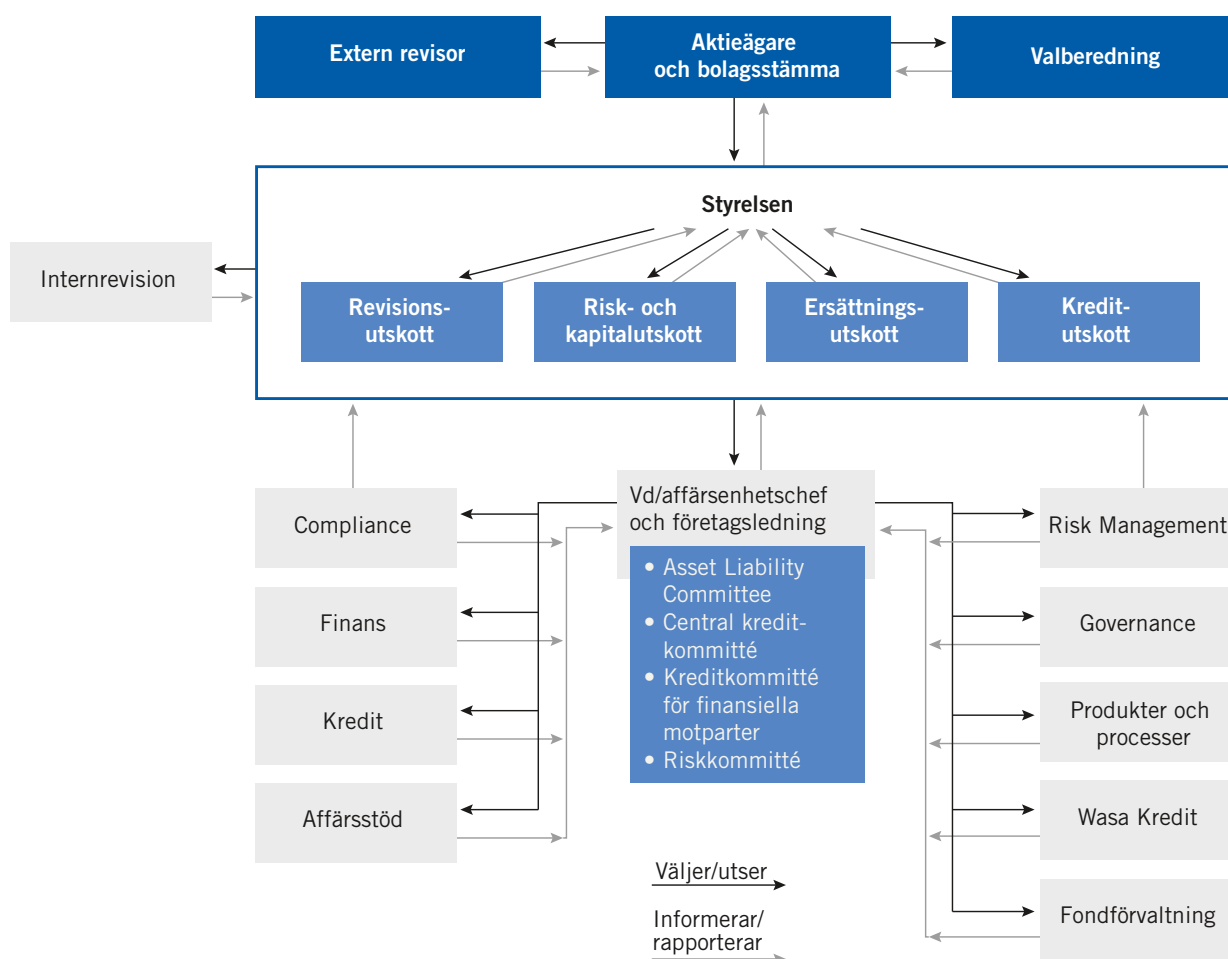
- tagit del av styrelsens utvärdering av styrelsearbetet,
- tagit del av styrelseordförandens syn på verksamheten, styrelsens arbete samt behov av kompetens och erfarenhet samt

- sett över och diskuterat behovet av kompetens och erfarenhet med hänsyn till verksamheten och regelverkets krav.

Valberedningen kommer inför årsstämman att

- ta ställning till kandidaters oberoende,
- nominera styrelseledamöter, styrelseordförande och revisorer,
- genomföra lämplighetsbedömningar av styrelseledamöter samt
- föreslå arvoden och annan ersättning till styrelseledamöter och revisorer.

Länsförsäkringar Banks styrningsstruktur

Externa revisorer

Årsstämman utser de externa revisorerna. Nominering sker via valberedningen. Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Bank ha en till tre ordinarie revisorer jämte noll till tre suppleanter. Revisorerna utses för en mandattid om längst fyra år. Vid årsstämman 2015 utsågs Stefan Holmström, KPMG AB, till ordinarie revisor och Dan Beitner, KPMG AB, till suppleant, för tiden till och med årsstämman 2018.

Revisorn granskar Länsförsäkringar Banks årsredovisning och bolagsstyrningsrapport samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Länsförsäkringar Banks halvårsbokslut och bokslutskommunikéer granskas översiktligt av revisorn. Revisorn har inför styrelsen redogjort för sin granskning och sina iakttagelser en gång under 2015. Revisorn deltar härutöver vid sammanträden inom styrelsens revisionsutskott.

Styrelse

Styrelsens sammansättning

Styrelsen för Länsförsäkringar Bank utses av årsstämman och ska enligt bolagsordningen bestå av sex till nio bolagsstämvalda ordinarie ledamöter med högst sex suppleanter. Ledamöterna väljs för en mandattid om två år. I styrelsen ingår härutöver ledamöter som utsetts av arbetstagarorganisationerna. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen. Länsförsäkringar Bank har ingen tidsgräns för hur många mandatperioder en ledamot får sitta i styrelsen och ingen åldersgräns för styrelseledamöterna. Styrelsens ordförande utses av årsstämman. Verkställande direktören, vice verkställande direktören och styrelsens sekreterare närvarar vid styrelsens sammanträden utom vid ärenden då jäv kan föreligga eller det i övrigt är olämpligt att de närvarar. I övrigt närvarar föredraganden under sina respektive föredragningar.

Styrelsen består för närvarande av nio ordinarie ledamöter och en suppleant. Sju av ledamöterna är utsedda av årsstämman. Två ordinarie ledamöter och en

suppleant är utsedda av arbetstagarorganisationerna. Styrelsens ledamöter presenteras på sidan 89.

Styrelsens ansvar och arbetsfördelning
Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och ska handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur kring bolagets verksamhet. Styrelsen utser, utvärderar och entledigar verkställande direktören, fastställer en ändamålsenlig operativ organisation och verksamhetens mål och strategier samt ser till att det finns effektiva system för intern styrning och kontroll samt riskhantering. Enligt kapitaltäckningsreglerna ansvarar Länsförsäkringar Bank i delar, i ett tillsyns- och rapporteringsperspektiv, för den konsoliderade situationen, vilken utöver Länsförsäkringar Bankkoncernen även inkluderar moderbolaget Länsförsäkringar AB.

Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen innehåller bland annat styrelsens, ordförandens och ledamöternas ansvar och uppgifter, arbetsfördelningen inom styrelsen, lägsta antalet styrelsesammanträden, rutiner för verksamhetsrapportering och finansiell rapportering, rutiner i övrigt för

styrelsesammanträden vad gäller kallelser och utförande av material samt bestämmelser om jäv.

Styrelsen ska kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning. Styrelsen har genom arbetsordningen och en rapportinstruktion fastställt att ekonomisk rapportering ska ske regelbundet vid styrelsesammanträden. Styrelsen ska vidare regelbundet behandla och utvärdera bolagets och koncernens riskutveckling och riskhantering. Under året följer styrelsen regelbundet upp resultat, affärsvolym, finansiell ställning och utveckling av risker i förhållande till bland annat affärsplan och prognoser. Styrelsen får regelbundet rapporter från Compliance, Risk Management och Internrevision och styrelsen följer löpande upp aktuella ärenden hos myndigheter.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och se till att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska bland annat se till att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelseledamöterna ges tillfälle att delta i sammanträden

Styrelsens sammanträden och närvaro

Tabellen utvisar antalet sammanträden inom respektive organ som hållits från årsstämman 2015 till och med december 2015 och styrelseledamöternas närvaro.

	Styrelsen	Revisions- utskottet	Ersättnings- utskottet ¹⁾	Risk- och kapitalutskottet	Kredit- utskottet
Totalt antal sammanträden	6	5		4	2
Sten Dunér	6	5		4	2
Christian Bille	6			4	2
Marianne Björkman ²⁾	5				
Per-Ove Bäckström	4				
Ingrid Ericson	6				
Ingrid Jansson	5	4			
Bengt-Erik Lindgren	6	5			2
Susanne Petersson	6	5			2
Mirek Swarz ²⁾	1				
Caesar Åfors	4			2	
Linda Pettersson, suppl.	5				

¹⁾ Under räkenskapsåret 2015 har ett sammanträde hållits i Ersättningsutskottet, varvid båda ledamöterna närvarade.

²⁾ Mirek Swarz ersatte Marianne Björkman från och med 2015-11-16.

och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med verkställande direktören hålla sig informerad om väsentliga händelser och Länsförsäkringar Banks utveckling samt stödja verkställande direktören i arbetet.

Styrelsens arbete

Styrelsen har i sin arbetsordning fastställt årligen återkommande ärenden samt en standard för dagordning och besluts- och informationsmaterial. Styrelsen har i en bolagsinstruktion fastställt bolagets och koncernens operativa organisation, klargjort ansvarsfördelningen mellan bolagets och koncernens olika organ och befattningshavare samt angett hur verksamheten ska styras och kontrolleras.

Utöver styrelsens arbetsordning och bolagsinstruktionen fastställer styrelsen minst en gång per år en vd-instruktion och ytterligare ett större antal styrdokument för verksamheten.

Styrelsen har inrättat ett revisionsutskott, ett ersättningsutskott, ett risk- och kapitalutskott och ett kreditutskott. Utskottens uppgifter fastställs av styrelsen i särskilda arbetsordningar eller instruktioner. Utöver kreditutskottet har inget av utskotten ett generellt beslutsmandat. Varje utskott ska regelbundet rapportera om sitt arbete till styrelsen.

Styrelsen genomför årligen ett strategiskt seminarium och utvärderar verkställande direktörens arbete och anställningsvillkor. Styrelsen träffar bolagets revisor minst en gång per år. Se även avsnittet Revisionsutskottet nedan.

Tidpunkter för styrelsesammanträden fastställs vid det första ordinarie sammanträdet efter årsstämman för ett och ett halvt år framåt. Inför varje sammanträde sker kallelse med preliminär dagordning cirka 14 dagar före sammanträdet. Handlingar till sammanträdet distribueras normalt en vecka före sammanträdet. Sam-

liga handlingar och material som förevisats vid sammanträdet sparas elektroniskt.

Styrelsen har under 2015 enligt fastställd plan utbildat och fördjupat sig inom bland annat områdena kapital, risk och regelverk samt i styrelsen ägnat särskild uppmärksamhet åt bland annat kapital- och likviditetsregelverk samt utvecklingen kring dessa, verksamhetens risker samt större pågående projekt inom banken.

Antalet styrelsesammanträden och ledamöternas närvaro redovisas i tabellen på sidan 25.

Utvärdering av styrelsens arbete

Styrelseordföranden initierar varje år en utvärdering av styrelsens arbete. Utvärderingen skedde under 2015 med utgångspunkt från en elektronisk enkät som besvarades av ledamöterna. Resultatet sammanställdes, redovisades och diskuterades i styrelsen. Resultatet delgavs valberedningen.

Revisionsutskottet

Revisionsutskottet ska bland annat svara för beredning av styrelsens arbete enligt följande.

- Övervaka bolagets finansiella rapportering.
- Med avseende på den finansiella rapporteringen, övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering.
- Hålla sig informerad om revisionen av årsredovisning och koncernredovisning.
- Granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och därvid särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revisionstjänster.
- Övervaka effektiviteten i bolagets och koncernens företagsstyrningssystem och interna kontroll av de operativa riskerna.

Vid det första styrelsesammanträde som hölls närmast efter årsstämman 2015 utsågs Ingrid Jansson till ordförande samt Sten Dunér, Bengt-Erik Lindgren och Susanne Petersson till ledamöter i revisionsutskottet.

Antalet sammanträden inom revisionsutskottet och ledamöternas närvaro redovisas i tabellen på sidan 25.

Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning till verkställande direktören och övriga i den verkställande ledningen och ersättning till anställda som har det övergripande ansvaret för någon av bolagets kontrollfunktioner samt bereda beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicyn.

Vid det ordinarie styrelsesammanträdet som hölls närmast efter årsstämman 2015 utsågs Sten Dunér till ordförande och Christian Bille till ledamot i ersättningsutskottet.

Antalet sammanträden inom ersättningsutskottet och ledamöternas närvaro redovisas i tabellen på sidan 25.

Risk- och kapitalutskottet

Risk- och kapitalutskottet ska stödja styrelsen i risk- och kapitalfrågor och utgöra ett forum för analys av och fördjupad diskussion kring Länsförsäkringar Bankkoncernens och den konsoliderade situationens risktagande och kapitalbehov inför styrelsens beslut i dessa frågor.

Vid det ordinarie styrelsesammanträdet som hölls närmast efter årsstämman 2015 utsågs Sten Dunér till ordförande samt Christian Bille och Caesar Åfors till ledamöter i risk- och kapitalutskottet.

Antalet sammanträden inom risk- och kapitalutskottet och ledamöternas närvaro redovisas i tabellen på sidan 25.

Kreditutskottet

Kreditutskottet ska besluta i kreditärenden som beloppsmässigt ligger inom ramen

för utskottets mandat enligt en av styrelsen fastställd instruktion.

Vid det ordinarie styrelsesammanträdet som hölls närmast efter årsstämman 2015 utsågs Sten Dunér till ordförande samt Bengt-Erik Lindgren, Christian Bille, Susanne Petersson, Per-Ove Bäckström och Rikard Josefson till ledamöter i kreditutskottet.

Antalet sammanträden inom kreditutskottet och styrelseledamöternas närvaro redovisas i tabellen på sidan 25.

Verkställande direktören och företagsledningen

Rikard Josefson är verkställande direktör i Länsförsäkringar Bank sedan juni 2011. Rikard Josefson är född 1965 och har arbetat inom banksektorn sedan 1986.

Operativt är bankkoncernen organiserad i avdelningar. Härutöver finns de tre kontrollfunktionerna Risk Management, Compliance och Internrevision samt en funktion för Governance. För att säkerställa att respektive dotterbolags verksamhet är i linje med det övergripande målet för Länsförsäkringar Bankkoncernen är verkställande direktören chef för affärsenheten Bank inom Länsförsäkringar AB-koncernen och som huvudregel ordförande i styrelsen för Länsförsäkringar Banks dotterbolag.

Företagsledningen utgörs av verkställande direktören, cheferna för avdelningarna och chefen för Risk Management. Företagsledningen är ett forum för samråd och informationsutbyte mellan affärsenhetens ledande befattningshavare. I ledningen behandlas och beslutas i frågor som berör affärsenheten.

Härutöver har fyra kommittéer inrättats för beredning och beslut i vissa frågor. I Asset Liability Committee behandlas kapital- och finansfrågor, i den centrala kreditkommittén behandlas kreditärenden, i kreditkommittén för finansiella motparter behandlas limiter för kreditexponeringar mot finansiella motparter och i risk-

kommittén behandlas riskexponering och limiter. För kommittéerna gäller särskilda instruktioner.

Kontrollfunktioner

Internrevision

Internrevision är en oberoende granskningsfunktion som utgör styrelsens stöd i utvärderingen av företagsstyrningssystemet, inklusive organisationens riskhantering, styrning och kontroller. Internrevision ska genom granskning utvärdera om och kvalitetssäkra att verksamhetens övergripande interna styrning och kontrollsystem bedrivs på ett effektivt sätt och att den samlade rapporteringen till styrelsen ger en korrekt och heltäckande bild av verksamheten, att verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regler samt att styrelsens beslut och intentioner efterlevs. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för Internrevision. Internrevision rapporterar till styrelsen i de i affärsenheten ingående bolagen samt till Länsförsäkringar Banks revisionsutskott.

Compliance

Compliance är en oberoende kontrollfunktion med ansvar för att övervaka och kontrollera att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Funktionen ska övervaka och kontrollera regelefterlevnaden i den tillståndspliktiga verksamheten och identifiera och rapportera risker som kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad. Compliance ska även ge stöd och råd till verksamheten och säkerställa att verksamheten informeras om nya och ändrade regler samt delta i genomförandet av utbildningar. Rapportering av compliancerisker och rekommendationer till åtgärder sker till verkställande direktören och styrelsen i de i affärsenheten ingående bolagen.

Risk Management

Risk Management utgör ett stöd för styrelse, vd och ledning och övriga verksam-

heten, att fullgöra sitt ansvar för att verksamheten bedrivs med god riskhantering och riskkontroll och för att säkerställa att risker hanteras i enlighet med det av styrelsen fastställda riskramverket. Risk Management ska utföra sitt arbete självständigt och oberoende från affärsverksamheten med en organisatorisk uppdelning i en oberoende stödjande del och en oberoende kontrollerande del. Chefen för Risk Management är även riskchef i Länsförsäkringar Bank med ansvar för att säkerställa att koncernens risker hanteras enligt riskramverket. Rapportering av risker och vidtagna åtgärder sker kontinuerligt till verkställande direktören och styrelsen i de i affärsenheten ingående bolagen. Rapportering sker även löpande av operativa risker till revisionsutskottet och av övriga risker till risk- och kapitalutskottet i Länsförsäkringar Bank.

Lämplighetsbedömning av styrelse och vd

I samband med att styrelseledamöter och vd tillsätts genomförs en lämplighetsbedömning. En bedömning genomförs även årligen och vid behov i syfte att säkerställa att personerna i ovan nämnda befattningar vid var tid är lämpliga för sina uppdrag. Lämplighetsbedömningen genomförs i enlighet med fastställda riktlinjer och beaktar personens kunskap och erfarenhet samt anseende och integritet.

Bedömningen av styrelseledamöter baseras på underlag från personen som lämplighetsbedömningen avser. Med utgångspunkt från bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt beaktas vid bedömningen bland annat relevant utbildning och erfarenhet samt yrkesmässig erfarenhet från ledande positioner. Utöver de enskilda styrelseledamöternas kunskap och erfarenhet bedöms även om styrelsen som helhet har den kompetens som krävs för att leda och styra bolaget.

Om en bedömning leder till att en person inte anses lämplig ska denne inte utses eller anställas. Om en redan tillsatt person, vid en lämplighetsbedömning, inte längre anses lämplig för sitt uppdrag ska bolaget vidta åtgärder för att se till att personen i fråga antingen uppfyller kraven på lämplighet eller ersätts.

Bedömningen är att samtliga styrelseledamöter och vd väl uppfyller lämplighetskraven.

Avvikelser från koden

Huvudsakliga avvikelser från Kodens bestämmelser och förklaringar till detta är följande.

Valberedning, kallelse till, publicering av information inför och genomförande av bolagsstämma

Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att Länsförsäkringar Bank inte är ett aktiemarknadsbolag och endast har en aktieägare. Se vidare avsnitt Aktieägare och bolagsstämma samt Valberedning på sidan 24.

Styrelsens sammansättning

Avvikelse sker från Kodens bestämmelser om oberoende styrelseledamöter och utskottsledamöter. Enligt instruktionen för valberedningen ska styrelsen ha en, med hänsyn till Länsförsäkringar Banks verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt, lämplig sammansättning som säkerställer en erforderlig samlad kompetens och präglad av mångfald i syfte att främja oberoende åsikter och kritiskt ifrågasättande. Bedömningen är att dessa krav kan tillgodoses inom ramen för länsförsäkringsgruppen.

Mandattiden för styrelsens ledamöter

Avvikelse sker från Kodens bestämmelse vad avser mandattid om högst ett år. Mandattiden uppgår som huvudregel till två år. Den längre mandattiden bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen

Intern kontroll finansiell rapportering (IKFR) är en process för att utvärdera den finansiella rapporteringens tillförlitlighet. Arbetet med denna process påbörjades

2013 och koncernen arbetar kontinuerligt med att utveckla metodiken. IKFR processen utförs i en årlig cykel vilken framgår av bilden nedan.

2 Validera designen av förväntade kontroller

Intern kontroll finansiell rapportering innefattar koncernövergripande kontroller samt process- och IT kontroller. Syftet med kontrollerna är att reducera risken för fel i de finansiella rapporterna.

Kontrollstrukturen kommuniceras löpande till de personer som berörs inom organisationen för att tydliggöra ansvarsfördelningen.

1 Utföra riskbedömningar och definiera avgränsning/omfattning

Årligen genomförs riskbedömningar på koncern och legal enhetsnivå för att identifiera väsentliga risker för fel i den finansiella rapporteringen. Riskbedömningen ligger till grund för att bestämma vilka enheter, processer och system som ska omfattas av IKFR-processen. Slutsatsen från riskbedömningen sammanfattas i en årlig scopingrapport där omfattningen och målbilden för det kommande året beskrivs och presenteras för revisionsutskottet.

Utöver ovanstående process utför internrevision en oberoende granskning av utvalda risker och kontroller inom IKFR i enlighet med den plan som fastställs av revisionsutskottet. Resultatet av internrevisions granskning rapporteras tillsammans med rekommendationer löpande till revisionsutskottet.

3 Planera aktiviteter för övervakning och revision

En plan för den kvartalsvisa självrapporteringen tas fram och kommuniceras med verksamheten. I planen anges när rapportering ska ske, vilka kontroller som ska rapporteras samt vem som ansvarar för rapporteringen. IKFR är föremål för granskning av internrevision.

4 Övervaka och utvärdera kontroller

Övervakning utgörs av till exempel av kvartalsvis självrapportering av utförda kontroller. Genom övervakning kan svagheter i IKFR processen identifieras, kompenserande kontroller genomförs och förbättringsåtgärder vidtas. I arbetet ingår också att utvärdera och bedöma kontrollerna och dess effektivitet. Målsättningen är att koncernen ska nå en övervakad nivå.

5 Rapportera IKFR kvarstående risk

Resultatet från självrapporteringen sammanställs och analyseras för att bedöma risken för fel i den finansiella rapporteringen. Detta summeras i en rapport till koncernens CFO och revisionsutskottet. Av rapporten framgår den kvarstående risken efter självrapporteringen och vilka kompenserande kontroller som vidtagits av verksamheten för att minska risken i den finansiella rapporteringen.

Finansiella rapporter – koncernen

Resultaträkning	31	Not 21 Utlåning till allmänheten	60
Rapport över totalresultat	31	Not 22 Finansiell leasing	60
Balansräkning	31	Not 23 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	61
Kassaflödesanalys	32	Not 24 Aktier och andelar	61
Rapport över förändringar i eget kapital	33	Not 25 Derivat	61
Not 1 Företagsinformation	34	Not 26 Förändring av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	61
Not 2 Redovisningsprinciper	34	Not 27 Immateriella tillgångar	61
Not 3 Risker och kapitaltäckning	41	Not 28 Materiella tillgångar	62
Not 4 Segmentsredovisning	56	Not 29 Uppskjuten skattefordran och skatteskuld	62
Not 5 Ränteintäkter	57	Not 30 Övriga tillgångar	62
Not 6 Räntekostnader	57	Not 31 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	62
Not 7 Erhållna utdelningar	57	Not 32 Skulder till kreditinstitut	62
Not 8 Provisionsintäkter	57	Not 33 Inlåning från allmänheten	63
Not 9 Provisionskostnader	57	Not 34 Emitterade värdepapper	63
Not 10 Nettoresultat av finansiella poster	57	Not 35 Övriga skulder	63
Not 11 Övriga rörelseintäkter	57	Not 36 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	63
Not 12 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	57	Not 37 Avsättningar	63
Not 13 Övriga administrationskostnader	58	Not 38 Efterställda skulder	63
Not 14 Ersättningar till revisorerna	58	Not 39 Eget kapital enligt ÅRKL	64
Not 15 Operationell leasing	59	Not 40 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och åtaganden	64
Not 16 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	59	Not 41 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	65
Not 17 Kreditförluster och osäkra lånefordringar	59	Not 42 Värderingsmetoder för verkligt värde	66
Not 18 Skatter	60	Not 43 Upplysning om kvittning	67
Not 19 Belåningsbara statsskuldförbindelser	60	Not 44 Upplysningar om närstående, prissättning och avtal	67
Not 20 Utlåning till kreditinstitut	60	Not 45 Händelser efter balansdagen	67

Resultaträkning – Koncernen

Mkr	Not	2015	2014
Ränteintäkter	5	7 083,4	8 523,2
Räntekostnader	6	-4 089,1	-5 942,8
Räntenetto		2 994,3	2 580,4
Erhållna utdelningar	7	0,1	0,1
Provisionsintäkter	8	1 522,2	1 312,0
Provisionskostnader	9	-1 963,1	-1 631,4
Nettoresultat av finansiella poster	10	96,6	97,8
Övriga rörelseintäkter	11	97,2	92,0
Summa rörelseintäkter		2 747,3	2 450,9
Personalkostnader	12	-462,0	-441,1
Övriga administrationskostnader	13, 14, 15	-980,2	-876,1
Summa administrationskostnader		-1 442,2	-1 317,2
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	16	-124,1	-209,0
Summa rörelsekostnader		-1 566,3	-1 526,2
Resultat före kreditförluster		1 181,0	924,6
Kreditförluster, netto	17	-6,1	10,0
Rörelseresultat		1 174,9	934,6
Skatt	18	-263,8	-222,8
Årets resultat		911,1	711,9

Rapport över totalresultat för koncernen

Mkr	2015	2014
Årets resultat	911,1	711,9
Övrigt totalresultat		
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat		
Kassaflödessäkringar		
Periodens värdeförändring	594,4	1 062,5
Omklassificering till resultaträkningen	-559,7	-1 002,4
Förändring i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas		
Periodens värdeförändring	-153,1	2,2
Omklassificering realiserade värdepapper	-41,2	-2,7
Skatt hänförlig till poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat	35,1	-13,2
Summa	-124,5	46,4
Poster som inte kan omföras till årets resultat		
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	0,1	0,3
Skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till årets resultat	-	-0,0
Årets övriga totalresultat, netto efter skatt	-124,4	46,7
Årets totalresultat	786,7	758,6

Balansräkning – Koncernen

Mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		21,5	25,8
Belåningsbara statsskuldförbindelser	19	8 824,0	5 409,3
Utlåning till kreditinstitut	20	502,7	1 789,6
Utlåning till allmänheten	21, 22	201 964,4	179 424,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	23	31 991,3	36 104,1
Aktier och andelar	24	15,5	11,7
Derivat	25	4 414,4	5 257,6
Förändring av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	26	815,3	1 146,5
Immateriella tillgångar	27	306,2	309,6
Materiella tillgångar	28	9,6	10,3
Uppskjutna skattefordringar	29	6,0	8,8
Övriga tillgångar	30	512,5	437,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	31	1 696,1	2 245,0
SUMMA TILLGÅNGAR		251 079,5	232 180,2
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
Skulder till kreditinstitut	32	2 954,2	3 390,1
In- och upplåning från allmänheten	33	83 924,8	76 789,7
Emitterade värdepapper	34	139 882,1	128 656,4
Derivat	25	2 394,2	2 591,7
Förändring av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	26	2 899,4	3 824,4
Uppskjutna skatteskulder	29	296,0	214,2
Övriga skulder	35	695,4	771,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	3 666,4	4 033,6
Avsättningar	37	10,6	11,7
Efterställda skulder	38	2 299,7	2 299,7
Summa skulder		239 022,6	222 583,2
Eget kapital	39		
Aktiekapital		954,9	954,9
Övrigt tillskjutet kapital		7 442,5	6 942,5
Reserver		59,2	183,6
Primärkapitalinstrument		1 200,0	-
Balanserade vinstmedel		1 489,2	804,1
Årets resultat		911,1	711,9
Summa eget kapital		12 056,9	9 597,0
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		251 079,5	232 180,2
Ställda säkerheter, eventualityförpliktelser och åtaganden	40		
Övriga noter			
Företagsinformation	1		
Redovisningsprinciper	2		
Risker och kapitaltäckning	3		
Segmentsredovisning	4		
Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	41		
Värderingsmetoder för verkligt värde	42		
Upplösning om kvittning	43		
Upplösningar om närstående, prissättning och avtal	44		
Händelser efter balansdagen	45		

Kassaflödesanalys (indirekt metod) – Koncernen

Mkr	2015	2014
Likvida medel vid årets början	1 243,6	5 162,1
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	1 174,9	934,6
Justering av poster som inte ingår i kassaflödet	197,6	346,1
<i>Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar</i>		
Förändring av belåningsbara statsskuldförbindelser	-3 414,7	-425,8
Förändring av utlåning till kreditinstitut	279,0	632,7
Förändring av utlåning till allmänheten	-22 486,0	-17 424,5
Förändring av obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 112,8	-298,0
Förändring derivat	843,2	1 792,4
Förändring av övriga tillgångar	-74,9	133,3
<i>Förändring av den löpande verksamhetens skulder</i>		
Förändring skulder till kreditinstitut	-26,5	2 970,3
Förändring in- och upplåning från allmänheten	7 108,3	7 569,7
Förändring emitterade värdepapper	10 684,9	2 967,9
Förändring emitterade primärkapitalinstrument	1 200,0	-
Förändring övriga skulder	-378,1	-1 622,2
Förändring derivat	-197,5	-2 002,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-977,0	-4 425,6
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella tillgångar	-4,4	-2,6
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-117,0	-117,5
Lämnade förlagslån	-500,0	-
Förvärv av övriga finansiella tillgångar	-3,8	77,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-625,2	-42,9
Finansieringsverksamheten		
Erhållna aktieägartillskott	500,0	550,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	500,0	550,0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-1 102,2	-3 918,4
Likvida medel vid årets slut	141,4	1 243,6

Mkr	2015	2014
Poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar materiella och immateriella tillgångar	70,3	80,9
Nedskrivningar materiella och immateriella tillgångar	53,8	128,1
Orealiserad del av nettoresultat av finansiella poster	-53,0	-162,0
Kreditförluster, exkl. återvinningar	-54,1	1,2
Förändring av upplupna kostnader/intäkter	181,7	299,8
Övrigt	-1,1	-1,9
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	197,6	346,1
Likvida medel består av:		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	21,5	25,8
Utlåning till kreditinstitut	119,9	1 217,8
Summa likvida medel	141,4	1 243,6
Erhållen ränta	8 537,7	8 955,6
Erlagd ränta	-6 183,5	-6 551,7
Bruttoinvesteringar	-121,3	-120,5
Betald inkomstskatt	-60,7	-

Likvida medel definieras som kassa och tillgodohavanden hos centralbanker och utlåning till kreditinstitut betalbara på anfordran samt dagslån och placeringar hos Riksbanken med förfall nästkommande bankdag.

Rapport över förändringar i eget kapital – Koncernen

Mkr	Aktie- kapital	Övrigt till- skjutet kapital	Primärkapital- instrument	Reserver			Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt
				Verkligt värdereserv	Säkrings- reserv	Förmåns- bestämda pensionsplaner			
Ingående balans 2014-01-01	954,9	6 392,5	–	138,6	–	–1,7	325,3	478,8	8 288,4
Årets resultat								711,9	711,9
Årets övriga totalresultat				–0,5	46,9	0,3			46,7
<i>Årets totalresultat</i>				<i>–0,5</i>	<i>46,9</i>	<i>0,3</i>		<i>711,9</i>	<i>758,6</i>
Enligt beslut på bolagsstämman							478,8	–478,8	–
Erhållet villkorat aktieägartillskott		550,0							550,0
Utgående balans 2014-12-31	954,9	6 942,5	–	138,1	46,9	–1,4	804,1	711,9	9 597,0
Ingående balans 2015-01-01	954,9	6 942,5	–	138,1	46,9	–1,4	804,1	711,9	9 597,0
Årets resultat								911,1	911,1
Årets övriga totalresultat				–151,6	27,1	0,1			–124,4
<i>Årets totalresultat</i>				<i>151,6</i>	<i>27,1</i>	<i>0,1</i>		<i>911,1</i>	<i>786,7</i>
Enligt beslut på bolagsstämman							711,9	–711,9	–
Erhållet villkorat aktieägartillskott		500,0							500,0
Emitterat primärkapitalinstrument			1 200,0				–26,8		1 173,2
Utgående balans 2015-12-31	954,9	7 442,5	1 200,0	–13,5	74,0	–1,3	1 489,2	911,1	12 056,9

Noter till koncernens finansiella rapporter

Belopp i Mkr om inget annat anges.

1 FÖRETAGSINFORMATION

Koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bank AB (publ) (org nr 516401-9878) avges per 31 december 2015. Länsförsäkringar Bank AB är en svenskregistrerad bank med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Tegeluddsvägen 11–13. Bolaget är ett helägt dotterföretag till Länsförsäkringar AB (publ) (org nr 556549-7020) med säte i Stockholm. Moderbolag i den största och minsta koncernen där Länsförsäkringar Bank AB (publ) är dotterbolag och där koncernredovisning upprättas är Länsförsäkringar AB (publ), Stockholm. Koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bank AB (publ) godkändes av styrelsen och verkställande direktören för utfärdande den 26 februari 2016. Koncernredovisningen fastställs slutligen av moderbolagets årsstämma den 20 maj 2016.

2 REDOVISNINGSPRINCIPER

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av IFRS Interpretations Committee (IFRIC), sådana de antagits av EU. Därutöver tillämpas rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner från Rådet för finansiell rapportering (Rådet) samt Rådets uttalanden, vissa kompletterande regler i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25). Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges i moderbolagets not 2 avseende redovisningsprinciper. De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föränsades av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryckandelagen samt i vissa fall skatteskal.

Förutsättningar vid upprättande av moderbolagets och koncernens finansiella rapporter

Länsförsäkringar Banks funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer där de i koncernen ingående bolagen bedriver sin verksamhet, vilket innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är avrundade till miljoner kronor om inte annat anges. Redovisningen är baserad på historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde, se noten Värderingsmetoder för verkligt värde, eller när säkringsredovisning till verkligt värde tillämpas. De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter om inte annat anges.

Bedömningar och uppskattningar

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att ledningen gör uppskattningar och bedömningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av de intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser och avsättningar som presenteras i redovisningen. Dessa uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga

utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningarna och bedömningarna ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

Företagsledningen har med revisionsutskottet diskuterat utvecklingen, valet och upplysningarna avseende koncernens viktiga redovisningsprinciper och uppskattningar samt tillämpningen av dessa principer och uppskattningar. De kritiska bedömningar som gjorts vid tillämpningen och valet av koncernens redovisningsprinciper är främst hänförliga till:

- Val av kategorier och värderingsmetoder för finansiella instrument. Dessa beskrivs i avsnittet nedan om finansiella instrument.
- Koncernens ersättningar till länsförsäkringsbolagen, vilka koncernen har valt att redovisa som provisionskostnader. Länsförsäkringsbolagen ersätts för sitt arbete med Länsförsäkringar Banks kundrelaterade frågor inom respektive länsförsäkringsbolags geografiska verksamhetsområde, se noten Provisionskostnader.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar utgörs främst av behovet av nedskrivning för kreditförluster. Lån som identifierats som individuellt osäkra och därmed nedskrivningsbara värderas till nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterat med den ursprungliga effektivräntan. Som stöd för bedömningar av de förväntade framtida kassaflödena används i första hand information och data som samlats in inom ramen för koncernens modell för intern riskklassificering. Denna information har justerats för en rad faktorer för att ge neutrala estimat av de förväntade kassaflödena. I andra hand används andra modeller baserade på historiska erfarenheter. För de krediter som inte bedömts ha något individuellt nedskrivningsbehov identifieras och värderas nedskrivningsbehovet på gruppvis nivå. I första hand används en metod utifrån den information som samlats in och bearbetats inom ramen för kapitaltäckningsarbetet, i andra hand baseras uppskattningarna på historiska värden och erfarenhetsmässiga justeringar av dessa till aktuell situation. Att fastställa inträffad förlusthändelse för grupp av fordringar medför större osäkerhet då ett flertal olika händelser kan ha påverkan. För ytterligare beskrivning se noten Risker och kapitaltäckning.

Nya och ändrade redovisningsprinciper

Inga nya eller reviderade IFRS, tolkningsuttalanden eller andra regelförändringar med tillämpning från och med 2015 har haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella Instrument, Redovisning och värdering. IASB har färdigställt IFRS 9 som innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 träder ikraft 1/1 2018 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU antar standarden. EU förväntas att godkänna standarden under 2016. De kategorier för finansiella

tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mismatchning i redovisningen. För eget kapitalinstrument är utgångspunkten att värdering ska ske till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att istället redovisa värdeförändringar för eget kapitalinstrument som inte innehas för handel i övrigt totalresultat. Regler kring finansiella skulder överensstämmer huvudsakligen med reglerna i IAS 39 förutom finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt Fair value option. För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive till förändringar i referensränta. Nedskrivningsmodellen kräver redovisning av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. Reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar vid bedömning av ett säkringsförhållandes effektivitet samt utökar gränserna för vad som får identifieras som säkringsinstrument respektive säkrad post.

Koncernen har ett pågående projekt för IFRS 9 men det är ännu för tidigt att bedöma effekten av regelverket. Koncernen har inte heller beslutat om de nya principerna ska börja tillämpas i förtid eftersom EU förväntas godkänna standarden under andra halvan av 2016. För mer information kring påverkan på kapitalbas, se risknot.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers träder i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2018 eller senare och ersätter då samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter. IFRS 15 innehåller en samlad modell för intäktsredovisning avseende kundkontrakt som inte omfattas av andra standarder (till exempel IFRS 4 eller IFRS 9). Utgångspunkten i standarden är avtal om försäljning av en vara eller tjänst mellan två parter. Inledningsvis ska ett kundavtal identifieras, vilket hos säljaren genererar en tillgång (rättigheter, ett löfte om erhållande av ersättning) och en skuld (åtagande, ett löfte om överföring av varor/tjänster). Enligt modellen ska en intäkt redovisas då ett åtagande att leverera utlovade varor eller tjänster till kunden uppfylls. EU förväntas godkänna standarden under andra kvartalet 2016. Koncernen har påbörjat en analys av effekterna av IFRS 15. Den initiala bedömningen är dock att standarden inte kommer ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter och kapitaltäckning, dock kommer upplysningskraven att utökas.

IFRS 16 Leases utfärdades den 13 januari 2016 och ska ersätta IAS 17 Leases. Ikraftträdande av ny leasingstandard är 1/1 2019 och tidigare tillämpning är tillåten givet att IFRS 15 även tillämpas. Standarden är ännu inte antagen av EU. Den nya standarden innebär för redovisning hos leasetagare att i stort sett samtliga leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Klassificering i operationella och finansiella leasingavtal ska inte göras. Standarden ger vissa undantag för leasetagarens redovisning för tillgångar till mindre värden och för leasingavtal med en leasingperiod som är 12 månader eller kortare. För leasegivare bibehålls i princip reglerna i IAS 17 och klassificering i operationell och finansiell leasing fortsatt ska göras som enligt nuvarande leasingstandard. Standarden innehåller mer omfattande upplysningskrav jämfört med nuvarande standard. Koncernens utvärdering av effekterna av IFRS 16 är ännu inte avslutad.

Utöver ovanstående väntas inte de nya eller reviderade IFRS och tolkningar som ännu inte trätt i kraft få någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna.

Beskrivning av väsentliga redovisningsprinciper

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderbolag och samtliga bolag där Läns-

försäkringar Bank AB direkt eller indirekt har ett bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande föreligger då moderbolaget har inflytande över investeringsobjektet, är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier samt om de facto control föreligger.

Aktieägartillskott rubriceras i koncernbalansräkningen som övrigt tillskjutet kapital.

Koncernbidrag

Koncernbidrag som lämnats eller erhållits redovisas direkt mot eget kapital efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt eftersom koncernbidragen redovisningsmässigt likställs med utdelning respektive aktieägartillskott.

Obeskattade reserver

Obeskattade reserver har i koncernbalansräkningen delats upp i uppskjuten skatteskuld samt eget kapital. Förändring av uppskjuten skatteskuld på grund av förändringar av obeskattade reserver redovisas som uppskjuten skatt i koncernresultaträkningen.

Närstående

Som närstående juridiska personer till Länsförsäkringar Bankkoncernen räknas bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen, bolag inom Länsförsäkringar Livkoncernen, länsförsäkringsbolag, intressebolag till Länsförsäkringar AB-koncernen samt övriga närstående som består av Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, Länsförsäkringar PE Holding AB (publ), Humlegården Holding I AB, Humlegården Holding II AB, Humlegården Holding III AB samt Humlegården Fastigheter AB. Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer. Bedömningen om en närståenderelation föreligger eller inte har utöver ägandet grundats på förhållandets ekonomiska innebörd. Därför ingår de 23 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag och 16 socken- och häradsbolag, som tillsammans äger Länsförsäkringar AB till 100 procent. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen, som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar AB-koncernen.

Intressebolagsredovisning

Intresseföretag är företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande och redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Kapitalandelsmetoden innebär att andelarna redovisas till anskaffningsvärde med tillägg för förändring i företagets nettotillgångar.

Rörelsesegment

Koncernens uppdelning på rörelsesegment överensstämmer med de interna rapporter som koncernens högsta verkställande beslutsfattare använder för att följa upp verksamheten och fördela resurser mellan rörelsesegment. Koncernledningen är koncernens högsta verkställande beslutsfattare. I Länsförsäkringar Bankkoncernen är det därför de rapporter som koncernledningen får över resultatet i olika delar av koncernen som utgör grunden för segmentsinformationen. Den legala koncernstrukturen speglar den interna rapporteringen till bankkoncernens verkställande direktör, vilket innebär att varje legal enhet utgör ett segment.

Bankkoncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB, samt de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB, Wasa Kredit AB och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB.

Segmentet Bank utgör verksamheten i Länsförsäkringar Bank AB och består av inlåning, viss upplåning, betalningsförmedling samt den utlåning som inte är bottenlån i bostadsfastighet. Segmentet Hypotek utgör

verksamheten i Länsförsäkringar Hypotek AB som bedriver bostadsutlåning upp till 75 procent av marknadsvärdet vid lånetillfället samt upplåning genom emittering av säkerställda obligationer.

Segmentet Finansbolag utgörs av Wasa Kredit AB som bedriver bankkoncernens leasingverksamhet. Koncernen erbjuder även avbetalningsfinansiering och blacolån. Segmentet Fond utgörs av Länsförsäkringar Fondförvaltning AB som bedriver fondförvaltning i fonder med olika placeringsinriktningar.

Prissättningen mellan koncernens segment är gjord utifrån marknadsmissiga villkor. Segmentsinformation lämnas endast för koncernen.

Inom koncernen finns ingen kund som ensam står för 10 procent eller mer av koncernens intäkter.

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan med den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan med den valutakurs som föreligger på balansdagen. Icke monetära tillgångar och skulder räknas om till transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferenser som uppstår på grund av omräkning av balansposter i utländsk valuta redovisas i resultaträkningen som valutakursvinster eller valutakursförluster.

Intäkter

En intäkt redovisas när

- inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt,
- det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla koncernen,
- de utgifter som uppkommit och de utgifter som återstår för att slutföra tjänsteuppdraget kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Intäkterna värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Ränteintäkter och räntekostnader samt utdelning

Ränteintäkter och räntekostnader för finansiella instrument beräknade enligt effektivräntemetoden redovisas inom räntenettet. Effektivräntan motsvarar den ränta som används för att diskontera avtalsenliga framtida kassaflöden till redovisat värde på den finansiella tillgången eller skulden. Räntor på derivat vilka säkrar ränte- och valutakursrisk redovisas i räntenettet. Ränteskillnadsersättning vid förtidsinlösen av fastförräntad ut- och inlåning redovisas inom Nettoresultat av finansiella poster. Utdelning från aktier och andelar redovisas i posten Erhållna utdelningar när rätten att erhålla betalning fastställts.

Provisionsintäkter och provisionskostnader

Provisionsintäkter är hänförliga till olika typer av tjänster som tillhandahålls kunder. Hur provisionsintäkterna redovisas beror på i vilket syfte avgiften tas ut. Avgifter intäktsredovisas antingen i takt med att tjänsterna tillhandahålls eller i samband med genomförandet av en väsentlig aktivitet. Avgifter som debiteras löpande, till exempel aviseringsavgifter och finansiella garantier, redovisas som intäkt i den period då tjänsten tillhandahålls. Avgifter som debiteras för väsentliga aktiviteter, till exempel värdepappersprovisioner och kortprovisioner, intäktsredovisas när aktiviteten har slutförts. Provisionskostnader är transaktionsberoende och redovisas i den period då tjänsterna erhålls.

Provisionskostnader som är hänförliga till finansiella tillgångar eller finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen består av provisioner till länsförsäkringsbolagen.

Nettoresultat av finansiella poster

Nettoresultat av finansiella poster innehåller de realiserade och orealiserade värdeförändringar som uppstått med anledning av finansiella trans-

aktioner. Realisationsresultat från avyttring av finansiella tillgångar och skulder inklusive ränteskillnadsersättning som erhållits vid kunders lösen av lån i förtid redovisas här. I posten ingår också realiserade och orealiserade värdeförändringar på derivatinstrument som är ekonomiska säkringsinstrument, men där säkringsredovisning inte tillämpas samt orealiserade förändringar i verkligt värde på derivat där säkringsredovisning till verkligt värde tillämpas och orealiserade förändringar i verkligt värde på säkrad post med avseende på säkrad risk i säkring av verkligt värde. Ineffektiv del av säkringsinstrument och valutakursförändringar redovisas också som nettoresultat av finansiella poster. Nettovinst/nettoförlust för transaktioner värderade till verkligt värde via resultaträkningen inkluderar inte ränta eller utdelning. Realiserat resultat beräknas som skillnaden mellan erhållen köpeskilling och tillgångens anskaffningsvärde.

Nedskrivningar på finansiella tillgångar som kan säljas redovisas också under denna post.

Övriga rörelseintäkter

Intäktsredovisning av tjänsteuppdrag sker när det ekonomiska utfallet för utfört tjänsteuppdrag kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och de ekonomiska fördelarna tillfaller koncernen. Intäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkten erlaggs i form av likvida medel. Belopp som uppbärs för annans räkning ingår inte i koncernens intäkter. Kriterierna för intäktsredovisning tillämpas på varje transaktion för sig.

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Ersättningar efter avslutad anställning

Pensionsplaner

Inom koncernen finns såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. Planerna finansieras vanligen genom inbetalningar från respektive koncernföretag. Koncernen omfattas generellt av FTP-planen, som inte förutsätter några inbetalningar från de anställda.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Inom koncernen finns endast en förmånsbestämd plan. Denna är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension från 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en väl fungerande marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på bostadsobligationer med en motsvarande löptid. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller genom att antagandena ändras. Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster. Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat. I balansräkningen redovisat värde för pensioner och liknande förpliktelser motsvarar förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten. När ersättningarna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade ersättningen som hänför sig till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder direkt som kostnad i resultaträkningen. När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redo-

visas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt baserad på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas inte.

Samtliga kostnader för förmånsbestämda planer redovisas som personalkostnader i rörelseresultatet.

Avkastningsskatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuldberäkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltningstillgångar och redovisas i övrigt totalresultat. Vid ofonderade eller delvis ofonderade planer, belastar skatten årets resultat.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka koncernen betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS19 att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om koncernen är bevisligen förpliktad, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Nedskrivningar

De redovisade värdena för koncernens tillgångar prövas vid varje balansdag för att bedöma om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov. IAS 36 tillämpas för prövning av nedskrivningsbehov för tillgångar som inte prövas enligt någon annan standard. Dessa är finansiella tillgångar som prövas enligt IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering samt uppskjutna skattefordringar som prövas enligt IAS 12 Inkomstskatter. För undantagna tillgångar enligt ovan prövas det redovisade värdet enligt respektive standard. För tillgångar som inte nedskrivningsprövas enligt andra standarder bedömer koncernen löpande om det finns indikationer på att tillgångar minskat i värde. Om det finns indikation på nedskrivningsbehov, beräknas enligt IAS 36 tillgångens återvinningsvärde. Nedskrivning sker när ett beräknat återvinningsvärde understiger tillgångens redovisade värde.

Kreditförluster

Kreditförluster utgörs av konstaterade kreditförluster, befarade kreditförluster, återvinning på kreditförluster som tidigare redovisats som konstaterade samt återföring på ej längre erforderliga befarade kreditförluster. Konstaterad kreditförlust avser hela fordran då det inte finns någon realistisk möjlighet till återvinning. Befarade kreditförluster avser årets nedskrivning för kreditförluster utifrån beräknat återvinningsvärde då indikation på nedskrivningsbehov föreligger. Återvinningar består av återförda belopp på kreditförluster som tidigare redovisats som konstaterade. Återföringar av befarade kreditförluster sker då ett nedskrivningsbehov inte anses föreligga längre. Enbart bankkoncernens andel av befa-

rade och konstaterade kreditförluster redovisas. Länsförsäkringsbolagens andel av de befarade och konstaterade kreditförlusterna avräknas mot upparbetad förmedlingsersättning. Avräkningsmodellen som infördes 1 januari 2014 avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för förmedlad affär innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot upparbetad förmedlingsersättning.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat, varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital med tillhörande skatteeffekt redovisad i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Följande temporära skillnader beaktas inte:

- Första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat.
- Temporära skillnader hänförliga till andelar i dotterföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid.

Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar som redovisas i balansräkningen inkluderar lånefordringar, räntebärande värdepapper, derivat med positiva marknadsvärden, kundfordringar samt aktier och andelar. Bland finansiella skulder återfinns emitterade värdepapper, derivat med negativa marknadsvärden, inlåning samt leverantörsskulder. Koncernens principer för hantering av finansiell risk beskrivs i avsnittet Risker och kapitalhantering i Förvaltningsberättelsen.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part till avtalet enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks.

Affärstransaktioner på penning-, obligations- och aktiemarknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdag vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna. Inlånings- och utlåningstransaktioner redovisas per likviddag. Lånefordringar redovisas i balansräkningen när lånebeloppet utbetalas till låntagaren. Lånelöften redovisas som åtaganden, se noten Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och åtaganden.

Kvittning av finansiella tillgångar och skulder

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt när det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Redovisning av återköpstransaktioner (repor)

Vid äkta återköpstransaktioner, en försäljning av ett räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett förutbestämt pris, redovisas tillgången fortsatt i balansräkningen och erhållen likvid upptas som skuld i balansräkningen under posten Skulder till kreditinstitut. Det sålda värdepapperet redovisas som ställd säkerhet. Vid en omvänd återköpstransaktion, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas inte värdepapperet i balansräkningen. Istället redovisas den erlagda likviden i posten Utlåning till kreditinstitut.

Värdering

Alla finansiella tillgångar och skulder redovisas till verkligt värde vid första värderingstillfället. Efterföljande värdering och redovisning av värdeförändringar sker beroende på vilken värderingskategori det finansiella instrumentet hänförs till. Koncernen finansiella instrument indelas i värderingskategorierna:

- Finansiella tillgångar värderad till verkligt värde via resultaträkningen
- Investeringar som hålles till förfall
- Lånefordringar och kundfordringar
- Finansiella tillgångar som kan säljas
- Finansiella skulder värderad till verkligt värde via resultaträkningen samt,
- Övriga finansiella skulder

Metoder för bestämning av verkligt värde

Tillvägagångssättet för att bestämma verkligt värde på finansiella instrument följer en hierarki som innebär att marknadsuppgifter används i så hög grad som möjligt och företagsspecifika uppgifter i så låg grad som möjligt. För upplysningsändamål delas verkligt värde in i följande nivåer där värden fastställs genom:

Nivå 1: noterade kurser på en aktiv marknad

Nivå 2: beräknade värde på observerbara marknadsnoteringar och

Nivå 3: egna antaganden och bedömningar

Finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad

För finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade marknadspriser (nivå 1). Avseende finansiella tillgångar används aktuell köpkurs och avseende finansiella skulder används aktuell säljkurs utan tillägg för transaktionskostnader som courtage. Eventuella framtida transaktionskostnader vid avyttring beaktas inte.

Finansiella instrument som inte handlas på en aktiv marknad

För finansiella instrument som inte handlas på en aktiv marknad beräknas verkligt värde med hjälp av olika värderingstekniker. Vid användning av värderingstekniker används i så stor utsträckning som möjligt observerbara uppgifter (nivå 2). Värderingsteknik som i allt väsentligt används är diskonterade kassaflöden. Innehav i onoterade aktier och andelar värderas till eget kapital per aktie utifrån senaste bolagsrapport (nivå 3).

Klassificering

Finansiella instrument klassificeras och värderas i enlighet med nedan beskrivning.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Tillgångar som innehas för handel

Denna kategori består av finansiella tillgångar som innehas för handel och redovisas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen under Nettoresultat för finansiella transaktioner. Denna kate-

gori inkluderar aktier, fondandelar och derivat som inte ingår i säkringsredovisning.

Derivat som används i säkringsredovisning

Kategorin innehåller derivatinstrument som används för att ekonomiskt eliminera ränterisk samt valutarisk, är avsedda att behållas till slutförfallodagen och som ingår i säkringsredovisning. Principen för hur orealiserad respektive realiserad vinst eller förlust redovisas beror på vilken säkringsmodell som tillämpas. Se avsnitt Säkringsredovisning.

Investeringar som hålles till förfall

Investeringar som hålles till förfall är finansiella tillgångar där det finns en avsikt och förmåga att inneha tillgångarna till förfall. Denna kategori innehåller finansiella tillgångar med fastställda eller fastställbara betalningsflöden och fastställd löptid. Investeringar som hålles till förfall värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användande av effektivräntemetoden.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningsflöden och som inte är noterade på en aktiv marknad. Lånefordringar och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde beräknat genom effektivräntemetoden med hänsyn tagen till avdrag för konstaterade kreditförluster och reservering för sannolika kreditförluster. Andra fordringar än lånefordringar, vilka ej är räntebärande, värderas till anskaffningsvärde med avdrag för beräknade ej indrivbara belopp.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar som kan säljas är antingen finansiella tillgångar som inte klassificerat i någon annan kategori eller finansiella tillgångar som företaget initialt valt att klassificera i denna kategori. Denna kategori innefattar koncernens likviditetsöverskott. Finansiella tillgångar som kan säljas värderas till verkligt värde och vinster och förluster som uppstår till följd av värdeförändringar redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital. Vid försäljning eller nedskrivning av finansiella tillgångar som kan säljas redovisas den ackumulerade vinsten eller förlusten som tidigare redovisats i eget kapital i resultaträkningen. Räntor på räntebärande finansiella tillgångar som kan säljas redovisas i resultaträkningen med tillämpning av effektivräntemetoden liksom utdelning på aktier. Inom kategorin ingår även onoterade innehav av vars verkliga värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och värderas till anskaffningsvärde.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Tillgångar som innehas för handel

Finansiella skulder som klassificerats som verkligt värde via resultaträkningen innehas för handelsändamål. Redovisning sker till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen under Nettoresultat för finansiella transaktioner.

Derivat som används i säkringsredovisning

Kategorin innehåller derivatinstrument som används för att ekonomisk eliminera ränterisk samt valutarisk, är avsedda att behållas till slutförfallodagen och som ingår i säkringsredovisning. Principen för hur orealiserad respektive realiserad vinst eller förlust redovisas beror på vilken säkringsmodell som tillämpas. Se avsnitt Säkringsredovisning.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder innehåller koncernens in- och upplåning samt skulder till kreditinstitut. Redovisning sker till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden.

Säkringsredovisning

Koncernens derivat, som består av ränte- och valutaswappar och köpta räntetak, har i sin helhet ingåtts för att säkra risker för ränte- och valuta-

kursexponeringar som uppkommer i verksamheten. Samtliga derivat värderas till verkligt värde i rapporten över finansiell ställning. Redovisningen av värdeförändringar är beroende av om derivatet är identifierat som ett säkringsinstrument och, om så är fallet, vilken typ av säkringsrelation som derivatet ingår i. Koncernen tillämpar både kassaflödessäkringar och verkligt värdesäkringar. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 krävs att det finns en entydig koppling till den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den säkrade posten, att säkringsdokumentation upprättats och att effektiviteten kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Säkringsredovisning får endast tillämpas om säkringsrelationen kan förväntas vara mycket effektiv. I de fall förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre är uppfyllda redovisas derivatinstrumentet till verkligt värde med värdeförändringen via resultaträkningen. Utvärdering av säkringsrelationer sker månadsvis. Varje identifierad säkringsrelation förväntas vara effektiv över hela löptiden. Effektiviteten testas dels genom en framåtblickande (prospektiv) bedömning dels en tillbakablickande (retrospektiv) utvärdering. Ineffektivitet redovisas i resultaträkningen.

Verkligt värdesäkringar

Verkligt värdesäkringar syftar till att skydda koncernen mot icke önskvärda resultateffekter på grund av exponeringar för förändringar i ränterisk på redovisade tillgångar eller skulder. Vid tillämpning av verkligt värdesäkringar värderas den säkrade posten till verkligt värde med avseende på den säkrade risken. De värdeförändringar som uppkommer redovisas i resultatet och motverkas av de värdeförändringar som uppkommer på derivatet (säkringsinstrumentet).

Koncernen tillämpar metoden för verkligt värdesäkring för specifika portföljer av upplåning, inlåning och utlåning som löper med fast ränta. Koncernen tillämpar också metoden för verkligt värdesäkring för tillgångar i likviditetsportföljen som klassificeras i kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas. Värdeförändringen på derivatet redovisas i resultaträkningen tillsammans med värdeförändringen på den säkrade posten under Nettoresultat av finansiella poster. Även orealiserade värdeförändringar på säkringsinstrumenten redovisas som Nettoresultat av finansiella poster. Räntekuponger, såväl orealiserade som realiserade, redovisas som ränteutgifter om den säkrade posten är en tillgång eller portfölj av tillgångar och som räntekostnader om den säkrade posten är en skuld eller portfölj av skulder.

Kassaflödessäkringar

Koncernen tillämpar kassaflödessäkring för säkringar av valutarisker i koncernens emitterade värdepapper i utländsk valuta. Ränte- och valutaränteswappar som är säkringsinstrument i kassaflödessäkringen värderas till verkligt värde. I den mån swappens värdeförändring är effektiv och motsvarar framtida kassaflöde hänförlig till den säkrade posten, redovisas värdeförändringen i övrigt totalresultat och i kassaflödessäkringsreserv i eget kapital. Ineffektivitet redovisas i resultaträkningen i posten Nettoresultat av finansiella poster. Vinster eller förluster som redovisats i reserven för kassaflödessäkringar under eget kapital via övrigt totalresultat omklassificeras och redovisas i resultaträkningen i samma period som den säkrade posten påverkar resultaträkningen.

Utlåning

Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordringar redovisas till det belopp som beräknas inflyta efter avdrag för nedskrivningar.

Osäkra lånefordringar

En lånefordran anses som osäker om motparten har en oreglerad betalning som är mer än 60 dagar eller om det finns annan anledning att förvänta sig att motparten inte kommer att leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks av säkerhet med fullgott värde.

Individuella nedskrivningar

För krediter där ett individuellt nedskrivningsbehov identifierats värderas återvinningsvärdet till nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden diskonterade med fordrans effektiva ränta enligt senaste räntestigeringsdag.

Där motparten har en oreglerad betalning som är mer än 60 dagar eller om motparten på andra grunder, såsom konkurs, värdenedgång i säkerheten eller en försämrad återbetalningsförmåga inte kan leva upp till sitt åtagande, sker en individuell nedskrivning enligt antingen en individuell bedömning eller en statistisk modell. Bedömningen av nedskrivningsbehovet för dessa individuellt identifierade lån sker således utifrån historisk erfarenhet om kassaflödena från andra låntagare med liknande kreditrisk-egenskaper. Inom leasing och avbetalning görs en individuell bedömning av de framtida kassaflödena för alla kundavtal som sagts upp på grund av bristande betalningsförmåga samt för större oreglerade fordringar där det finns indikation på nedskrivningsbehov.

Gruppvisa nedskrivningar

För de krediter som inte bedömts ha något individuellt nedskrivningsbehov, men i de fall som det har inträffat en mätbar minskning av de förväntade framtida kassaflödena, identifieras och värderas nedskrivningsbehovet på gruppvis nivå. Som stöd för bedömningar av de förväntade framtida kassaflödena och nedskrivningsbehovet på gruppvis nivå används information inom ramen för koncernens statistiska modell samt historisk kring kreditförlustnivåer.

För lånefordringar inom leasing och avbetalning där motparten har en oreglerad betalning som är mer än 20 dagar men där motparten bedöms ha en förmåga att fullfölja avtalet sker en bedömning av gruppvis reserveringsbehov utifrån historik över kreditförlustnivåer avseende fordringar med liknande kreditegenskaper.

Övertagande av pant

Inom bank och hypoteksverksamheten finns en övertagen pant av mycket ringa värde.

Konstaterad förlust

Konstaterade kreditförluster är sådana förluster som är beloppsmässigt slutgiltigt fastställda efter utmätning, ackord eller konkurs samt efter det att alla säkerheter blivit realiserade och där bedömningen gjorts att möjligheten till att få ytterligare betalningar är mycket liten. Fordran skrivs då bort från balansräkningen och redovisas som konstaterad förlust i resultaträkningen vid denna tidpunkt.

Leasing

Leasingavtal klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren. Om så inte är fallet är det fråga om operationell leasing. Bankkoncernens tillgångar som hyrs ut enligt finansiella leasingavtal redovisas inte som materiella tillgångar då riskerna förenade med ägandet förts över på leasetagaren. Istället redovisas leasingavtalen som utlåning till leasetagaren avseende de framtida leasingavgifterna, initialt redovisas ett belopp som motsvarar nuvärdet av alla minimileasebetalningar som ska erläggas från leasetagaren samt eventuellt garanterat restvärde som tillfaller leasegivaren. Erhållna betalningar från dessa avtal redovisas dels som en amortering av leasingfordran, dels som ränteutgifter.

Såväl moderbolaget som koncernen är leasetagare i form av interna och externa hyresavtal som klassificeras som operationell leasing (där kostnaderna redovisas som hyreskostnader). I övrigt är såväl koncernen som moderbolaget i begränsad omfattning leasetagare av tjänstebilar och kontorsinventarier. Dessa kostnader redovisas i sin helhet som hyreskostnad. Hyreskostnaderna redovisas linjärt över leasingperioden.

De redovisade värdena för Leasingtillgångar prövas enligt IAS 36 Nedskrivningar i slutet på varje räkenskapsår för att bedöma om det finns indikation på nedskrivningsbehov. Om indikation på nedskrivningsbehov

finns görs en bedömning och beräkning av tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader. Om detta inte går att fastställa eller om det verkliga värdet understiger redovisat värde görs även en bedömning av tillgångens nyttjandevärde. Om båda dessa understiger redovisat värde görs en nedskrivning till det högsta av verkligt värde och nyttjandevärde.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar består huvudsakligen av egenutvecklade och förvärvade immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder, som bedöms ha betydande värde för verksamheten under kommande år. Dessa tillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Avskrivningen påbörjas när tillgången tas i bruk. Koncernens egenutvecklade immateriella tillgångar redovisas endast om samtliga följande villkor uppfylls:

- Det finns en identifierbar tillgång.
- Det är troligt att den tillgång som upparbetats kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Den är tekniskt och kommersiellt användbar och att det finns tillräckliga resurser för att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången.

Det redovisade värdet för egenutvecklade immateriella tillgångar inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter, exempelvis direkt hänförliga utgifter för löner och material. Avskrivningstiden bestäms utifrån en nyttjandeperiod som varierar mellan tre och femton år och avskrivning sker linjärt. Avskrivningstiden är oberoende av kategori och bestäms individuellt för varje tillgång. Nyttjandeperioden omprövas i slutet på varje räkenskapsår. Nedskrivningsbehov prövas enligt IAS 36 Nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter redovisas som en kostnad när de uppkommer. Vissa produktsatsningar anses vara långsiktiga och har en avskrivningstid om 15 år. Nedskrivningsprovning samt översyn av avskrivningstiden görs årligen.

Materiella tillgångar

Inventarier

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen när de på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida ekonomiska nyttan som är förknippad med innehavet tillfaller bolaget och att anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Inventarier redovisas till anskaffningsvärden med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning enligt plan sker linjärt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod med start då tillgången är färdig att tas i bruk. Avskrivningar samt eventuella utrangeringar och avyttringar redovisas i resultaträkningen. Nedskrivningsbehov prövas enligt IAS 36 Nedskrivningar. Nyttjandeperioden omprövas i slutet på varje räkenskapsår.

Nyttjandeperioder för inventarier:

Kontorsinventarier	5 år
Lokalförbättringar hyresrätt	5–7 år
Bilar	5 år
Datainventarier	3–5 år

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. En avsättning skiljer sig från andra skulder genom att det råder ovisshet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek för att reglera avsättningen.

En avsättning för omstrukturering redovisas när det finns en fastställd utförlig och formell omstruktureringsplan och omstruktureringen har antingen påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Lånelöften

Ett lånelöfte kan vara:

- En ensidig utfästelse från bolaget att ge ut ett lån med på förhand bestämda villkor där låntagaren kan välja om han vill ha lånet eller inte
- Ett låneavtal där både bolaget och låntagaren är bundna vid villkor för ett lån som börjar löpa vid en viss tidpunkt i framtiden.

Lånelöften redovisas inte i balansräkningen. Låmnade oåterkalleliga lånelöften har en giltighetstid på tre månader och redovisas som ett åtagande inom linjen. Rätten att häva lånelöftet förbehålles om kundens kreditvärdighet har försämrats vid utbetalningstillfället, varför inga avsättningar görs för befarade kreditförluster.

Finansiella garantier

Bolagets utställda garantiavtal, vilka består av arrendegarantier och kreditgarantier, innebär att bolaget har ett åtagande att ersätta innehavaren när innehavaren gör en förlust på grund av att en specifik gäldenär inte har fullgjort sina betalningar vid förfall till innehavaren i enlighet med ursprungliga eller ändrade avtalsvillkor.

Finansiella garantiavtal redovisas initialt till verkligt värde, i normalfallet det belopp som bolaget erhållit i ersättning för den utställda garantin. Vid den efterföljande värderingen redovisas skulden för den finansiella garantin till det högre av det belopp som redovisas enligt IAS 37 Avsättningar, eventualförpliktelser och eventualitytillgångar och det belopp som ursprungligen redovisades efter avdrag för ackumulerade periodiseringar som har redovisats i enlighet med IAS 18 Intäkter.

3 RISKER OCH KAPITALTÄCKNING

Bankkoncernen utsätts för risker, vilka hanteras i enlighet med ett av styrelsen fastställt ramverk för riskaptit och risklimit. Uppföljning av riskerna definierade i detta ramverk är en naturlig del av arbetet i bankverksamheten och bevakas av Bankkoncernens oberoende funktion för riskkontroll, vilken benämns Risk Management. På så sätt åstadkoms en dualitet kring hantering av risker och ett risktänkande i alla dagliga affärsbeslut. De risker som Bankkoncernen primärt är utsatt för definieras nedan.

Kreditrisk	Med kreditrisk avses risken att en motpart inte kan fullgöra sina förpliktelser och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Kreditrisk innefattar utlåningsrisker, placeringsrisk, motpartsrisk och avvecklingsrisk.
Marknadsrisk	Med marknadsrisk avses risken för förlust till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisk innefattar ränterisk och valutarisk.
Likviditetsrisk	Med likviditetsrisk avses risken för att betalningsåtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom att tillgångar avyttras till kraftigt underpris. Likviditetsrisk innefattar finansieringsrisk.
Affärsrisk	Med affärsrisk avses risken för lägre intjäning till följd av lägre volymer, prispress eller annan följdverkan av förändrade konkurrensförhållanden. Affärsrisken omfattar strategisk risk och intjäningsrisk.
Operativa risk	Med operativ risk avses risken för förluster till följd av mänskliga, icke ändamålsenliga eller fallerade processer, system eller yttre händelser, inbegripet legala risker och compliancerisker.

Riskhanteringssystemet

Bankkoncernens riskhantering följer roll- och ansvarsfördelning enligt de tre försvarslinjerna:

Första försvarslinjen avser riskhanteringsaktiviteter som utförs av den operativa verksamheten. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Det är också verksamhetens ansvar att se till att kontroller för uppföljning finns, genomförs och återrapporteras. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva det av Styrelsen fastställda riskhanteringssystem.

Andra försvarslinjen avser de oberoende funktionerna Risk Management och Compliance, som sätter principer och ramverk för riskhantering och regelefterlevnad. Risk Management kontrollerar att det finns en adekvat riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Risk Management är även stödjande när verksamheten inför de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker. Compliance har en stödjande och en kontrollerande roll i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad.

Tredje försvarslinjen avser Internrevision som utgör Styrelsens stöd i kvalitetssäkring och utvärdering av organisationens riskhantering, styrning och internkontroller och genomför oberoende regelbunden granskning av förvaltning, system och interna kontroller.

Sammantaget säkerställer denna struktur att Styrelsen har en objektiv och tydlig bild av verksamhetens samlade risksituation.

Styrelsen ansvarar för att det finns ett effektivt riskhanteringssystem och att det är väl anpassat för Bankkoncernens riskaptit och risklimit. Styrelsen godkänner alla väsentliga delar av de interna modeller som används inom banken och tillser även att regelefterlevnad och risker hanteras på ett tillfredsställande sätt via Bankkoncernens funktioner Compliance, Risk Management och Internrevision. Risk- och kapitalutskottet stödjer Styrelsen i risk- och kapitalfrågor och bereder ärenden inför Styrelsens beslut avseende marknads- och likviditetsrisker, kreditrisker, kapital och intern kapitalutvärdering.

Verkställande direktören ansvarar för att säkerställa att den löpande förvaltningen sker i enlighet med de av Styrelsen fastställda strategierna, riktlinjerna och styrdokument. Verkställande direktören säkerställer även att de metoder, modeller och processer som är en del av den interna mätningen och kontrollen av identifierade risker fungerar som avsett och besluts av Styrelsen. Verkställande direktören säkerställer löpande att relevant rapportering från respektive enhet, däribland Risk Management, sker till Styrelsen. Verkställande direktören är ordförande i Asset Liability Committee (ALCO) som har till huvuduppgift att följa upp kapital- och finansfrågor och i Riskkommittén, som har till huvuduppgift att följa upp samtliga risker, limiter och internt bedömt kapitalbehov. Risk Management har det operativa ansvaret för den oberoende riskkontrollen och hanterar och rapporterar därmed objektivt risker i bankverksamheten. Oberoende Riskchef, Chief Risk Officer (CRO) är direkt underställd verkställande direktören och avger rapport till verkställande direktören, Risk Kommittén, Risk- och Kapitalutskott samt styrelsen. CRO ansvarar även för Risk Management, vilket ansvarsområde definieras och dokumenteras i av Styrelsen fastställda riktlinjer.

På detta vis säkerställs att Bankkoncernen har ett effektivt och robust system för riskhantering, som gör det möjligt att kontinuerligt utvärdera och bedöma de risker som verksamheten är förknippad med. Systemet är en integrerad del av beslutsprocesserna.

Riskhanteringssystemet består av de strategier, processer, rutiner, interna regler, limiter, kontroller och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att Bankkoncernen löpande kan identifiera, mäta, övervaka, styra, hantera, rapportera och ha kontroll över de risker som de är eller kan förväntas komma att bli exponerade för.

Bankkoncernen hanterar och utvärderar sin exponering mot de risker som verksamheten är utsatt för genom:

- Tydliga och dokumenterade process- och rutinbeskrivningar.
- Tydligt definierade och dokumenterade ansvar och befogenheter.
- Riskmätningsskallor och systemstöd som är anpassade till verksamhetens behov, komplexitet och storlek.
- Regelbunden rapportering inklusive incidentrapportering av verksamheten.
- Tillräcklig resurs och kompetens för att uppnå önskad kvalitet i både affärsaktiviteter och kontrollaktiviteter.
- Dokumenterade och kommunicerade planer för beredskap och kontinuitet.
- Tydliga instruktioner för respektive riskområde och en dokumenterad process för godkännande av nya eller väsentligt förändrade produkter, tjänster, marknader, processer och IT-system samt vid större förändringar i verksamhet och organisation.

Kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken för förlust till följd av att en motpart inte förmår fullgöra sina åtaganden gentemot Bankkoncernen och att eventuella säkerheter inte täcker kapitalfordran så att en förlust uppstår. Bankkoncernen beräknar kreditriskerna för utlåning till allmänheten enligt Intern Riskklassificeringsmetod (IRK-metoden) förutom företagsutlåningen i Wasa Kredit. För övrig exponering tillämpas schablonmetoden. Utlåningsportföljen består till sin helhet av krediter inom Sverige. För mer information om kreditrisker och kreditkvalitet, se även avsnittet Utlåning och kreditkvalitet på sidan 9.

Utlåningsportföljen består till största delen av bolån med framför allt småhus som säkerhet. Exponeringarna är många och förhållandevis små, vilket medför att Bankkoncernen inte har någon betydande koncentrationsrisk. Avseende geografisk indelning är Bankkoncernen väldiversifierad då verksamheten bedrivs i samtliga delar av landet. Bankkoncernen har en robust kreditbeviljningsprocess där beslut kan styras med hjälp av interna kreditriskmodeller. En formaliserad och dokumenterad process finns även vid införande av nya produkter och delmarknader där påverkan på kreditrisk beaktas explicit.

Kreditprocessen

Bankverksamheten har höga krav på kundurvalet och kundernas återbetalningsförmåga samt säkerheternas beskaffenhet.

Moderbolaget Länsförsäkringar Bank ansvarar för att kreditgivningen sker utifrån ett enhetligt och stringent kreditregelverk och ett integrerat kreditberedningssystem där Styrelsens fastställda riktlinjer bildar en grund för en gemensam syn på kreditgivning. Länsförsäkringsbolagen genomför tillsammans med Bankkoncernen löpande uppföljning och kvalitetsgranskning av utlåningsportföljen och kredittagarnas återbetalningsförmåga. I kombination med ett systemstöd för riskklassificering leder detta till en balanserad och konsekvent kreditgivning.

Det av Styrelsen gemensamt fastställda kreditregelverket bildar grund för all kreditgivning och gäller för samtliga länsförsäkringsbolag och Bankkoncernen. Kreditens storlek och risknivå avgör beslutsnivån, där den högsta instansen är Styrelsen och den lägsta instansen är ett lokalt beslut. Beviljningsmandatet för respektive beslutsinstans fastställs i kreditregelverket.

Kreditregelverket fastställer även minimikrav för underliggande dokumentation gällande kreditbeslut. Uppföljning av att kreditregelverket efterlevs sker av såväl länsförsäkringsbolagen som Bankkoncernen.

Kreditregelverket och kreditprocessen i kombination med en lokal kund- och marknadskännedom skapar en utlåningsportfölj med en hög kreditkvalitet.

Riskklassificeringssystemet

Inom riskområdet kreditrisk används en intern riskklassificeringsmetod, IRK-metod, för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk. Denna följer de krav som CRR ställer och utgör grunden i riskklassificeringssystemet. Riskklassificeringssystemet är en central del av kreditprocessen och består av metoder, modeller, processer, kontroller och IT-system för att stödja och vidareutveckla kvantifieringen av kreditrisker. Specifikt används riskklassificeringssystemet vid

- Kreditprocessen för riskbedömning och kreditbeslut
- Beräkning av portföljreserveringar
- Beräkning av riskjusterad avkastning
- Uppföljning och rapportering till ledning och styrelse
- Kapitalkravsberäkning
- Riskjusterad prissättning

Nedan beskrivs några centrala begrepp inom riskklassificeringssystemet. Sannolikheten för fallissemang, (PD – Probability of Default) är sannolikheten för att en motpart inte kan leva upp till sina åtaganden mot Bankkoncernen. För varje motpart beräknas initialt ett PD med 12 månaders horisont som sedan justeras för att avspegla den genomsnittliga fallissemangsandelen över en längre tidsperiod. Motparterna rangordnas och grupperas efter en PD-skala med elva riskklasser för icke fallerade, och en riskklass för fallerade motparter. Förlust givet fallissemang (LGD – Loss Given Default) är den del av en exponering som förväntas gå förlorad i händelse av ett fallissemang.

Exponering vid fallissemang (EAD – Exposure At Default) är det exponeringsbelopp som motparten förväntas ha utnyttjat vid ett fallissemang. För åtaganden som ligger utanför balansräkningen beräknas EAD genom att motpartens totala beviljade, utnyttjade belopp multipliceras med en konverteringsfaktor (KF). Dessa estimat baseras på intern information om utbetalningsandel, utnyttjandegrad och produkt.

Kreditkvalitet

Utlåningsportföljen består till sin helhet av krediter inom Sverige och till 73 (71) procent av bolån, det vill säga utlåning till boende i form av småhus och bostadsrätter. Bottenlån med inomlån upp till 75 procent av marknadsvärdet vid beviljningstillfället utgör den största andelen bolån. Låga inomlågen kombinerat med god geografisk spridning och lokal förankring är grundpelare i tillförsäkrandet att utlåningsportföljen håller en

hög kreditkvalitet. Kreditgivningen för bolån har en maximal belåningsgrad på 85 procent. Bolåneportföljens snittexponering per motpart är 1,1 miljoner kronor och 87 procent av engagemangen uppgår till mindre än 3 miljoner kronor.

Utlåning till lantbruk uppgår till 12 (13) procent av låneportföljen. Utlåningssegmentet är ett komplement till bolånen i och med att en stor andel avser utlåning till det familjeägda lantbruket. Tillsammans med bolån motsvarar detta 85 (84) procent av den totala utlåningsportföljen.

Utlåning som avser leasing och avbetalning till svenska hushåll och företag motsvarar 6 (6) procent av låneportföljen, och utgörs av säkerheter i äganderättsförbehåll samt säkerheter i leasingobjekt. Krediter utan säkerheter, blancolån och kontokortskrediter, uppgår till 4 (4) procent av utlåningen. Total exponering inom IRK uppgår till 197 752 (174 158) Mkr, vilket utgör 97,8 (96,9) procent av den totala utlåningen till allmänheten.

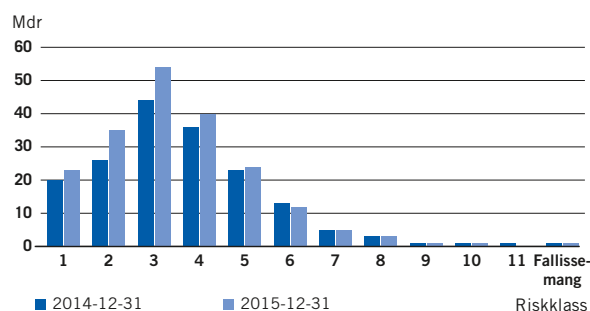
Bankkoncernens kreditriskexponering är i huvudsak säkrad med direktpantsatta fastigheter och bostadsrätter vars värde och belåningsgrad beaktas vid beredning av nya krediter och även inom ramen för riskklassificeringssystemets beräkningar av förlust givet fallissemang (LGD). Andra typer av säkerheter förekommer i mindre utsträckning och beaktas även de vid beräkning av LGD.

Kreditriskexponering utan hänsyn till erhållna säkerheter eller annan kreditförstärkning, Mkr	2015-12-31	2014-12-31
<i>Kreditriskexponering avseende poster som redovisas i balansräkningen</i>		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	22	26
Belåningsbara statsskuldförbindelser m m	8 824	5 409
Utlåning till kreditinstitut	503	1 790
Utlåning till allmänheten	201 964	179 424
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	31 991	36 104
Derivatinstrument	4 414	5 258
Övriga tillgångar	513	438
<i>Kreditriskexponering avseende poster inom linjen</i>		
Garantier	34	24
Lånelöften och andra kreditåtaganden	16 732	15 153
Totalt	264 997	243 625

Nedanstående tabell redovisar kreditkvaliteten i obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper, Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
AAA/Aaa	31 991	36 104	22 646	23 712
Totalt	31 991	36 104	22 646	23 712

I nedanstående diagram presenteras koncernens kreditexponering fördelad över riskklasser. Resultatet visar en exponeringsfördelning där 76 (72) procent återfinns i de bästa riskklasserna 1–4. Exponeringen ökar framför allt i de lägsta riskklasserna 1–4. Sammantaget visar detta att fördelningen av exponeringen 2015-12-31 förskjutits något mot de lägre riskklasserna jämfört med föregående år, vilket innebär en förbättrad kreditkvalitet.

Utöver kreditexponeringen presenterad ovan ingår 4 493 (5 611) Mkr i utlåningen till allmänheten som ej är IRK-klassad, vilket inkluderar ett tidsbegränsat undantag som avser exponering hos Wasa Kredit.

Nedanstående tabell visar utlåningen till allmänheten. För posterna bolån, lantbruksutlåning, flerbostadshus samt industrifastigheter finns säkerheter i form av pantbrev medan säkerheter avseende posterna Leasing och avbetalning utgörs av objektssäkerheter. Posten Övrigt utgörs till drygt hälften av dagsutlåning till Riksgälden.

Utlåningssegment	2015-12-31		2014-12-31	
	Mkr	Andel, %	Mkr	Andel, %
Bolån	147 022	73	127 274	71
Lantbruksutlåning	23 995	12	22 454	13
Blanco	7 642	4	7 333	4
Leasing	6 464	3	6 268	3
Avbetalning	6 348	3	5 797	3
Flerbostadshus	7 849	4	7 145	4
Industrifastighet	607	0	624	0,0
Övrigt	2 318	1	2 874	2
Utlåning till allmänheten, brutto	202 245	100	179 769	100
Reserveringar	-281		-344	
Totalt	201 964		179 424	

Utlåningsportfölj, brutto, bolagsfördelad, Mkr	Bolån	Lantbruk	Blanco	Leasing	Av- betalning	Fler- bostadshus	Industri- fastighet	Övrigt	Totalt
Länsförsäkringar Hypotek	138 442	0	0	0	0	7 849	607	188	147 086
Länsförsäkringar Bank	8 580	23 995	4 289	0	0	0	0	2 130	38 994
Wasa Kredit	0	0	3 353	6 464	6 348	0	0	0	16 165
Totalt	147 022	23 995	7 642	6 464	6 348	7 849	607	2 318	202 245

I tabellen nedan redovisas bolån fördelade efter engagemangens storlek.

Bolån, engagemangsfördelade

	2015-12-31			2014-12-31		
	Mkr	Andel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr	Mkr	Andel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr
-0,5 Mkr	11 133	8	0,3	10 937	9	0,3
0,5-1,0 Mkr	26 904	18	0,7	25 907	20	0,7
1,0-2,0 Mkr	58 645	40	1,4	52 159	41	1,4
2,0-3,0 Mkr	31 533	21	2,4	25 153	20	2,4
>3,0 Mkr	18 807	13	3,9	13 118	10	3,8
Totalt	147 022	100	1,1	127 274	100	1,0

Nedanstående tabell visar andelen bolån fördelade på säkerhet. Andelen bostadsrätter har ökat något mellan åren medan andelen villor och fritidshus har sjunkit.

Bolån, säkerhetsfördelade

Säkerhet	2015-12-31		2014-12-31	
	Mkr	Andel, %	Mkr	Andel, %
Villa/fritidshus	113 778	77	100 425	79
Bostadsrätter	33 244	23	26 849	21
Totalt	147 022	100	127 274	100

Nedan redovisas bolåneportföljen fördelad på belåningsgradsintervall. Det genomsnittliga kreditengagemanget för varje låntagare är lågt och förhållandet mellan låneportföljen och värdet av underliggande tillgångar uttryckt som viktad genomsnittlig belåningsgrad, LTV (Loan To Value), uppgår till 64 (66)%.

Bolån, fördelade på belåningsgradsintervall

Belåningsgrad	Total	
	Mkr	Andel, %
0-50 %	113 975	78
51-60 %	15 352	10
61-70 %	10 959	8
71-75 %	3 367	2
75 %-	3 369	2
Total	147 022	100

Nedan redovisas bolåneportföljen fördelad över län i Sverige. Fördelningen är stabil med viss koncentration till län med storstadsregioner.

Bolån, länsfördelade

Län	2015-12-31		2014-12-31	
	Mkr	Andel, %	Mkr	Andel, %
Blekinge län	2 552	2	2 275	2
Dalarnas län	7 455	5	6 794	5
Gotlands län	2 815	2	2 620	2
Gävleborgs län	4 640	3	4 268	3
Hallands län	6 707	5	6 189	5
Jämtlands län	2 803	2	2 529	2
Jönköpings län	5 323	4	4 496	4
Kalmar län	3 435	2	2 944	2
Kronobergs län	2 436	2	2 071	2
Norrbottnens län	2 070	1	1 706	1
Skåne län	16 258	11	14 335	11
Stockholms län	22 274	15	18 336	15
Södermanlands län	4 660	3	4 176	3
Uppsala län	7 863	5	6 888	5
Värmlands län	2 168	1	1 841	1
Västerbottens län	5 178	4	4 323	3
Västernorrlands län	2 433	2	2 106	2
Västmanlands län	5 108	4	4 555	4
Västra Götalands län	25 594	17	21 565	17
Örebro län	4 972	3	4 440	4
Östergötlands län	10 278	7	8 817	7
Totalt	147 022	100	127 274	100

I nedanstående tabell visas utlåning till lantbruk fördelade över engagemangens storlek. Fördelningen är stabil jämfört med föregående år och andelen engagemang överstigande 15,0 Mkr uppgår till 20%. Det genomsnittliga engagemanget uppgår till 1,9 Mkr vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Lantbruksutlåning, engagemangsfördelad

	2015-12-31				2014-12-31			
	Mkr	Exponeringsandel, %	Motpartsandel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr	Mkr	Exponeringsandel, %	Motpartsandel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr
-1 Mkr	2 173	9	56	0,3	2 069	9	58	0,3
1,0-3,0 Mkr	6 578	27	29	1,8	5 909	26	27	1,8
3,0-8,0 Mkr	6 440	27	11	4,7	6 029	27	11	4,7
8,0-15,0 Mkr	4 001	17	3	10,8	3 901	18	3	10,9
15-30 Mkr	3 108	13	1	19,4	2 912	13	1	19,7
30 Mkr-	1 695	7	0	41,3	1 634	7	0	43,0
Totalt	23 995	100	100	1,9	22 454	100	100	1,9

Nedan redovisas utlåningen till lantbruk fördelad över regioner inom Sverige.

Lantbruksutlåning, geografiskt fördelad

Region	2015-12-31		2014-12-31	
	Mkr	Andel, %	Mkr	Andel, %
Västra Sverige	5 417	23	5 280	24
Östra Mellansverige	6 214	26	5 940	26
Stockholm	104	0	109	0
Södra Sverige	4 727	20	4 219	19
Norra Mellansverige	1 137	5	1 050	5
Småland med öarna	4 559	19	4 123	18
Norra Norrland	988	4	913	4
Mellersta Norrland	849	3	820	4
Totalt	23 995	100	22 454	100

Tabellen nedan visar lantbruksutlåningen fördelad över produkttyper. Bottenlånens andel av utlåningen har ökat med 2 procentenheter jämfört med föregående år medan andelen topplån och rörelsekrediter har minskat.

Lantbruksutlåning, produktfördelad

Produkt	2015-12-31			2014-12-31		
	Mkr	Andel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr	Mkr	Andel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr
Bottenlån	21 994	92	2,3	20 278	90	2,4
Topplån	1 464	6	0,5	1 559	7	0,5
Rörelsekredit	537	2	0,1	617	3	0,1
Totalt	23 995	100	1,9	22 454	100	1,9

I nedanstående tabell visas utlåning avseende avbetalning, leasing och blancolån fördelade över engagemangens storlek. Fördelningen är relativt stabil jämfört med föregående år och det genomsnittliga engagemanget uppgår till 0,07 Mkr.

Avbetalning, leasing och blancolån, engagemangsfördelade

Intervall	2015-12-31			2014-12-31		
	Mkr	Andel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr	Mkr	Andel, %	Genomsnittligt engagemang, Mkr
-0,05 Mkr	2 916	14	0,01	2 918	15	0,02
0,05-0,1 Mkr	3 404	17	0,07	3 394	17	0,07
0,1-0,2 Mkr	5 066	25	0,14	4 960	26	0,15
0,2-0,5 Mkr	4 735	23	0,29	4 330	22	0,29
> 0,5 Mkr	4 333	21	1,10	3 796	20	1,11
Totalt	20 454	100	0,07	19 398	100	0,07

Nedan redovisas utlåningen avseende avbetalning, leasing och blancolån fördelad över regioner inom Sverige.

Avbetalning, leasing och blancolån, geografiskt fördelade

Region	2015-12-31		2014-12-31	
	Mkr	Andel, %	Mkr	Andel, %
Västra Sverige	3 626	18	3 560	18
Östra Mellansverige	4 020	20	3 946	20
Stockholm	4 705	23	4 051	21
Södra Sverige	2 856	14	2 708	14
Norra Mellansverige	2 147	10	2 114	11
Småland med öarna	1 618	8	1 575	8
Norra Norrland	698	3	687	4
Mellersta Norrland	784	4	757	4
Totalt	20 454	100	19 398	100

Osäkra och oreglerade lånefordringar

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är mer än 60 dagar förfallen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder inte kan leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks av säkerhet med fullgott värde. En oreglerad lånefordran har en oreglerad förfallen betalning som är mer än 9 dagar och upp till och med 60 dagar. Osäkra lånefordringar uppgick till 241 (316) miljoner kronor vilket motsvarar en andel osäkra lånefordringar brutto i förhållande till utlåning till allmänhet och till kreditinstitut på 0,12 (0,17) procent. Avräkningsmodellen, som infördes 1 januari 2014, avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för genererad affär innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot en buffert av upparbetad ersättning. Den 31 december 2015 uppgick det samlade kreditreserveringsbehovet till 388 Mkr varav Bankkoncernens redovisade kreditreserv uppgick till 281 Mkr och resterande del om 107 Mkr har avräknats mot länsförsäkringsbolagens innehållna medel enligt ovan modell. Övergången till avräkningsmodellen innebär att Bankkoncernens kreditreserver hänförliga till länsförsäkringsbolagsaffären vid tidpunkten för införandet, successivt kommer att återföras med 158 Mkr varav 23 Mkr återstår per den 31 december 2015. Under perioden återfördes 60 Mkr.

Kreditförlusterna är fortsatt mycket låga och uppgick netto till 6,1 (-10,0) miljoner kronor, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,00 (0,00) procent. Osäkra lånefordringar och kreditförluster utgör fortsatt en liten andel av den totala utlåningen.

Tabellen nedan visar osäkra lånefordringar fördelade per produkt.

Osäkra lånefordringar produktfördelade, Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Bolån	2,8	9,6	2,8	9,3
Lantbruksutlåning	8,4	34,4	8,4	34,3
Blancolån	123,6	124,9	11,8	23,8
Leasing	71,2	85,8		–
Avbetalning	30,4	39,0		–
Flerbostadshus		–		–
Industrifastighet		–		–
Övrigt	4,7	22,3	4,7	22,3
Totalt	241,1	315,9	27,7	89,7

Nedanstående tabeller visar oreglerade fordringar per bolag och antal dagar i förfall.

Oreglerade fordringar som inte ingår i osäkra lånefordringar, Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0,9	0,1	0,3	0,1
Fordringar förfallna 20–39 dgr	275,8	329,0	27,1	35,3
Fordringar förfallna 40–60 dgr	2,0	19,6	0,1	16,6
Totalt	278,7	348,7	27,5	52,0

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Oreglerade fordringar som inte ingår i osäkra lånefordringar, bolagsfördelade 2015-12-31, Mkr	Läns- försäkringar Bank	Läns- försäkringar Hypotek	Wasa Kredit	Koncernen
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0,3	0,6	0,0	0,9
Fordringar förfallna 20–39 dgr	27,1	30,4	218,3	275,8
Fordringar förfallna 40–60 dgr	0,1	0,1	1,8	2,0
Totalt	27,5	31,1	220,1	278,7

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Individuella nedskrivningar görs för krediter som faller alternativt för krediter där en individuell bedömning påvisat ett nedskrivningsbehov. Huvudregeln är att när en förlust konstateras på kredit/kredittagare ska den konstaterade förlusten till fullo mötas av en individuell nedskrivning på krediten/kredittagaren.

Principen vid individuella nedskrivningar är baserad på en individuell bedömning som beslutas av central kreditkommitté och/eller Kreditchef. Den individuella bedömningen av nedskrivningsbehovet av en kredit/kredittagare ska uppdateras minst årligen samt när det skett väsentliga förändringar i engagemangets storlek och/eller säkerheternas värden. Värdering baserad på utlåtande av auktoriserad värderingsman ligger till grund för bedömning av reserveringsbehovet och avser fastigheter såväl som andra typer av säkerheter.

Vad avser återtagande av säkerheter sker det endast inom dotterbolaget Wasa Kredit AB. Säkerheterna består primärt av fordon och maskiner.

Beslut om återtagande tas efter beaktande av kundens återbetalningsförmåga och 42§ i Konsumentkreditlagen och genomförs enligt dokumenterade rutiner. Bokfört värde under 2015 uppgick till 64 Mkr.

Motpartsrisk

Motpartsrisk definieras som risken att koncernen lider förluster avseende investeringar i andra kreditinstitut, bankmedel eller derivattransaktioner som en följd av att motparter inte fullföljer sina åtaganden. Repor räknas med i motpartsrisken. Risken i derivattransaktioner hanteras genom att bolaget har ett antal swapmotparter, alla med hög rating och med vilka så kallade ISDA-avtal upprättats. ISDA-avtal är avtal som medger nettoredovisning av positiva och negativa derivat, vilket reducerar risken till netto position per motpart. För den säkerställda verksamheten finns till ISDA-

avtalen även tillhörande ensidiga CSA-avtal. CSA-avtal innebär förpliktelser om leverans och mottagande av säkerheter vid förändringar i de ingående derivatens marknadsvärden. Varje motpart åsätts också ett maximalt exponeringsbelopp.

Derivat, verkliga värden, Mkr	Koncernen	
	2015-12-31	2014-12-31
AA-/Aa3	900,6	1 015,3
A+/A1	55,4	125,8
A/A2	44,7	56,7
A/A3	0	119,3
Totalt	1000,8	1 317,0

Derivat tillsammans med ställda säkerheter summeras för varje legal enhet inom koncernen. De motparter med positiv exponering ingår i sammanställningen.

Marknadsrisk

Det övergripande ramverket för den finansiella verksamheten fastställs av Styrelsen i riskpolicyn. Styrelsen fastställer vidare riskkapit och limiter för marknadsrisk. Bankkoncernen tillämpar ett antal kompletterande riskmått för marknadsrisk, inklusive Value-At-Risk, känslighetsmått samt stresstester. De primära marknadsriskerna är ränterisk och valutarisik. Riskerna mäts och följs upp dagligen.

Ränterisk

Ränterisk uppstår när tillgångar, skulder och derivat inte har matchande räntebindningstider. I första hand matchas den fasta utlåningen med motsvarande upplåning och i andra hand används ränteswappar. Det innebär i princip att tidsgap inte ska finnas men i praktiken är detta inte möjligt. Styrelsens limiter är dock så konservativt satta att grundprincipen om matching ändå gäller. Ränterisken hanteras av Bankens Treasuryenhet enligt instruktioner utfärdade av VD. Ränterisken mäts som effekten av en parallellförskjutning uppåt av avkastningskurvan med en procentenhet. En höjning av marknadsräntorna med 100 baspunkter skulle den 31 december 2015 ha medfört en förändring av värdet på räntebärande tillgångar och skulder, inklusive derivat med –31,2 (2,4) Mkr.

PÅVERKAN AV RÄNTERISK

Koncernen, Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Ränterisk	–31,2	2,4
Påverkar resultatet	0,0	–9,9
Påverkar eget kapital	10,1	0,2
Påverkar kapitalbasen	0,0	–9,9

RÄNTERISK PER VALUTA

Koncernen, Mkr Valuta	2015-12-31	2014-12-31
EUR	–0,1	–0,2
CHF	0,0	0,0
NOK	–0,1	–0,1
USD	0,0	0,0
SEK	–31,0	2,6

Valutarisk

Valutarisk uppstår när tillgångar och skulder inte är matchade på valutavärden. Risken består i att valutakurser förändras i en negativ riktning. Bankkoncernen är exponerad mot denna risk i utländsk upplåning. Valutarisken hanteras i samband med upplåningen genom att all utländsk upplåning swappas till SEK. I de fall exponeringen är hanterad med säkring enligt gällande redovisningsstandard används säkring av verkligt värde.

VALUTAFÖRDELNING, VÄRDEPAPPER OCH DERIVAT

Koncernen, Mkr	2015-12-31			
	CHF	EUR	NOK	USD
Värdepapper (nominellt omräknat till SEK)	0,0	1 602,7	0,0	345,7
Skulder (nominellt omräknat till SEK)	-4 421,6	-17 134,9	-2 857,4	-843,1
Derivat (nominellt omräknat till SEK)	4 421,6	15 532,2	2 857,4	497,4
Nettoposition i valuta (nominellt omräknat till SEK)	0,0	0,0	0,0	0,0

Koncernen, Mkr	2014-12-31			
	CHF	EUR	NOK	USD
Värdepapper (nominellt omräknat till SEK)	0,0	1 089,3	0,0	321,0
Skulder (nominellt omräknat till SEK)	-5 120,9	-21 701,7	-3 132,3	-39,1
Derivat (nominellt omräknat till SEK)	5 120,9	20 612,3	3 132,3	-281,8
Nettoposition i valuta (nominellt omräknat till SEK)	0,0	0,0	0,0	0,0

Övrig marknadsrisk

Utöver ränte- och valutarisk har Bankkoncernen en valutabasisrisk och kreditrisk. Valutabasisrisken uppstår i den utländska upplåningen när den swappas till SEK. Kreditrisken uppstår i likviditetsportföljen.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk uppstår i all bankverksamhet primärt genom löptidsskillnader mellan tillgångar och skulder. Bankkoncernens mål är att likviditetsrisker ska i största möjliga mån minimeras och förebyggas. Hanteringen av likviditet och finansiering säkerställs genom god framförhållning, funktionsåtskillnad samt god kontroll.

Bankkoncernen har en väl diversifierad upplåning och en likviditetsreserv bestående av värdepapper med hög likviditet och kreditvärdighet, vilket betyder att reserven snabbt kan omsättas till likvida medel. Utöver detta finns outnyttjat utrymme i Länsförsäkringar Hypoteks säkerhetspool för utgivande av säkerställda obligationer, vilket sammantaget ger goda förutsättningar att hantera riskerna som uppstår genom skillnaden mellan tillgångars och skulders kontraktuella kassaflöden.

Likviditets- och finansieringsstrategi

För att leva upp till styrelsens låga risktolerans styrs Bankkoncernens likviditetsrisk utifrån likviditets- och finansieringsstrategin. Strategin fastställs årligen och uppdateras vid behov. Likviditetsstrategin är nedbruten i en finansieringsplan som beslutas av styrelsen och som baseras på kända kontrakterade kassaflöden samt förväntad utveckling av affärsvolym. Finansieringsplanen innehåller nyckeltal och mål för uppfyllande av den fastställda inriktningen. Utfallet av upplåningsverksamheten följs upp i förhållande till finansieringsplanen vid varje ALCO och styrelsemöte.

Den verkliga kostnaden för den likviditetsrisk som uppstår i bankkoncernens verksamhet återspeglas i internprissättningen för att skapa transparens och en korrekt affärsstyrning.

Planer för att hantera störningar som påverkar likviditeten i bankkoncernen finns och uppdateras årligen. En beredskapsgrupp är utsedd och handlingsplaner är upprättade och fastställda i ALCO.

Likviditetsriskhantering

Målet för likviditetshanteringen är att Bankkoncernen vid var tid ska ha tillräckligt med likvida medel för att fullgöra sina åtaganden under såväl normala som stressade marknadsförhållanden. Likviditetsrisken hanteras av Treasuryenheten och kvantifieras genom dagliga likviditetsprognoser baserade på samtliga kontrakterade kassaflöden och förväntade affärsvolym avseende in- och utlåning.

Likviditetsrisklimiten finns fastställda som avspeglar Bankkoncernens riskaptit. Det centrala måttet i styrningen av koncernens likviditetsrisk utgörs av Bankkoncernens "överlevnadsperiod", dvs. den tidsperiod som Bankkoncernen klarar sina åtaganden utan tillgång till ny finansiering.

Likviditetslimiten för överlevnadsperioden är satt till 12 månader, dvs. Bankkoncernen ska klara 12 månaders kontrakterade utflöden utan tillgång till ny upplåning på kapitalmarknaden.

För att få en heltäckande analys av likviditetsrisken kompletteras likviditetslimiten med ett antal strukturella och kvantitativa riskmått anpassade till Bankkoncernens riskprofil som bland annat omfattar ett minsta krav på outnyttjat utrymme (over collateralisation) i säkerhetspoolen för emission av säkerställda obligationer, i syfte att hantera ett prisfall på fastighetsmarknaden. Analysen är framåtblickande och baseras på, i marknaden accepterade, mätmetoder inklusive analys av framtida kassaflöden, scenarioanalys samt av myndigheter angivna nyckeltal. Likviditetsrisken mäts, kontrolleras och rapporteras på daglig basis.

Likviditetsreserv

En betryggande likviditetsreserv säkerställer att tillräcklig likviditet alltid finns tillgänglig. Treasuryenheten följer upp och hanterar likviditetsreserven på daglig basis samt ansvarar för att storleken på reserven uppgår till den volym som krävs för att uppfylla de limiter som fastställs av styrelsen. Likviditetsreserven är placerad i värdepapper med mycket hög kreditkvalitet där huvuddelen är belåningsbar hos Riksbanken och i förekommande fall i ECB eller Federal Reserve. Sammantaget medför detta att reserven snabbt kan omsättas till likvida medel utan nämnvärda förluster.

Per den 31 december 2015 uppgick likviditetsreserven till 41,1 Mdr (44,1) enligt Bankföreningens definition och bestod till 63 procent (72) av svenska säkerställda obligationer.

Enligt det svenska kravet på likviditetstäckningsgrad (engelska: Liquidity Coverage Ratio, LCR) uppgick koncernens likviditetstäckningsgrad per 2015-12-31 till 251 (221) procent på total nivå, 469 procent i USD och i euro till 140 000 (68 580) procent.

Bruttosoliditetsgrad

Bruttosoliditetsgraden per 2015-12-31 uppgick till 4,7 procent enligt applicerbart regelverk¹⁾.

Finansiering

De övergripande målen för upplåningsverksamheten är att säkerställa att Bankkoncernen har en tillräckligt stark likviditetsposition för att kunna klara perioder med oro på kapitalmarknaderna då tillgången på upplåning är begränsad eller obefintlig. Därtill ska upplåningsverksamheten bidra till den övergripande lönsamheten genom att säkerställa en konkurrenskraftig upplåningskostnad i relation till relevanta konkurrenter.

Upplåningen sker på ett sätt som skapar en sund förfallostruktur och undviker förfallokoncentrationer. Arbetet med refinansieringen bygger på en diversifiering av investerare och marknader. Då majoriteten av Bankkoncernens tillgångar utgörs av svenska bolån sker upplåningen primärt med säkerställda obligationer. Refinansieringen sker främst i marknaderna för SEK och EUR, men även viss upplåning sker i valutorna CHF och NOK. Bankkoncernen strävar efter att regelbundet emittera i dessa marknader för att uppnå en sund diversifiering och upprätthålla investerarnas intresse och kreditlimiter.

Bankkoncernen ska i upplåningsverksamheten agera förutsägbart och aktivt på marknaden och eftersträva så god likviditet som möjligt i utestående skuld för att långsiktigt bygga förtroende hos investerarna. Möten med såväl svenska som internationella investerare sker löpande för att säkerställa att dessa har en korrekt bild av Bankkoncernens verksamhet, låga riskprofil och goda riskhantering. Genom detta proaktiva arbete säkerställs att placeringslimiter finns på plats hos investerare och det främjar även långsiktigt intresse för, och vilja till, att investera i Bankkoncernen värdepapper över tid.

För mer information om upplåningsprogram, se sidan 12.

¹⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/62 av den 10 oktober 2014 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller bruttosoliditetsgraden

RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER – RÄNTEEXPONERING

Koncernen 2015-12-31, Mkr	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	21,5								21,5
Belåningsbara statsskuldförbindelser	3 000,4	400,2	200,2	2 123,8	2 658,6	245,8	195,0		8 824,0
Utlåning till kreditinstitut	398,0								398,0
Utlåning till allmänheten	79 772,4	48 679,8	9 663,9	9 102,7	40 266,9	12 303,3	2 170,1		201 959,2
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	271,7	250,9	2 654,2	2 913,7	15 840,3	9 913,7	146,7		31 991,3
Övriga tillgångar								7 885,4	7 885,4
Summa tillgångar	83 464,1	49 330,8	12 518,3	14 140,3	58 765,9	22 462,8	2 511,8	7 885,4	251 079,4
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	2 954,2								2 954,2
In- och upplåning från allmänheten	61 162,2	13 991,5	6 980,7	942,3	613,5	234,6	0,1		83 924,8
Emitterade värdepapper	407,9	9 295,8	4 009,4	2 885,0	53 644,0	47 395,2	22 244,9		139 882,1
Övriga skulder								9 961,8	9 961,8
Efterställda skulder			1 199,7		1 100,0				2 299,7
Eget kapital								12 056,9	12 056,9
Summa skulder och eget kapital	64 524,2	23 287,3	12 189,8	3 827,2	55 357,5	47 629,8	22 244,9	22 018,7	251 079,4
Differens tillgångar och skulder	18 880,1	26 043,6	328,5	10 372,8	3 408,4	-25 166,9	-19 733,1	-14 133,3	
Räntederivat, nominella värden, netto	-6 832,6	-7 385,6	-2 205,0	-10 528,2	-18 316,4	25 608,2	20 527,8		868,3
Nettoexponering	12 047,5	18 658,0	-1 876,5	-155,4	-14 908,0	441,3	794,7	-14 133,3	

Koncernen 2014-12-31, Mkr	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	25,8								25,8
Belåningsbara statsskuldförbindelser	0,0			2 877	1 548	984			5 409,3
Utlåning till kreditinstitut	1 747,6	0,0	0,0	42,0	0,0				1 789,6
Utlåning till allmänheten	74 396,9	41 059,3	4 829,7	12 687,3	35 496,1	9 300,6	1 654,5		179 424,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0,2	2 836	1 679,0	3 881,8	14 819,9	12 276,5	611		36 104,1
Övriga tillgångar								9 427,3	9 427,3
Summa tillgångar	76 170,4	43 895,6	6 508,6	19 487,7	51 864,4	22 561,2	2 265,0	9 427,3	232 180,2
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	3 390,0								3 390,0
In- och upplåning från allmänheten	52 414,3	15 064,9	6 280,4	1 609,4	1 046,0	374,7			76 789,7
Emitterade värdepapper	1 285,9	15 402,0	9 604,5	6 527,2	43 697,8	30 142,5	21 996,5		128 656,4
Övriga skulder								11 447,3	11 447,3
Efterställda skulder				20,1	1 179,6	1 100,0			2 299,7
Eget kapital								9 597,0	9 597,0
Summa skulder och eget kapital	57 090,2	30 466,9	15 884,9	8 156,8	45 923,3	31 617,2	21 996,5	21 044,3	232 180,2
Differens tillgångar och skulder	19 080,2	13 428,7	-9 376,3	11 330,9	5 941,1	-9 056,0	-19 731,5	-11 617,1	
Räntederivat, nominella värden, netto	-4 751,7	1 306,5	1 634,7	-14 872,2	-15 767,0	12 369,7	21 100,8		1 020,8
Nettoexponering	14 328,4	14 735,2	-7 741,5	-3 541,3	-9 826,0	3 313,7	1 369,3	-11 617,1	

**RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER
– RÄNTEEXPONERING**

Moderbolaget 2015-12-31, Mkr	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	21,5								21,5
Belåningsbara statsskuldförbindelser	3 000,3	400,2	200,0	2 124,0	2 659,0	246,0	195,0		8 824,0
Utlåning till kreditinstitut	54 803,1			37,5	23,4	465,0	801,0		56 130,0
Utlåning till allmänheten	20 726,9	8 410,8	1 643,5	1 121,5	5 075,7	1 591,3	357,9		38 927,6
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	271,7	250,1	1 428,3	2 912,4	10 755,2	6 882,1	147		22 646,4
Övriga tillgångar								11 666,4	11 666,4
Summa tillgångar	78 823,5	9 061,1	3 272,0	6 195,3	18 512,9	9 184,2	1 500,6	11 666,4	138 215,8
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	7 020,8								7 020,8
In- och upplåning från allmänheten	61 422,8	13 991,5	6 980,7	942,3	613,5	234,6	0,1		84 185,4
Emitterade värdepapper	407,9	1 140,7	3 333,2	2 101,8	14 386,0	6 821,9	1 290,7		29 482,3
Övriga skulder								5 171,9	5 171,9
Efterställda skulder			1 199,7		1 100,0				2 299,7
Eget kapital								10 055,7	10 055,7
Summa skulder och eget kapital	68 851,4	15 132,2	11 513,6	3 044,1	16 099,5	7 056,5	1 290,8	15 227,6	138 215,8
Differens tillgångar och skulder	9 972,1	-6 071,1	-8 241,6	3 151,2	2 413,3	2 127,6	209,8	-3 561,3	
Räntederivat, nominella värden, netto	-1 068,7	19 038,2	2 770,0	-3 903,2	-12 922,5	-4 236,3	620,6		298,1
Nettoexponering	8 903,4	12 967,0	-5 471,6	-751,9	-10 509,2	-2 108,7	830,4	-3 561,3	

Moderbolaget 2014-12-31, Mkr	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	25,8								25,8
Belåningsbara statsskuldförbindelser		0,2	0,0	2 876,5	1 548,4	984,2			5 409,3
Utlåning till kreditinstitut	46 479,2			78,4	50,5	468,4	301,0		47 377,5
Utlåning till allmänheten	21 133,1	8 863,3	161,5	2 572,4	4 787,7	947,3	183,4		38 648,6
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0,2	2 026,6	1 423,7	2 890,1	9 119,8	7 641,2	610,6		23 712,2
Övriga tillgångar								11 143,0	11 143,0
Summa tillgångar	67 638,3	10 890,1	1 585,2	8 417,5	15 506,3	10 041,1	1 094,9	11 143,0	126 316,3
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	5 665,6								5 665,6
In- och upplåning från allmänheten	52 597,4	15 064,9	6 280,4	1 609,4	1 046,0	374,7	0,0		76 972,8
Emitterade värdepapper	454,7	5 114,2	4 090,4	4 703,1	10 469,5	2 254,4	682,2		27 768,4
Övriga skulder								5 259,0	5 259,0
Efterställda skulder				20,1	1 179,6	1 100,0			2 299,7
Eget kapital								8 350,8	8 350,8
Summa skulder och eget kapital	58 717,7	20 179,0	10 370,8	6 332,7	12 695,0	3 729,1	682,2	13 609,7	126 316,3
Differens tillgångar och skulder	8 920,6	-9 289,0	-8 785,6	2 084,8	2 811,3	6 311,9	412,7	-2 466,7	
Räntederivat, nominella värden, netto	-3 161,1	23 192,8	3 094,7	-5 727,0	-10 432,0	-6 747,9	25,6		245,1
Nettoexponering	5 759,4	13 903,8	-5 690,9	-3 642,2	-7 620,7	-436,0	438,4	-2 466,7	

LIKVIDITETSEXPONERING FINANSIELLA INSTRUMENT
– KONTRAKTUELLT ÅTERSTÅENDE LÖPTID (ODISKONTERADE VÄRDEN)

Koncernen 2015-12-31, Mkr	På anfordran	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	Utan löptid	S:a nominella kassafflöden	Redovisat värde	Varav för- väntad tidpunkt för återvinning > 12 månader
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	21,5						21,5	21,5	
Belåningsbara statsskuldförbindelser		3 599,9	2 100,0	2 731,6	200,0		8 631,5	8 824,0	2 931,6
Utlåning till kreditinstitut	458,0						458,0	398,0	
Utlåning till allmänheten		2 907,0	5 407,0	12 136,0	183 796,5		204 246,5	195 570,0	180 446,6
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1,7	520,0	5 429,0	24 164,7			30 115,4	31 991,3	24 314,7
Övriga tillgångar						14 274,6	14 274,6	14 274,6	
Summa tillgångar	481,2	7 026,9	12 935,9	39 032,4	183 996,5	14 274,6	257 747,4	251 079,4	207 693,0
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	275,1	2 638,7					2 913,8	2 954,2	
In- och upplåning från allmänheten		75 153,7	7 922,9	848,1	0,1		83 924,8	83 924,8	54 908,2
Emitterade värdepapper		10 819,9	5 670,2	98 872,5	22 761,8		138 124,5	139 882,1	99 198,9
Övriga skulder		131,3	6,0			9 824,5	9 961,8	9 961,8	
Efterställda skulder			1 200,0	1 100,0			2 300,0	2 299,7	1 100,0
Summa skulder	1 237,4	102 797,5	40 671,0	178 885,4	390 754,8	38 373,7	237 224,9	239 022,5	155 207,0
Differens tillgångar och skulder	-756,3	-95 770,5	-27 735,1	-139 853,0	-206 758,4	-24 099,1	20 522,6	12 056,9	
Beviljade men ej utbetalda lån		3 500,3					3 500,3		
Total skillnad exkl derivat	-756,3	-99 270,8	-27 735,1	-139 853,0	-206 758,4	-24 099,1	17 022,3	12 056,9	

Koncernen 2014-12-31, Mkr	På anfordran	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	Utan löptid	S:a nominella kassafflöden	Redovisat värde	Varav för- väntad tidpunkt för återvinning > 12 månader
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	25,8						25,8	25,8	
Belåningsbara statsskuldförbindelser			2 800,0	2 391,3			5 191,3	5 409,3	5 191,3
Utlåning till kreditinstitut	105,9	1 683,6	0,0	0,0			1 789,6	1 789,6	0,0
Utlåning till allmänheten	0,0	3 588,6	5 053,3	11 479,0	161 514,8		181 635,7	179 424,3	178 047,1
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		2 800,0	5 400,0	25 066,0	550,0		33 816,0	36 104,1	31 016,0
Övriga tillgångar		106,4				9 320,9	9 427,3	9 427,3	9 320,9
Summa tillgångar	131,7	8 178,6	13 253,3	38 936,3	162 064,8	9 320,9	231 885,7	232 180,2	223 575,3
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	2 298,6	1 091,5					3 390,1	3 390,1	
In- och upplåning från allmänheten		67 479,2	7 889,9	1 420,7			76 789,7	76 789,7	9 310,5
Emitterade värdepapper		16 501,2	15 295,1	72 389,4	22 959,3	0,0	127 145,0	128 656,4	110 643,9
Övriga skulder		99,1	22,4	0,0	42,7	11 447,3	11 611,5	11 447,3	11 512,4
Efterställda skulder				2 300,0			2 300,0	2 299,7	2 300,0
Summa skulder	2 298,6	85 170,8	23 207,4	76 110,1	23 002,0	11 447,3	221 236,3	222 583,2	133 766,8
Differens tillgångar och skulder	-2 166,9	-76 992,2	-9 954,1	-37 173,8	139 062,9	-2 126,5	10 649,4	9 597,0	
Beviljade men ej utbetalda lån		11 762,9					11 762,9		
Total skillnad exkl derivat	-2 166,9	-88 755,1	-9 954,1	-37 173,8	139 062,9	-2 126,5	-1 113,5	9 597,0	

Ett konservativt antagande har gjorts vad gäller inlåning från allmänheten utan fastställd löptid; den antagna löptiden ligger inom tre månader.

**LIKVIDITETSEXPONERING FINANSIELLA INSTRUMENT
– KONTRAKTUELLT ÅTERSTÅENDE LÖPTID (ODISKONTERADE VÄRDEN)**

Moderbolaget 2015-12-31, Mkr	På anfordran	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	Utan löptid	S:a nominella kassaflöden	Redovisat värde	Varav för- väntad tidpunkt för återvinning > 12 månader
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	21,5						21,5	21,5	
Belåningsbara statsskuldförbindelser		3 599,9	2 100,0	2 731,6	200,0		8 631,5	8 824,0	2 931,6
Utlåning till kreditinstitut	392,6	54 390,0	37,5	488,4	801,0		56 109,5	56 129,5	1 289,4
Utlåning till allmänheten		1 587,9	1 759,5	2 073,3	33 506,9		38 927,6	38 927,6	32 064,6
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1,7	520,0	4 229,0	16 589,7	150,0		21 490,4	22 646,5	16 739,7
Övriga tillgångar						11 666,7	11 666,7	11 666,7	
Summa tillgångar	415,8	60 097,8	8 126,0	21 883,0	34 657,9	11 666,7	136 847,2	138 215,8	53 025,3
Skulder									
Skulder till kreditinstitut		7 020,8					7 020,8	7 020,8	
In- och upplåning från allmänheten		75 414,3	7 922,9	848,1	0,1		84 185,4	84 185,4	54 908,2
Emitterade värdepapper		2 674,4	5 420,2	21 082,9	1 352,6		30 530,1	29 482,3	22 435,5
Övriga skulder						5 107,0	5 107,0	5 107,0	
Efterställda skulder			1 200,0	1 100,0			2 300,0	2 299,7	1 100,0
Summa skulder		85 109,5	14 543,2	23 031,0	1 352,6	5 107,0	129 143,3	128 095,2	78 443,6
Differens tillgångar och skulder	415,8	-25 011,6	-6 417,2	-1 148,0	33 305,3	6 559,7	7 703,9	10 120,6	
Beviljade men ej utbetalda lån		0,0					0,0		
Total skillnad exkl derivat	415,8	-25 011,6	-6 417,2	-1 148,0	33 305,3	6 559,7	7 703,9	10 120,6	

Moderbolaget 2014-12-31, Mkr	På anfordran	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	Utan löptid	S:a nominella kassaflöden	Redovisat värde	Varav för- väntad tidpunkt för återvinning > 12 månader
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	25,8						25,8	25,8	
Belåningsbara statsskuldförbindelser			2 800	2 391			5 191	5 409	2 391,3
Utlåning till kreditinstitut	0,0	46 479,8	78,4	515,5	304,4		47 378	47 377,5	819,9
Utlåning till allmänheten		2 295,7	1 537,3	2 147,2	32 668,3		38 648,6	38 648,6	32 881,9
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		2 000	4 200,0	15 591,0	550,0		22 341	23 712,2	16 141,0
Övriga tillgångar						11 143,0	11 143	11 143,0	0,0
Summa tillgångar	25,8	50 775,6	8 615,7	20 645,0	33 522,7	11 143,0	124 727,8	126 316,3	52 234,1
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	0,0	5 665,6					5 665,6	5 665,6	
In- och upplåning från allmänheten	0,0	67 662,0	7 889,9	1 420,7	0,0		76 972,6	76 972,8	63 455,5
Emitterade värdepapper		5 502,6	8 775,4	12 702,7	717,6		27 698,3	27 768,4	13 420,4
Övriga skulder		0,0				5 259,2	5 259,2	5 259,2	0,0
Efterställda skulder				2 300,0	0,0		2 300,0	2 299,7	2 300,0
Summa skulder	0,0	78 830,2	16 665,2	16 423,4	717,6	5 259,2	117 895,7	117 965,5	79 175,9
Differens tillgångar och skulder	25,8	-28 054,7	-8 049,5	4 221,6	32 805,1	5 883,8	6 832,1	8 350,8	
Beviljade men ej utbetalda lån		2 634,5					2 634,5		
Total skillnad exkl derivat	25,8	-30 689,1	-8 049,5	4 221,6	32 805,1	5 883,8	4 197,6	8 350,8	

Ett konservativt antagande har gjorts vad gäller inlåning från allmänheten utan fastställd löptid; den antagna löptiden ligger inom tre månader.

LIKVIDITETSEXPONERING DERIVAT

Koncernen 2015-12-31 Mkr	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	S:a nominella kassaflöden
Derivat redovisade till verkligt värde via resultaträkningen					
– valutarelaterade		0,0	-1,2	0,0	-1,1
– ränterelaterade		0,0	0,0	0,0	0,0
Derivat i säkringssamband					
– valutarelaterade		93,1	168,7	1 092,0	1 972,1
– ränterelaterade		32,4	321,0	1 638,5	2 107,5
Total skillnad derivat		125,5	488,5	2 730,5	4 079,7

Koncernen 2014-12-31 Mkr	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	S:a nominella kassaflöden
Derivat redovisade till verkligt värde via resultaträkningen					
– valutarelaterade	6,7	1,3		0,0	8,0
– ränterelaterade	0,0	-0,1	-0,4	-0,3	-0,7
Derivat i säkringssamband					
– valutarelaterade	136,6	306,0	961,9	1 440,7	2 845,3
– ränterelaterade	131,2	-69,7	1 542,9	264,1	1 868,4
Total skillnad derivat	274,5	237,6	2 504,4	1 704,5	4 720,9

Moderbolaget 2015-12-31 Mkr	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	S:a nominella kassaflöden
Derivat redovisade till verkligt värde via resultaträkningen					
– valutarelaterade	0,0	-1,2	0,0	0,0	-1,1
– ränterelaterade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Derivat i säkringssamband					
– valutarelaterade	-9,9	51,7	-80,1	-16,1	-54,5
– ränterelaterade	-18,4	-150,6	-136,1	-6,0	-311,2
Total skillnad derivat	-28,3	-100,1	-216,2	-22,1	-365,6

Moderbolaget 2014-12-31 Mkr	< 3 månader	> 3 månader < 1 år	> 1 år < 5 år	> 5 år	S:a nominella kassaflöden
Derivat redovisade till verkligt värde via resultaträkningen					
– valutarelaterade	6,7	1,3		0,0	8,0
– ränterelaterade	-0,1	-0,1	-0,4	-0,3	-0,8
Derivat i säkringssamband					
– valutarelaterade	64,6	50,1	43,7	42,0	200,5
– ränterelaterade	-0,6	-251,6	-444,1	4,0	-692,3
Total skillnad derivat	70,6	-200,3	-400,7	45,7	-484,7

Operativa risker

Operativ risk definieras som risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga fallerade processer, människor, system eller yttre händelser, inbegripet legala risker och compliancerisker. Utifrån definitionen kan konstateras att operativ risk omfattar hela bankverksamheten.

Bankkoncernen ska vid bedömning om operativa risker utgå från produkter, tjänster, funktioner, processer och IT-system. Riskbedömningen ska följas upp mot riskutfall (incidentrapportering).

Risktyper

Bankkoncernen kategoriserar operativa risker till följande risktyper:

Process- och produktrisk	Omfattar de operativa risker som kan uppstå i befintliga affärs- och stödprocesser. Vidare de risker som är hänförliga till produktbjudanden för kunder.
Personalerisker	Omfattar risker hänförliga till personal. Detta omfattar exempelvis risker gällande bemanning, kompetens och intressekonflikter.
Legala risker	Omfattar risker till följd av legala åtaganden. Detta kan omfatta risker som uppstår till följd av avtal eller i verksamhetens regelbundenhet (Compliancerisk).
IT-risker	Omfattar de risker som kan uppstå i IT-miljö, såsom risker för IT-avbrott eller IT-säkerhetsrisker.
Säkerhetsrisker	Omfattar risker för att verksamheten eller dess kunder utsätts för externa brott. Detta omfattar exempelvis bedrägerier eller hot. Risk för interna oegentligheter ingår också i riskområdet.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen avseende operativa risker består av följande huvudsakliga moment:

- **Självutvärdering och uppföljning av kontroller** – Självutvärderingen är ett av de verktyg som används för att identifiera operativa risker samt för att planera riskbegränsande åtgärder.
- **Riskindikatorer** – Användandet av riskindikatorer syftar till att skapa förutsättning för en bättre inblick i Bankkoncernens riskprofil och vilka risker som ökar respektive minskar vid tillfället och över tid.
- **Uppföljning av incidenter** – Genomgång av inträffade incidenter. Särskild vikt ska läggas vid incidenter av mer allvarlig karaktär i genomgången.
- **Risk- eller scenarioanalyser** – Djupare analys av särskilda operativa riskområden baserat på exempelvis sällan förekommande och allvarliga incidenter eller förändringar i omvärlden.
- **Genomgång av godkännandeprocessen** – Genomgång av de operativa risker som identifierats vid framtagande av nya produkter, tjänster, processer, IT-system eller genomförande av omorganisationer.

Bedömning av identifierade operativa risker bygger på en modell som tillämpas genomgående i verksamheten. Varje identifierad risk bedöms utifrån följande grunder:

- **Konsekvens** – vilken effekt på verksamheten i det fall risken inträffar
- **Sannolikhet** – hur troligt det är att risken inträffar

Summan utgör ett riskvärde för den operativa risken. Processägare ansvarar för genomförande av riskanalyser, identifiering och bedömning av operativa risker, inom ramen för sitt respektive ansvarsområde. Samtliga medarbetare har ett ansvar för att rapportera incidenter. Processägare ansvarar för att åtgärda icke tolererbara risker inom sitt ansvarsområde.

Riskmetoderna ska regelbundet utvärderas i syfte att minimera risken för att metoderna i sig ger upphov till betydande felbedömningar av den operativa risken. Detta kan exempelvis genomföras genom att ställa resultat från självutvärderingar i relation till inträffade incidenter eller genom att relatera incidentinformation till bokförda kostnadsposter.

Incidentrapportering

Bankkoncernen har ett IT-system för rapportering av operativa riskhändelser, incidenter. I systemet finns möjlighet för samtliga medarbetare att inrapportera eventuella incidenter. Fördelning av incidenter till av Finansinspektionen fastställda incidentkategorier sker per automatik i systemet. Risk Management framställer periodiskt sammanställningar av incidenter i sin rapportering. Incidenthanteringen är en viktig del i det operativa riskarbete. Dels bidrar incidentstatistik till bedömningen och prognosen av operativ risk, dels ger rapporteringen en möjlighet att snabbt identifiera kritiska problem och agera utifrån dessa. Aktiv övervakning av transaktioner sker även för att upptäcka exempelvis penningtvätt och finansiering av terrorism. Även andra försök till bedrägerier, exempelvis kortbedrägerier bevakas.

Kontinuitetshandling

Allvarliga incidenter kan leda till en krissituation. En kris kan exempelvis uppstå på grund av brand, IT-avbrott eller liknande allvarlig händelse. Konsoliderad situation arbetar förebyggande för att förhindra att denna typ av händelse uppstår. Planer för beredskap, kontinuitet och återställning finns framtagna i verksamheten för att stötta medarbetare och chefer vid en kris-situation och i det fall en allvarlig händelse skulle inträffa. Krisövningar genomförs periodiskt för att säkerställa att planerna är ändamålsenliga.

Affärsrisker

Affärsrisker består i första hand av intjäningsrisker. Intjäningsrisker definieras som volatilitet i intjäning som ger risk för minskade intäkter på grund av exempelvis konkurrens eller volymminskningar. Intjäningsrisker finns i samtliga produkter och portföljer hos Bankkoncernen. En stor del av bankverksamheten avser bolån. Denna verksamhet har en låg volatilitet och därmed en låg intjäningsrisk. Affärsrisken behandlas i den interna kapitalutvärderingen (IKU).

Kapital

Konsoliderad situation

I enlighet med CRR och CRD IV tillkommer krav på att det blandade finansiella moderholdingföretaget Länsförsäkringar AB skall omfattas av tillsyns- och rapporteringskrav. Den Konsoliderade situationen omfattar således: Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Hypotek AB, Wasa Kredit AB samt Länsförsäkringar Fondförvaltning AB. Denna struktur definieras i ovanstående regelverk som den Kon-

soliderade situationen och motsvarar i sammansättning inte den redovisningsmässiga strukturen.

Länsförsäkringar AB har, utöver Länsförsäkringar Bank AB, dotterbolagen Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB, Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB samt Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Dessa bolag omfattas inte av tillsyns- och rapporteringskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och inkluderas därmed inte i Konsoliderade situationen utan lyder istället under solvensregelverket för försäkringsbolag. Utöver dessa innehav har Länsförsäkringar ett mindre innehav i bolaget Utile Dulci 2 HB. Inget kapital från bolag som inte ingår i Konsoliderade situationen får inräknas i kapitalbasen. Vidare ställer kapitaltäckningsreglerna krav på att investeringar i finansiella enheter över vissa nivåer skall dras av från kapitalbasen. Avdragen förklaras närmare i avsnittet om Kapitalhantering. För ytterligare information avseende bolagen hänvisas till årsredovisningen för Länsförsäkringar AB.

Inom Konsoliderad situation föreligger inga väsentliga eller rättsliga hinder för överföring av medel ur kapitalbasen eller återbetalning av skulder mellan moderföretag och dotterföretag. Nedan beskrivs genomgående den konsoliderade situationen om annat inte uttryckligen skrivs.

Kapitalhantering och Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)

Konsoliderad situations interna kapitalutvärderingsprocess (IKU) är utformad efter de krav som ställs i Basel-regelverket liksom de krav som styrelsen ställer på verksamheten och interna behov från en allt mer komplex affärsverksamhet. Regelverket som är riktat mot de finansiella företagens interna kapitalutvärderingsprocesser är principbaserat och övergripande till sin natur. Tillvägagångssätt, genomförande och resultat ska årligen rapporteras till Finansinspektionen. CRO i Länsförsäkringar Bank är ansvarig för att driva processarbetet som ska leda fram till en intern kapitalutvärdering för Bankkoncernen och ett underlag för affärsplanering och beslut om kapitalmål och kapitalprognos i styrelsen. Processen ska genomföras årligen och innehåller följande aktiviteter:

- Genomgång av samtliga risker
- Riskbedömning
- Stresstester
- Kapitalberäkningar

Minst en gång per år ska förutsättningarna för stresstester diskuteras i styrelsen. Denna diskussion ska vara vägledande för verksamhetens fortsatta arbete med stresstester. Arbetet med stresstester utgår från ett antal scenarier och deras påverkan på risken i Bankkoncernen. Kapitalplaneringen ska säkerställa att koncernen vid var tid har ett tillräckligt stort kapital i förhållande till de risker som den konsoliderade situationen är exponerad för. Löpande upprättas en kapitalprognos. Prognosen är framåtblickande och ska ge en övergripande bild av kapitalbehov på kort och lång sikt. Syftet med prognosen är att säkerställa att Bankkoncernen har

BOKFÖRDA VÄRDEN DOTTERBOLAG KONSOLIDERAD SITUATION

Bolagsnamn	Bokfört värde Mkr	Moderföretagets ägarandel (%)	Organisationsnummer	Metod för konsolidering
Länsförsäkringar AB moderbolag				
Länsförsäkringar Bank AB	8 429,6	100	516401-9878	Fullständig
Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB (publ)	5 255,4	100	516401-8219	Avdragen från kapitalbasen
Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (publ)	3 206,5	100	502010-9681	Avdragen från kapitalbasen
Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB (publ)	8,2	100	516401-6627	Avdragen från kapitalbasen
Utile Dulci 2 HB	0,8	0,1	916601-0067	Avdragen från kapitalbasen
Länsförsäkringar Bank AB moderbolag				
Länsförsäkringar Hypotek AB	6 020,5	100	556244-1781	Fullständig
Länsförsäkringar Fondförvaltnings AB	165,0	100	556364-2783	Fullständig
Wasa Kredit AB	814,8	100	556311-9204	Fullständig

en tillräckligt stor kapitalbas med hänsyn till resultat- och volymutveckling samt riskförändringar i tillgångssidan.

Basel III-regelverket infördes i Sverige då kapitaltäckningsförrådningen (CRR) trädde i kraft den 1 januari 2014 samt då kapitaltäckningsdirektivet (CRDIV) infördes i svensk rätt den 2 augusti 2014 genom Lag (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, Lag (2014:966) om kapitalbuffertar samt Förordning (2014:993) om särskild tillsyn och kapitalbuffertar. Införandet av CRDIV i svensk lag innebär att svenska banker måste hålla en kapitalkonserveringsbuffert om 2,5 procent av riskexponeringsbeloppet i kärnprimärkapital. Utöver detta tillkommer en kontracyklisk kapitalbuffert mellan 0 och 2,5 procent och kapitalbuffertar för systemviktiga banker. Den 22 juni 2015 beslutade

Finansinspektionen att buffertvärdet skulle höjas till 1,5 procent från nuvarande 1 procent. Detta värde kommer att tillämpas från och med den 27 juni 2016. Riskviktsgolvet för svenska bolån om 25 procent vilket Finansinspektionen införde under 2014 inom ramen för Pelare 2 uppgick 2015-12-31 till ett kapitalbehov om 3 338 Mkr för Konsoliderad situation.

Per 2015-12-31 hade Konsoliderad situation en kärnprimärkapitalrelation om 21,4 procent (13,9) och en total kapitaltäckningsgrad om 28,2 procent (17,5). För Bankkoncernen uppgick kapitaltäckningen till en kärnprimärkapitalrelation om 23,7 procent och en total kapitaltäckningsgrad om 32,0 procent.

För mer information hänvisas till Pelare III-rapporten Risk- och kapitalhantering i Länsförsäkringar bankkoncernen på hemsidan.

KAPITALBAS OCH KAPITALKRAV

Mkr	Konsoliderad situation		Bankkoncernen	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital	20 138,4	17 143,0	12 056,9	9 597,0
varav aktiekapital	1 042,5	1 006,6	954,9	954,9
varav överkursfond	5 470,9	4 906,7	–	–
varav balanserade vinstmedel	6 249,7	4 772,9	1 489,2	804,1
varav ackumulerat totalresultat	31,7	151,9	59,2	183,6
varav periodens resultat	1 342,3	1 503,6	911,1	711,9
Övriga reserver	4 801,3	4 801,3	7 442,5	6 942,5
Primärkapitalinstrument	1 200,0	–	1 200,0	–
Ej bokförd utdelning	–2,1	0	–2,1	0
Eget kapital för kapitaltäckning	20 136,3	17 143,0	12 054,8	9 597,0
Immateriella tillgångar	–533,0	–421,1	–306,2	–309,6
Kassaflödessäkringar	–46,4	–15,1	–74,0	–46,8
Orealiserade värdeförändringar för finansiella tillgångar	–	–138,2	–	–138,2
Goodwill	–371,6	–	–	–
IRK reserveringar under- (–)/överskott (+)	–407,8	–478,3	–407,8	–478,3
Justering för försiktig värdering	–48,7	–50,7	–47,6	–49,4
Uppskjuten skattefordran	–	–	–	–
Tröskelavdrag: finansiella företag och uppskjutna skattefordringar	–6 465,2	–7 660,4	–	–0,5
Kvalificerade innehav utanför finansiella sektorn	–	–10,2	–	–10,2
Avdrag: Primärkapital i eget kapital	–1 200,0	–	–1 200,0	–
Kärnprimärkapital	11 063,7	8 369,1	10 019,3	8 564,0
Primärkapitaltillskott	1 200,0	–	1 200,0	–
Primärkapital	12 263,7	8 369,1	11 219,3	8 564,0
Supplementärkapitalinstrument	2 296,8	2 136,8	2 296,8	2 296,8
IRK reserveringar under- (–)/överskott (+)	–	8,1	–	8,1
Supplementärt kapital	2 296,8	2 145,0	2 296,9	2 305,0
Summa kapitalbas	14 560,6	10 514,1	13 516,1	10 868,9
Totalt Riskexponeringsbelopp enligt Basel III	51 724,3	60 249,6	42 239,1	52 822,2
Totalt kapitalkrav enligt Basel III	4 137,9	4 820,0	3 379,1	4 225,8
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	945,7	850,1	538,1	616,8
Kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	2 425,3	3 245,8	2 425,3	3 245,8
Kapitalkrav för operativa risker	631,2	570,1	280,2	209,5
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjustering	135,7	154,0	135,5	153,7
Kärnprimärkapitalrelation CRD IV	21,4%	13,9%	23,7%	16,2%
Primärkapitalrelation CRD IV	23,7%	13,9%	26,6%	16,2%
Kapitaltäckningsgrad CRD IV	28,2%	17,5%	32,0%	20,6%
Särskilda uppgifter				
IRK Reserveringar överskott (+) / underskott (–)	–407,8	–470,2	–407,8	–470,2
– IRK Totala reserveringar (+)	353,3	405,0	353,3	405,0
– IRK Förväntat förlustbelopp (–)	–761,0	–875,2	–761,0	–875,2
Kapitalkrav enligt Basel I-golv	9 847,0	8 642,0	9 678,0	8 578,5
Kapitalbas justerad enligt Basel I-golv	14 968,4	10 984,3	13 923,9	11 339,1
Överskott av kapital enligt Basel I-golv	5 121,3	2 342,3	4 245,9	2 760,6

Minimikapitalkrav och buffertar konsoliderad situation	Minikapitalkrav	Kapital- konserverings- buffert	Kontracyklisk buffert	Systemrisk- buffert	Summa
Procent					
Kärnprimärkapital	4,5%	2,5%	1,0%	n/a	8,0%
Primärkapital	6,0%	2,5%	1,0%	n/a	9,5%
Kapitalbas	8,0%	2,5%	1,0%	n/a	11,5%
Mkr					
Kärnprimärkapital	2 328	1 293	517	n/a	4 138
Primärkapital	3 103	1 293	517	n/a	4 914
Kapitalbas	4 138	1 293	517	n/a	5 948
Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert					16,9%

	Konsoliderad situation 2015-12-31		Konsoliderad situation 2014-12-31		Bankkoncernen 2015-12-31		Bankkoncernen 2014-12-31	
Mkr	Kapital- krav	Risk- exponerings- belopp	Kapital- krav	Risk- exponerings- belopp	Kapital- krav	Risk- exponerings- belopp	Kapital- krav	Risk- exponerings- belopp
Kreditrisk enligt schablonmetoden								
Institutsexponeringar	58,5	731,8	76,8	960,2	53,9	674,0	72,2	902,8
Företagsexponeringar	113,5	1 419,3	141,0	1 763,0	111,3	1 391,6	139,2	1 740,1
Hushållsexponeringar	96,5	1206,0	77,1	963,6	96,5	1 206,0	77,1	963,6
Fallerade exponeringar	7,7	95,9	11,7	146,2	7,7	95,9	11,7	146,2
Säkerställda obligationer	228,2	2 851,9	261,7	3 271,6	220,2	2 752,0	261,7	3 271,6
Exponeringar mot fonder	–	–	13,7	171,3	0,0	0,0	–	–
Aktieexponeringar	329,7	4 120,8	153,0	1 912,5	1,8	22,5	0,2	3,1
Övriga poster	111,7	1 395,9	115,1	1 438,1	46,7	584,1	54,6	682,1
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	945,7	11 821,7	850,1	10 626,7	538,1	6 726,3	616,8	7 709,5
Kreditrisk enligt IRK-metoden								
<i>Hushållsexponeringar</i>								
Fastighetskrediter	1 050,6	13 132,2	1 751,9	21 898,6	1 050,6	13 132,2	1 751,9	21 898,6
Övriga hushållsexponeringar	788,5	9 856,4	769,1	9 613,3	788,5	9 856,4	769,1	9 613,6
<i>Summa hushållsexponeringar</i>	<i>1 839,1</i>	<i>22 988,6</i>	<i>2 521,0</i>	<i>31 512,0</i>	<i>1 839,1</i>	<i>22 988,6</i>	<i>2 521,0</i>	<i>31 512,0</i>
Företagsexponeringar	586,2	7 327,9	724,8	9 060,6	586,2	7 327,9	724,8	9 060,6
Motpartlösa exponeringar	–	–	–	–	0,0	0,0	–	–
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	2 425,3	30 316,5	3 245,8	40 572,5	2 425,3	30 316,5	3 245,8	40 572,5
Operativa risker								
Schablonmetoden	631,2	7 889,8	209,5	2 619,0	280,2	3 503,1	209,5	2 619,0
Basmetoden Länsförsäkringar AB	–	–	360,5	4 506,9	0,0	0,0	–	–
Summa kapitalkrav för operativa risker	631,2	7 889,8	570,1	7 125,9	280,2	3 503,1	209,5	2 619,0
Kreditvärdighetsjustering schablonmetoden	135,7	1 696,3	154,0	1 924,5	135,5	1 693,3	153,7	1 921,1

Kapitalbas

Kapitalbasen är summan av primärkapital och supplementärt kapital, efter avdrag för poster som anges i kapitaltäckningsreglerna. Primärkapital kan likställas med institutets godkända kapital (kärnprimärkapital) och en begränsad andel eviga förlagslån (primärkapital-instrument). Kärnprimärkapital utgörs av eget kapital enligt gällande redovisningsregler; institutets inbetalda aktiekapital, vissa godtagbara reserver såsom balanserade vinstmedel och övriga reserver enligt gällande redovisningsstandards, efter lagstadgade avdrag direkt från primärkapitalet. De avdrag som är applicerbara för Konsoliderad situation är immateriella tillgångar, goodwill, uppskjutna skattefordringar, IRK-underskott samt investeringar i enheter inom den finansiella sektorn. Resultatet får inräknas om det är verifierat och avdrag gjorts för föreslagen utdelning eller andra relaterade kostnader.

Kärnprimärkapital ska vara oinskränkt tillgängligt för att absorbera förluster och är de mest efterställda fordringarna i händelse av likvidation.

Supplementärt kapital får utgöras av eviga och daterade efterställda lån. En begränsad del av reserveringsöverskott avseende IRK kan också räknas in som supplementärt kapital. Grundprincipen för efterställda skulder i kapitalbasen är prioritetsordningen i händelse av fallissemang eller konkurs. Supplementärt kapital måste vara efterställt bankens inlåning och även skulder till prioriterade fordringsägare och i princip ska efterställda skulder återbetalas efter samtliga övriga skulder, men före skulden till aktieägarna.

Kärnprimärkapital

Eget kapital består av aktiekapital, tillskjutet kapital och reserver. Det egna kapitalet som ingår i kärnprimärkapitalet har under perioden ökat netto till följd av erhållna utdelningar, nytt kapital och med årets resultat som inräknas med 1 342 Mkr. I linje med Styrelsens förslag till resultatdispositionen görs inga avdrag för utdelningar. Förändringar i eget kapital som kommer från kassaflödessäkringar, -46,4 (-15,1) Mkr får inte inkluderas i kapitalbasen varför denna effekt justeras i kärnprimärkapitalet.

Justering för IRK underskott, där reserver enligt redovisningen understiger den i kapitaltäckningen beräknande förväntade förlusten, skall ske inom kärnprimärkapitalet. I det fall reserverna överstiger förväntat förlustbelopp kan en begränsad del inräknas i det supplementära kapitalet (maximalt 0,6 % av IRK REA). Per 2015-12-31 dras 408 Mkr av i kärnprimärkapitalet och 0 (8,1) Mkr räknas in i supplementärt kapital. I kärnprimärkapitalet ingår ett avdrag på -48,7 Mkr till följd av regulativa krav på försiktig värdering av poster inom kategorin verkligt värde. Avdraget följer av artikel 105 i CRR.

Uppskjutna skattefordringar upptagna i balansräkningen ska reducera kärnprimärkapitalet om de uppfyller vissa kriterier och är över vissa tröskelvärden. De uppskjutna skattefordringar som finns per 2015-12-31 i bolagen inom den konsoliderade situationen föranleder inga avdrag i kapitalbasen. Även bokförda immateriella tillgångar och goodwill ska i förekommande fall reducera kärnprimärkapitalet. Avdraget i den Konsoliderade situationen avser immateriella tillgångar, -533,0 Mkr och goodwill relaterat till investeringar i Fondliv AB, -371,6 Mkr vilket är en del av avdraget för investeringar i finansiella företag.

Enligt reglerna skall avdrag för investeringar i finansiella företag göras i primärkapitalet om investerat kapital överstiger 10 % av kärnprimärkapitalet brutto eller aggregerat med uppskjutna skattefordringar, 17,65 % av kärnprimärkapitalet netto. Belopp under tröskelvärden riksavvägs och ges riskvikt 250 %. Avdraget i den finansiella företagsgruppen härrör från Länsförsäkringar ABs innehav i försäkringssektorn. Värdet av dessa innehav som efter applicering av tröskelnivåerna dras av i kärnprimärkapitalet uppgår till -6 465,2 Mkr per 2015-12-31.

Primärkapital

Primärkapitalet i den Konsoliderade situationen utgörs uteslutande av primärkapitaltillskott. Primärkapitaltillskott är en efterställd skuld som uppfyller vissa villkor för att få räknas som primärkapital vid beräkning av kapitalbasens storlek. Länsförsäkringar Bank AB har under året emitterat ett primärkapitallån på motsvarande 1,2 Mdr. Lånet löper med en ränta motsvarande 3 månader Stibor + 325 baspunkter, är odatat och kan tidigast återköpas efter 5 år. Lånet uppfyller alla krav för att få inräknas som primärkapital enligt kapitaltäckningsreglerna. Primärkapitallånet förstärker kapitalrelationen i både Länsförsäkringar Bank AB och i den Konsoliderade situationen.

Supplementärt kapital

Det supplementära kapitalet måste vara efterställt övriga fordringar på bolaget, med undantag av eget kapital instrument och primärkapitaltillskott. De tidsbundna förlagslånen som räknas in kan ej heller vara säkerställt eller i någon form garanterat av emitterande institut eller institut inom den Konsoliderade situationen.

Förutom ett mindre belopp som kommer från överskott från IRK reserveringar (se ovan) består supplementärt kapital uteslutande av tidsbundna förlagslån varav externt placerat belopp uppgår till 2 300 Mkr. Lånen uppfyller de krav enligt CRR/CRD IV som ställs för att få inkluderas i kapitalbasen som supplementärt kapital.

Utestående efterställda lån 2015-12-31

Låntagare	Lånebelopp	Lånedatum	Återbetalningsdag	Förtida inflösen (brytdag)
Primärkapitaltillskott – Externa				Valfritt första inflösendatum: 2020-06-09
LF Bank	1 200 000 000 SEK	2015-06-09	Evigt	
Tier 2 – Externa				
LF Bank	1 100 000 000 SEK	2013-03-28	2023-03-28	2018-03-28
LF Bank	445 000 000 SEK	2011-06-30	2021-06-30	2016-06-30
LF Bank	755 000 000 SEK	2011-06-30	2021-06-30	2016-06-30

Mer detaljerad information om utestående lån finns på bankens hemsida.

Minimikrav för kapitaltäckning

Risikexponerat belopp beräknas i enlighet med kraven i EU:s kapitaltäckningsdirektiv och förordning.

Konsoliderad situation beräknar samtliga hushållsexponeringar enligt den avancerade interna riskklassificeringsmetoden (IRK). Detta innebär att en stor del av kreditriskexponeringen beräknas via en metod som har till syfte att identifiera och klassificera risken hos varje enskild motpart vilket inkluderar egna estimat av Loss Given Default (LGD), Probability of Default (PD), och Konverteringsfaktor (KF). För företagsexponeringar används den grundläggande IRK-metoden (IRK-F). För resterande exponeringsklasser använd standard-metoden.

Genom övergångsreglerna beräknas också en miniminivå motsvarande ett kapitalkrav baserat på 80 % av riskvägda tillgångar enligt tidigare Basel I regler.

I den Konsoliderade situationen används schablonmetoden för operativ risk.

Motpartsrisken ingår ovan med ett kapitalkrav motsvarande 48 Mkr och risikexponerat belopp motsvarande 598 Mkr och inkluderar derivat och repor.

REA

Per den 31 december 2015 uppgick REA till 51 724 (60 250) Mkr i den Konsoliderade situationen. Länsförsäkringar Bank AB och dotterbolaget Länsförsäkringar Hypotek AB har under året erhållit tillstånd från Finansinspektionen att ändra sin IRK modell för beräkning av förlust givet fallissemang (LGD) för utlåning mot säkerhet i fastighet för privatpersoner. Denna ändring har lett till ett lägre risikexponeringsbelopp (REA) och därmed en högre kärnprimärkapitalrelation. Förändringen i modellen innebär dock en motsvarande höjning av kapitalkravet inom Pelare II på grund av riskviktsgolvet för bolån. Vidare har Länsförsäkringar Bank och dess dotterbolag för samtliga bolag som tillämpar IRK erhållit ett godkännande att ändra beloppssgränsen mellan vad som ska klassificeras som hushållsexponering och företagsexponering. Den totala effekten av dessa förändringar uttryckt i REA var vid tillfället för godkännandet 11 Mdr. Fortsatt tillväxt i utlåningen, främst mot hushåll i form av bolån ger en ökning i exponering under IRK-metoden men tillväxten i REA är begränsad beroende på förbättrad kreditkvalitet i portföljen. I schablonmetoden har totalt REA ökat med 1,2 Mdr under året. Detta beror på att Konsoliderad situation under fjärde kvartalet har omprövat den tidigare använda principen för beräkning rörande avdrag av investeringar i finansiella enheter utanför den Konsoliderade situationen. Omprövningen har resulterat i en ändrad hantering som har medfört att det direkta avdraget i kärnprimärkapitalet minskas samtidigt som en större andel av investeringsbeloppet kan riskvikts till 250 %. Sammantaget ger detta en positiv effekt i kärnprimärkapitalet med 0,7 % men påverkar REA i Schablonmetoden med 2 Mdr. Ökningen motverkas av ett minskat innehav i säkerställda obligationer och en minskad av risikexponering för institutsexponeringar. REA för CVA uppgick till 1 696 (1 925) Mkr.

Nya och ändrade regler

Redovisningsprinciper

Inga ändringar av eller nya IFRS med tillämpning från och med 2015 haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning eller kapitaltäckning. Vad gäller nya standards och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas så är IFRS 9 Finansiella instrument av särskilt intresse för kapitaltäckningen genom dess direkta koppling till kapitalbas. IFRS 9 träder ikraft 1/1 2018 och innehåller förändrade principer för hur reservering för förväntade kreditförluster skall göras, en framåtblickande nedskrivningsmodell. Länsförsäkringar har ett pågående projekt för IFRS 9 men det är ännu för tidigt att bedöma effekten av regelverket och dess påverkan på kapitaltäckningen.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers träder i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2018 eller senare och ersätter då samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter. Länsförsäkringar har påbörjat en analys av effekterna av IFRS 15 som ännu inte har avslutats. Den initiala bedömningen är dock att standarden inte kommer ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter och kapitaltäckning.

Kapitaltäckningsregler

Kommande förändringar i kapitaltäckningsreglerna

Inom Baselkommittén pågår en omfattande översyn av nuvarande ramverk för kapitaltäckning. I december 2015 publicerades ett andra reviderat förslag till nu Schablonmetod för kreditrisk. Under inledningen på 2016 väntas även förslag på nya golvregler kopplat till föreslagen Schablonmetod, en ny metod för beräkning av Operationell risk samt en översyn av regler relaterade till Tradingboken. Utöver detta pågår en översyn av kraven på interna modeller och införande av bruttosoliditetskrav, ("Leverage ratio"). Sammantaget kommer detta betyda omfattande förändringar för många banker. Konsoliderad situation följer den regulativa utvecklingen och har god beredskap och är väl kapitaliserade för kommande förändringar även om det i detta skede är oklart vilka effekterna blir i termer av ett kapitalkrav.

Krishanteringsdirektivet

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (2015/59/EU) om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (BRRD) ska reglerna vara införlivade i nationell rätt och tillämpas i medlemsstaterna den 1 januari 2015. För svensk del träder de nya lagändringarna ikraft den 1 februari 2016. Genom detta direktiv omfattas alla banker inom EU av ett harmoniserat regelverk för krishantering och för hur kostnaderna ska fördelas. En grundprincip i regelverket är att företagens ägare och långivare ska bära eventuella förluster i företaget och att skattebetalarna inte ska behöva skjuta till medel om en bank hamnar i kris. För att bygga upp en beredskap för detta kommer det ställas krav på att bankerna bland annat ska ha en viss andel skulder som kan skrivas ned eller konverteras om det behövs – minimikrav på nedskrivningsbara skulder ("MREL"). I direktivet ligger också regler kring hur krishantering av banker ska finansieras. Detta ska ske genom att en ny resolutionsreserv skapas genom att instituten ska betala en årlig avgift till resolutionsreserven – resolutionsavgift.

Genomförandet av direktivet om inrättande av en ram för återhämtning och resolution innebär en rad krav på berörda institut.

Koncernen, Mkr	Bank	Hypotek	Finansbolag	Fond	Eliminering/ Justering	Totalt
Resultaträkning 2015						
Räntenetto	981,8	1 325,6	687,1	-0,2	0,0	2 994,3
Erhållna utdelningar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Provisionsnetto	-104,5	-800,1	48,7	415,0	0,0	-440,9
Nettoresultat av finansiella poster	28,3	68,3	0,0	0,0	0,0	96,6
Koncerninterna intäkter	104,5	0,0	1,2	0,1	-105,8	0,0
Övriga intäkter	4,2	0,1	92,8	0,0	0,1	97,2
Summa rörelseintäkter	1 014,4	593,9	829,8	414,9	-105,7	2 747,3
Koncerninterna kostnader	7,3	-75,3	-10,4	-27,4	105,8	0,0
Övriga administrationskostnader	-750,1	-19,4	-395,0	-277,8	0,1	-1 442,2
Av- och nedskrivningar	-102,5	-0,2	-21,1	-0,3	0,0	-124,1
Summa rörelsekostnader	-845,3	-94,9	-426,5	-305,7	105,9	-1 566,3
Resultat före kreditförluster	169,1	499,0	403,3	109,4	0,2	1 181,0
Kreditförluster, netto	41,0	9,8	-56,9	0,0	0,0	-6,1
Rörelseresultat	210,1	508,8	346,4	109,4	0,2	1 174,9
Balansräkning 2015-12-31						
Summa tillgångar	138 215,8	166 622,6	16 402,4	441,9	-70 603,2	251 079,5
Skulder	128 109,4	159 673,9	14 687,5	156,2	-63 604,4	239 022,6
Eget kapital	10 106,4	6 948,7	1 714,9	285,7	-6 998,8	12 056,9
Summa skulder och eget kapital	138 215,8	166 622,6	16 402,4	414,9	-70 603,2	251 079,5
Övriga uppgifter per segment						
Investeringar	111,5	0,4	9,4	-	-	121,3
Resultaträkning 2014						
Räntenetto	947,9	1 001,0	630,7	0,7	0,0	2 580,4
Erhållna utdelningar	0,1	-	-	-	-	0,1
Provisionsnetto	-144,9	-564,4	50,4	339,5	-	-319,4
Nettoresultat av finansiella poster	49,0	48,6	0,1	0,1	-	97,8
Koncerninterna intäkter	98,8	-	3,7	-	-102,6	-
Övriga intäkter	3,2	0,4	88,1	0,6	-	92,0
Summa rörelseintäkter	954,1	485,6	773,0	340,9	-102,6	2 450,9
Koncerninterna kostnader	4,2	-70,4	-9,8	-26,6	102,6	-
Övriga administrationskostnader	-669,8	-20,7	-389,8	-235,7	-1,2	-1 317,2
Av- och nedskrivningar	-190,9	-0,1	-17,6	-0,4	-	-209,0
Summa rörelsekostnader	-856,5	-91,2	-417,2	-262,7	101,4	-1 526,2
Resultat före kreditförluster	97,6	394,4	355,6	78,2	-1,2	924,6
Kreditförluster, netto	49,2	10,7	-49,9	-	-	10,0
Rörelseresultat	146,8	405,1	305,7	78,2	-1,2	934,6
Balansräkning 2014-12-31						
Summa tillgångar	126 316,3	148 243,8	15 033,7	333,2	-57 746,8	232 180,2
Skulder	117 928,9	142 182,2	13 587,0	132,6	-51 247,6	222 583,2
Eget kapital	8 387,4	6 061,6	1 446,7	200,6	-6 499,2	9 597,0
Summa skulder och eget kapital	126 316,3	148 243,8	15 033,7	333,2	-57 746,8	232 180,2
Övriga uppgifter per segment						
Investeringar	118,7	0,2	1,6	-	-	120,5

Intäkterna och anläggningstillgångarna är i sin helhet hänförliga till Sverige. Uppdelningen i segment per juridisk person speglar den interna rapporteringen till högste verkställande beslutsfattare. Den juridiska strukturen inom Länsförsäkringar Bankkoncernen följer produktutbudet mot externa kunder. Den del av tillgångar och skulder som inte fördelas per segment består av koncerninterna elimineringar inom bankkoncernen.

5 RÄNTEINTÄKTER

Mkr	2015	2014
Utlåning till kreditinstitut	3,3 ¹⁾	56,4
Utlåning till allmänheten	4 978,4	5 457,6
Räntebärande värdepapper	464,3 ¹⁾	733,2
Derivat	1 637,3	2 273,6
Övriga ränteintäkter	0,1	2,4
Summa ränteintäkter	7 083,4	8 523,2
varav ränteintäkter på osäkra fordringar	17,2	19,2
Medelränta under året på utlåning till allmänheten inklusive leasingnetto, %	2,6	3,2

¹⁾ Varav negativ ränta på utlåning till kreditinstitut om 11,8 Mkr samt räntebärande värdepapper om 13,3 Mkr.

6 RÄNTEKOSTNADER

Mkr	2015	2014
Skulder till kreditinstitut	-1,4 ¹⁾	-27,0
In- och upplåning från allmänheten	-308,6	-678,7
Emitterade värdepapper	-2 347,2	-2 970,2
Efterställda skulder	-80,6	-93,8
Derivat	-1 224,6	-2 061,3
Övriga räntekostnader inklusive insättningsgaranti	-126,7	-111,8
Summa räntekostnader	-4 089,1	-5 942,8
Medelränta under året på inlåning från allmänheten, %	0,4	0,9

¹⁾ Varav negativ ränta om 11,0 Mkr.

7 ERHÅLLNA UTDELNINGAR

Mkr	2015	2014
Erhållen utdelning på aktier	0,1	0,1
Summa erhållna utdelningar	0,1	0,1

8 PROVISIONSINTÄKTER

Mkr	2015	2014
Betalningsförmedling	73,4	80,0
Utlåning	112,3	96,7
Inlåning	11,9	10,8
Värdepapper	1 159,8	979,2
Kort	163,0	142,8
Övriga provisioner	1,8	2,5
Summa provisionsintäkter	1 522,2	1 312,0

9 PROVISIONSKOSTNADER

Mkr	2015	2014
Betalningsförmedling	-88,1	-87,7
Värdepapper	-612,6	-543,9
Kort	-93,9	-77,6
Ersättning till länsförsäkringsbolag	-1 159,3	-913,0
Övriga provisioner	-9,2	-9,2
Summa provisionskostnader	-1 963,1	-1 631,4

En delkomponent i ersättningen till länsförsäkringsbolagen har omklassificerats fr o m 1 januari 2015, vilket sänker Ersättning till länsförsäkringsbolag inom Provisionskostnader och Övriga rörelseintäkter. Jämförelsetal har räknats om.

10 NETTORESULTAT AV FINANSIELLA POSTER

Mkr	2015	2014
Räntebärande tillgångar och skulder och relaterade derivat	30,6	23,5
Andra finansiella tillgångar och skulder	0,5	0,0
Ränteskillnadsersättning	65,5	74,3
Summa nettoresultat av finansiella poster	96,6	97,8

Mkr	2015	2014
Vinst/förlust uppdelat per värderingskategori		
Derivat avsedda för riskhantering, ej säkringsredovisning	0,1	-0,2
Lånefordringar och kundfordringar	62,5	69,1
Finansiella tillgångar som kan säljas, realiserade	23,5	33,0
Övriga finansiella skulder	-50,4	-67,3
Säkringsredovisning till verkligt värde		
– Värdeförändring på säkrad post	362,2	-2 032,3
– Värdeförändring på säkringsinstrument	-299,0	2 087,5
Valutakurseffekt	-2,3	8,0
Summa	96,6	97,8

11 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Mkr	2015	2014
Ersättning från länsförsäkringsbolagen	24,4	24,7
Övriga intäkter	72,8	67,3
Summa övriga rörelseintäkter	97,2	92,0

12 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Medelantal anställda	2015	2014
Sverige		
Män	216	206
Kvinnor	180	174
Summa	396	380

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, övriga medarbetare	2015	2014
Löner och ersättningar	-247,7	-225,0
varav rörlig ersättning	-7,0	-5,3
Sociala kostnader	-148,2	-137,0
varav pensionskostnader	-57,2	-56,4
Summa	-395,9	-362,0

Styrelse och ledande befattningshavare, antal 21 (20)	2015	2014
Löner och ersättningar	-24,1	-26,2
varav rörlig ersättning	-0,0	-0,0
Sociala kostnader	-18,4	-25,4
varav pensionskostnader	-8,7	-13,8
Summa	-42,5	-51,6

Totalt löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	2015	2014
Löner och ersättningar	-271,8	-251,1
varav rörlig ersättning	-7,0	-5,3
Sociala kostnader	-166,6	-162,5
varav pensionskostnader	-65,9	-70,2
Summa	-438,4	-413,6

I Länsförsäkringar Bank finns cirka 1 250 personer som är tillikaanställda i Länsförsäkringar Bank och respektive länsförsäkringsbolag. De erhåller hela sin ersättning från respektive länsförsäkringsbolag.

12 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR, forts.

Rörlig ersättning

För vissa medarbetare i Wasa Kredit kan provisionsbaserad ersättning utgå. Villkoren för denna regleras i kollektivavtal.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare består av grundlön och övriga förmåner. Pensionsförmåner samt övriga förmåner för verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner. För andra ledande befattningshavare en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner. Alternativt följer för andra ledande befattningshavare villkoren i kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremien ska uppgå till 35% av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen. Utöver detta tecknar bolaget kapitalförsäkringar med en premie som uppgår till 0,5 Mkr per år under fem år med början 2011. Pensionsåldern för vice verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremien ska uppgå till 35% av av månadslönen. För en vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 62 eller 65 år. I de fall pensionsåldern är 62 år är pensionen mellan 62 år och 65 år avgiftsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 70% av den pensionsgrundande lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Villkoren följer pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. Utöver det betalas för var och en en extra pensionspremie motsvarande ett prisbasbelopp per år. En ledande befattningshavare har avtal om extra pensionsavsättning motsvarande 12% av månadslönen.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas

ifråga om ersättningar till företagsledningen

Ersättningspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen reglerar berednings- och beslutsprocessen gällande ersättningar till företagsledningen. Ersättningsutskottet bereder väsentliga ersättningsbeslut samt bereder beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicy. Styrelsen fattar beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för verkställande ledningen och för anställda med övergripande ansvar för någon av bolagets kontrollfunktioner.

Ersättningsutskottets sammansättning

Ersättningsutskottets sammansättning och uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning.

Principer för ersättning till företagsledningen

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar AB-koncernen ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. De totala ersättningarna ska vara i nivå med branschen. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmoniera med bolagets värderingar det vill säga vara rimliga, präglad av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Pension

Pensionslösningen ska följa villkoren i kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Övriga förmåner

Utöver ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor, individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtliga anställda.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas

ifråga om ersättningar till företagsledningen

Ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas därefter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt principer för löner och villkor för ledande befattningshavare.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2015–12–31	2014–12–31
Styrelseledamöter	36	39
Andra ledande befattningshavare	42	32

Lån till ledande befattningshavare

Mkr	Bankkoncernen		Länsförsäkringar AB-koncernen	
	2015	2014	2015	2014
Styrelseledamöter	10,2	15,7	44,3	51,7
Varav lån Bank	3,5	6,5	9,1	15,3
Varav lån Hypotek	6,7	9,2	35,2	36,4
Varav lån Wasa Kredit	–	–	–	–
VD och vDar	–	0,0	12,6	14,8
Varav lån Bank	–	0,0	2,5	3,0
Varav lån Hypotek	–	–	10,1	11,8
Varav lån Wasa Kredit	–	–	–	–
Ledande befattningshavare	25,6	21,2	61,5	51,9
Varav lån Bank	5,1	4,7	10,9	10,4
Varav lån Hypotek	20,5	16,5	50,3	41,5
Varav lån Wasa Kredit	–	–	0,3	–

Beviljade lån består av personallån och av övriga lån. Personallån löper med lånevillkor som motsvarar vad som gäller för övriga anställda inom koncernen. Räntesatsen för personallån är reporänta minus 0,5 procentenheter men kan aldrig vara lägre än 0,5 procentenheter. Ränteförmån räknas enligt Riksskatteverkets regler och ingår i beloppen för övriga förmåner enligt ovan. Personallån är beloppsbegränsat till 500 000 kronor. Övriga lån löper enligt marknadsmässiga villkor.

Koncernen har inte ställt pant, annan säkerhet eller ingått ansvarsförbindelse till förmån för någon ledande befattningshavare.

Ersättningspolicy

Styrelsen ska enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:1) om ersättningspolicy i kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag fastställa en ersättningspolicy. En redogörelse för företagets ersättningar avses att publiceras på bolagets hemsida i samband med att årsredovisningen publiceras.

13 ÖVRIGA ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Mkr	2015	2014
Lokalkostnader	–42,7	–44,8
IT-kostnader	–310,4	–316,7
Konsultkostnader	–77,8	–63,3
Marknadsföring	–14,6	–22,2
Förvaltningskostnader	–203,3	–168,0
Övriga administrationskostnader	–331,4	–261,1
Summa administrationskostnader	–980,2	–876,1

14 ERSÄTTNINGAR TILL REVISORERNA

Mkr	2015	2014
Revisionsarvoden		
KPMG		
– Revisionsuppdrag	–3,2	–4,7
– Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	–2,4	–2,0
– Skatterådgivning	–0,7	–0,5
– Övriga tjänster	–2,9	–0,2
Deloitte		
– Övriga tjänster	–0,4	–0,6

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget avser olika typer av kvalitetssäkringstjänster såsom granskning av förvaltning, bolagsordning, stadgar eller avtal som utmynnar i rapport eller intyg. Med andra uppdrag avses sådant som inte ingår i ovanstående delposter, till exempel juridisk konsultation vid sidan av revisionsverksamheten och som inte är hänförlig till skatterådgivning.

15 OPERATIONELL LEASING

Avtalen avser interna och externa hyresavtal där koncernen är hyrestagare.

Mkr	2015	2014
Erlagda hyreskostnader		
Lokalhyra	-41,5	-42,5
varav variabla avgifter	-0,3	-0,3
Leasingavgift tjänstebilar	-7,9	-7,6
Framtida bashyror för icke uppsägningsbara hyreskontrakt		
Inom 1 år	-22,2	-25,8
Mellan 1–5 år	-1,3	-3,1
Summa	-23,5	-28,9

17 KREDITFÖRLUSTER OCH OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR

Mkr	2015	2014
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets kostnad för bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-111,4	-103,7
Återförda tidigare gjorda reserveringar för kreditförluster som redovisats som konstaterade kreditförluster	111,1	101,3
Årets reservering för kreditförluster	-121,5	-123,1
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	41,4	35,3
Återförda ej längre erforderliga reserveringar för kreditförluster	66,6	80,5
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-13,8	-9,7
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad risk		
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	7,5	18,6
Årets nettokostnad för gruppvis värderade fordringar	7,5	18,6
Årets nettokostnad för infriande av garantier	0,2	1,1
Årets nettokostnad för kreditförluster	-6,1	10,0

Samtliga uppgifter avser fordringar på allmänheten. Avräkningsmodellen som infördes 1 januari 2014 avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för förmedlad affär innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot upparbetad förmedlingsersättning. Den 31 december 2015 uppgick det samlade kreditreserveringsbehovet till

Reserveringsgrad	2015	2014
Total reserveringsgrad för osäkra lånefordringar, %	117,6	109,0
Reserveringsgrad exklusive gruppvisa reserveringar, %	84,9	81,9

Osäkra lånefordringar, Mkr	2015-12-31				2014-12-31			
	Brutto	Individuell reserv	Gruppvis reserv	Netto	Brutto	Individuell reserv	Gruppvis reserv	Netto
Företagssektor	73,7	-82,0	-16,5	-24,9	104,9	-92,0	-19,8	-6,9
Hushållssektor	167,5	-120,4	-61,6	-14,5	211,0	-166,6	-65,8	-21,4
varav privat	132,2	-107,3	-45,1	-20,2	152,7	-135,7	-52,7	-35,7
Totalt	241,1	-202,4	-78,1	-39,4	315,9	-258,6	-85,6	-28,3

Mkr	2015-12-31			2014-12-31		
	Individuella reserveringar	Gruppvisa reserveringar	Total	Individuella reserveringar	Gruppvisa reserveringar	Total
Ingående balans	-258,6	-85,6	-344,2	-317,3	-104,2	-421,5
Återförda tidigare gjorda reserveringar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	111,1	–	111,1	101,3	–	101,3
Återförda ej längre erforderliga reserveringar för kreditförluster	66,6	7,5	74,1	80,5	18,6	99,1
Årets reservering för kreditförluster	-121,5	–	-121,5	-123,1	–	-123,1
Utgående balans	-202,4	-78,1	-280,5	-258,6	-85,6	-344,2

16 AV- OCH NEDSKRIVNINGAR AV MATERIELLA OCH IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	2015	2014
Avskrivningar på materiella tillgångar	-3,7	-4,0
Avskrivningar på immateriella tillgångar	-66,6	-77,0
Summa avskrivningar	-70,3	-81,0
Nedskrivning av immateriella tillgångar	-53,8	-128,0
Summa av- och nedskrivningar av tillgångar	-124,1	-209,0

388 Mkr varav bankkoncernens redovisade kreditreserv uppgick till 281 Mkr och resterande del om 107 Mkr har avräknats mot länsförsäkringsbolagens innehållna medel enligt ovan modell. Övergången till avräkningsmodellen innebär att bankkoncernens kreditreserver hänförliga till länsförsäkringsbolagsaffären vid tidpunkten för införandet, successivt kommer att återföras med 158 Mkr. Under perioden återfördes 60 Mkr.

18 SKATTER

Mkr	2015	2014
Aktuell skatt		
Årets skattekostnad	-177,4	-151,9
Justering av skattekostnader hänförlig till tidigare år	0,9	-
Summa aktuell skatt	-176,5	-151,9
Uppskjuten skatt		
Förändring av uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	-87,3	-70,9
Summa uppskjuten skatt	-87,3	-70,9
Totalt redovisad skattekostnad	-263,8	-222,8
Avstämning av effektiv skattesats		
Resultat före skatt	1 174,9	934,6
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	-258,5	-205,7
Skatt ej avdragsgilla kostnader	-18,4	-17,1
Skatt ej skattepliktiga intäkter	12,2	-0,0
Skatt hänförlig till tidigare år	0,9	-
Summa skatt på årets resultat	-263,8	-222,8
Gällande skattesats	22%	22%
Effektiv skattesats	22%	23,8%
Skatteposter som redovisas i övrigt totalresultat		
Skatt på finansiella tillgångar som kan säljas	42,7	0,0
Skatt på kassaflödessäkringar	-7,6	-13,2
Skatt på omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-0,0	-0,0
Summa skatt hänförlig till övrigt totalresultat	35,1	-13,2

Mkr	2015			2014		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat						
Finansiella tillgångar som kan säljas	-194,3	42,7	-151,6	-0,5	0,0	-0,5
Kassaflödessäkringar	34,7	-7,6	27,1	60,1	-13,2	46,9
Förmånsbestämda pensionsplaner	0,1	-0,0	0,1	0,3	-0,0	0,3

19 BELÄNINGSBARA STATSSKULDFÖRBINDELSER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Bokförda värden		
Svenska staten	8 247,8	4 926,1
Finska staten	576,2	483,2
Summa belåningsbara statsskuldförbindelser	8 824,0	5 409,3
Verkligt värde	8 824,0	5 409,3
Upplupet anskaffningsvärde	8 715,2	5 287,6
Nominellt värde	8 631,6	4 556,0
Återstående löptid högst 1 år	5 723,5	2 875,9
Återstående löptid mer än 1 år	3 100,5	2 533,4

20 UTLÅNING TILL KREDITINSTITUT

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Övrig utlåning kreditinstitut	502,7	1 789,6
Summa utlåning till kreditinstitut	502,7	1 789,6
Betalbart på anfordran	250,7	224,4
Återstående löptid på högst 3 månader	252,0	1 565,2
Summa utlåning till kreditinstitut	502,7	1 789,6

Omvända återköpsransaktioner uppgår till 104,7 (1 500,9) Mkr.

21 UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

Lånefordringarna är i sin helhet geografiskt hänförliga till Sverige.

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Utlåning till allmänheten före reserveringar		
Offentlig sektor	1 520,1	2 255,7
Företagssektor	16 662,8	15 573,2
Hushållssektor	184 062,0	161 937,9
Övriga	0,0	1,8
Totalt	202 244,9	179 768,6
Reserveringar	-280,5	-344,3
Utlåning till allmänheten	201 964,4	179 424,3
Återstående löptid på högst 3 månader	128 457,5	115 456,2
Återstående löptid mer än 3 månader men högst 1 år	18 766,6	17 517,0
Återstående löptid mer än 1 år men högst 5 år	52 570,3	44 796,6
Återstående löptid mer än 5 år	2 170,0	1 654,5
Summa	201 964,4	179 424,3

Återstående löptid definieras som återstående räntebindningstid i de fall lånet löper med periodvis bundna villkor. För mer information om reserveringar se noten Kreditförluster och osäkra lånefordringar.

22 FINANSIELL LEASING

Finansiella leasingavtal fördelade på förfallotidpunkter där koncernen är leasegivare

2015-12-31, Mkr	Upp till 1 år	1-5 år	Över 5 år	Total
Nuvärdet av framtida minimileaseavgifter	2 246,5	3 563,5	584,3	6 394,3
Ej intjänade finansiella intäkter ¹⁾	387,5	476,6	43,6	907,7
Bruttoinvestering	2 634,0	4 040,1	627,9	7 302,0

2014-12-31, Mkr	Upp till 1 år	1-5 år	Över 5 år	Total
Nuvärdet av framtida minimileaseavgifter	2 273,7	3 484,4	428,9	6 187,0
Ej intjänade finansiella intäkter ¹⁾	327,2	367,9	19,4	714,6
Bruttoinvestering	2 600,9	3 852,3	448,3	6 901,6

¹⁾ Hänförlig till nuvärdesberäkning.

	2015	2014
Reserv för osäkra fordringar avseende minimileaseavgifter	70,1	104,2
Variabel del av leasingavgifter som ingår i årets resultat	1,1	-3,6

Minimileaseavgifter är de betalningar, exklusive variabla avgifter, serviceutgifter och skatter, som ska betalas av leasetagaren till leasegivaren under leasingperioden med tillägg av eventuellt belopp som garanteras av leasetagaren eller av denne närstående företag.

Variabel avgift är den del av leasingavgiften som inte är fast och som beräknas med utgångspunkt från andra faktorer än enbart att tid förflutit.

Finansiell leasing ingår i utlåning till allmänheten.

23 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Emitterade av andra än offentliga organ.

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Bokförda värden		
Svenska bostadsinstitut (ej garanterade)	26 269,3	31 141,0
Övriga svenska emittenter	3 613,8	3 862,8
Övriga utländska emittenter (garanterade av tyska staten)	910,6	738,7
Övriga utländska emittenter (ej garanterade)	1 197,6	361,6
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	31 991,3	36 104,1
Verkligt värde	31 991,3	36 104,1
Upplupet anskaffningsvärde	31 476,5	35 133,3
Nominellt värde	30 263,7	33 197,1
Marknadsstatus		
Noterade värdepapper	31 991,3	36 104,1
Återstående löptid högst 1 år	6 080,7	8 367,7
Återstående löptid > 1 år	25 910,6	27 736,4

24 AKTIER OCH ANDELAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Övriga aktier och andelar	15,5	11,7
Summa aktier och andelar	15,5	11,7

25 DERIVAT

Mkr	2015-12-31		2014-12-31	
	Nominellt värde	Verkligt värde	Nominellt värde	Verkligt värde
Derivatinstrument med positiva värden				
<i>Derivat i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	82 801,0	2 364,6	81 145,0	2 965,6
Valutarelaterade	15 182,2	2 049,0	17 294,7	2 283,8
<i>Övriga derivat</i>				
Valutarelaterade	41,1	0,8	133,9	8,2
Summa derivatinstrument med positiva värden	98 024,3	4 414,4	98 573,6	5 257,6
Återstående löptid högst 1 år	17 625,9	132,4	16 579,4	349,5
Återstående löptid > 1 år	80 398,4	4 282,0	81 994,2	4 908,1
Derivatinstrument med negativa värden				
<i>Derivat i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	100 574,0	1 610,4	99 441,0	2 009,2
Valutarelaterade	11 673,7	777,6	14 842,7	582,5
<i>Övriga derivat</i>				
Valutarelaterade	803,2	6,2	–	–
Summa derivatinstrument med negativa värden	113 050,9	2 394,2	114 283,7	2 591,7
Återstående löptid högst 1 år	27 078,3	271,5	45 924,1	512,6
Återstående löptid > 1 år	85 972,6	2 122,7	68 359,6	2 079,2

26 FÖRÄNDRING AV VERKLIGT VÄRDE FÖR RÄNTESÄKRADE POSTER I SÄKRINGSPORTFÖLJEN

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Tillgångar		
Bokfört värde vid årets början	1 146,5	550,8
Förändringar under året avseende utlåning	–331,2	595,7
Bokfört värde vid årets slut	815,3	1 146,5
Skulder		
Bokfört värde vid årets början	3 824,4	645,9
Förändringar under året avseende inlåning	–11,1	47,1
Förändringar under året avseende upplåning	–913,9	3 131,4
Bokfört värde vid årets slut	2 899,4	3 824,4

27 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	Internt utvecklad IT-system		Förvärvade IT-system		Totalt	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående anskaffningsvärde	1 176,4	1 058,9	27,9	27,9	1 204,3	1 086,8
Årets anskaffningar	117,0	117,5	–	–	117,0	117,5
Årets avyttringar	–	–	–	–	–	–
Utgående anskaffningsvärde	1 293,4	1 176,4	27,9	27,9	1 321,3	1 204,3
Avskrivningar						
Ingående ackumulerade avskrivningar	–719,0	–642,0	–27,9	–27,9	–746,9	–669,9
Årets avskrivningar	–66,6	–77,0	–	–	–66,6	–77,0
Årets avyttringar	–	–	–	–	–	–
Utgående ackumulerade avskrivningar	–785,6	–719,0	–27,9	–27,9	–813,5	–746,9
Nedskrivningar						
Ingående ackumulerade nedskrivningar	–147,8	–19,8	–	–	–147,8	–19,8
Årets nedskrivning ¹⁾	–53,8	–128,0	–	–	–53,8	–128,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	–201,6	–147,8	–	–	–201,6	–147,8
Summa immateriella tillgångar	306,2	309,6	0,0	0,0	306,2	309,6

¹⁾ Nedskrivningen avser egenutvecklade system. Nedskrivningen har skett av såväl affärsmässiga som tekniska skäl.

28 MATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	46,2	58,3
Inköp	4,4	2,8
Försäljningar/utrangeringar	-2,4	-14,9
Utgående anskaffningsvärde	48,2	46,2
Ingående avskrivningar	-35,9	-46,7
Försäljningar/utrangeringar	1,0	14,8
Årets avskrivningar	-3,7	-4,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-38,6	-35,9
Summa materiella tillgångar	9,6	10,3

29 UPPSKJUTEN SKATTEFORDRAN OCH SKATTESKULD

Redovisade uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kan hänföras till följande:

Mkr	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Andra finansiella placeringstillgångar	-2,7	-	-	-	-2,7	-
Skulder, avsättningar	-3,3	-8,8	-	0,0	-3,3	-8,8
Obeskattade reserver	-	-	296,0	214,2	296,0	214,2
Uppskjuten skattefordran (-)/uppskjuten skatteskuld (+)	-6,0	-8,8	296,0	214,2	-6,0	205,4
Kvittning	-	-	-	-	-	-
Netto uppskjuten skattefordran (-)/uppskjuten skatteskuld (+)	-6,0	-8,8	296,0	214,2	290,0	205,4

Koncernen har inga temporära skillnader med skattemässig effekt i koncernbolag.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader

Mkr	Belopp vid årets ingång	Redovisat över resultaträkning	Redovisat i övrigt totalresultat	Belopp vid årets utgång
2015				
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-2,7	-2,7
Skulder	-8,8	5,5	-	-3,3
Obeskattade reserver	214,2	81,8	-	296,0
Uppskjuten skattefordran (-)/skatteskuld (+)	205,4	87,3	-2,7	290,0
2014				
Skulder	-9,0	0,2	0,0	-8,8
Obeskattade reserver	143,5	70,7	-	214,2
Uppskjuten skattefordran (-)/skatteskuld (+)	134,5	70,9	0,0	205,4

30 ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Kundfordringar	187,0	212,0
Övriga tillgångar	325,5	225,6
Summa övriga tillgångar	512,5	437,6

31 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Upplupna ränteutgifter	1 456,4	2 000,4
Övriga upplupna intäkter	137,5	185,3
Förutbetalda kostnader	102,2	59,3
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 696,1	2 245,0

32 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Svenska banker	2 585,9	3 041,5
Övriga svenska kreditinstitut	368,3	348,6
Summa skulder till kreditinstitut	2 954,2	3 390,1
Betalbart på anfordran	345,8	138,5
Återstående löptid på högst 3 månader	2 503,7	2 990,9
Återstående löptid >3 månader men högst 1 år	104,7	260,7

Äkta återköpstransaktioner uppgår till 104,7 (-) Mkr.

33 IN- OCH UPPLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Inlåning från försäkringsföretag	4 244,8	5 142,4
Inlåning från hushåll	70 192,3	63 924,9
Inlåning från övrig svensk allmänhet	9 487,7	7 722,4
Summa inlåning från allmänheten	83 924,8	76 789,7
Betalbart på anfordran	83 924,8	76 789,7

Tidsbunden inlåning uppgår till 29 224,0 (32 119,0) miljoner kronor, vid förtidslösen utgår räntekompensation.

34 EMITTERADE VÄRDEPAPPER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Certifikat	1 342,4	4 087,4
Obligationslån ¹⁾	138 469,0	124 498,5
Utställda postväxlar	70,7	70,5
Summa emitterade värdepapper	139 882,1	128 656,4
Återstående löptid högst 1 år	16 567,9	31 824,1
Återstående löptid mer än 1 år	123 314,2	96 832,3

¹⁾ Säkerställda obligationer uppgår i koncernen till 110 400 (100 888) miljoner kronor.

35 ÖVRIGA SKULDER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Leverantörsskulder	74,1	79,4
Innehållen preliminär skatt kunder	21,1	39,7
Övriga skulder	600,2	652,6
Summa övriga skulder	695,4	771,7

36 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Upplupna semesterlöner	24,3	24,1
Upplupna sociala kostnader	22,3	22,2
Upplupna räntekostnader	2 097,2	2 619,7
Övriga upplupna kostnader	1 288,0	1 125,0
Förutbetalda leasinghyror	234,6	242,6
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 666,4	4 033,6

37 AVSÄTTNINGAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Avsatt till pension	0,6	0,6
Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet	4,1	6,7
Övriga avsättningar	5,9	4,4
Summa avsättningar	10,6	11,7
Avsättning för åtagande enligt avtal		
Redovisat värde vid årets ingång	–	0,9
Outnyttjade belopp som har återförts under året	–	–0,9
Redovisat värde vid årets utgång	–	–

Garantier

I garantier ingår arrendegarantier samt kreditgarantier.

Förmånsbestämda pensioner

I koncernen finns en förmånsbestämd pensionsplan. Planen är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension från 62 års ålder. Villkoren är utformade så att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

37 AVSÄTTNINGAR, forts.

Pensioner och ledande befattningshavares förmåner

Förmånsbestämda pensionsplaner	2015	2014
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	4,1	6,7
Summa underskott i förmånsbestämda pensionsplaner	4,1	6,7
Skuld i balansräkningen	4,1	6,7

Förändringen den förmånsbestämda förpliktelsen:

Per 1 januari	6,7	10,9
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	0,2	0,4
Räntekostnader	0,1	0,3
Kostnader för tjänstgöring under tidigare år och vinster och förluster från regleringar	3,1	3,6
Vinst/förlust till följd av förändrade finansiella antaganden	–	–0,1
Erfarenhetsbaserade vinster	–0,1	–0,2
Särskild löneskatt relaterad till omvärderingar	–0,0	–0,1
Utbetalningar i samband med regleringar	–5,9	–8,1
Övertagna/flyttade pensionsåtaganden	–	–
Per 31 december	4,1	6,7

Aktuariella antaganden	2015	2014
Diskonteringsränta	0,9%	0,9%
Löneökningar	2,5%	2,5%
Inflation	1,4%	1,4%
Personalomsättning	0,0%	0,0%
Livslängdsantagande	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31
Uttagssannolikhet	40,0%	30,0%

Population	2015	2014
Aktiva	10	17
Summa	10	17

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal anställda som har individuella lösningar. FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. FPK har inte möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt IAS 19 punkt 34. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den. Koncernens förväntade avgifter 2016 för FTP-planen uppgår till 29,1 Mkr.

	2015	2014
Kostnader för avgiftsbestämda planer	57,5	53,8

38 EFTERSTÄLLDA SKULDER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Externt förlagslån med rörlig ränta 3 månader	1 545,0	1 545,0
Externt förlagslån med fast ränta	754,7	754,7
Summa efterställda skulder	2 299,7	2 299,7

Samtliga förlagslån 2015-12-31 är noterade och förfaller 2021-06-30 och 2023-03-28. Räntan på de rörliga lånen uppgick 2015-12-31 till 2,3 procent. De bundna lånen löper med en ränta på 5,6 procent.

39 EGET KAPITAL ENLIGT ÅRKL

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Bundet eget kapital		
Aktiekapital (9 548 708 aktier, kvotvärde 100 kr)	954,9	954,9
Reservfond	18,5	18,5
Summa bundet eget kapital	973,4	973,4
Fritt eget kapital		
Reserver	59,2	183,6
Primärkapitalinstrument	1 200,0	–
Balanserat resultat	8 913,2	7 728,1
Årets resultat	911,1	711,9
Summa fritt eget kapital	11 083,5	8 623,6
Summa eget kapital	12 056,9	9 597,0

Periodens övriga förändringar av eget kapital samt uppdelning enligt IFRS framgår av Rapport över förändringar i eget kapital.

Erhållet villkorat aktieägartillskott uppgår till:

Under 2007	325,0
Under 2008	500,0
Under 2009	400,0
Under 2010	850,0
Under 2011	798,0
Under 2012	742,0
Under 2013	625,0
Under 2014	550,0
Under 2015	500,0
Totalt	5 290,0

40 STÄLLDA SÄKERHETER, EVENTUALFÖRPLIKTELSE OCH ÅTAGANDEN

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
För egna skulder ställda säkerheter		
Pantsatta värdepapper i Riksbanken	2 500,0	2 500,0
Pantsatta värdepapper hos Euroclear	2 000,0	2 000,0
Lämnade säkerheter avseende derivat	10,0	10,0
Lånefordringar, säkerställda obligationer	137 484,4	117 267,0
Lånefordringar, fyllnadssäkerheter	8 775,0	11 475,0
Lämnade säkerheter till följd av återköpsavtal	104,7	–
Övriga säkerheter för värdepapper	10,0	5,0
Summa för egna skulder ställda säkerheter	150 884,1	133 257,0
Övriga ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventualförpliktelser		
Garantiförbindelser	33,5	24,2
Villkorade aktieägartillskott	5 290,0	4 790,0
Förtida uttag vid 62 års ålder enligt pensionsavtal	6,1	15,6
Summa eventualförpliktelser	5 329,6	4 829,8
Åtaganden		
Beviljade men ej utbetalda lån	13 109,9	11 762,9
Beviljade men ej utnyttjade räkningskrediter	2 234,1	2 091,8
Beviljade men ej utnyttjade kortkrediter	1 387,8	1 298,6
Summa andra åtaganden	16 731,8	15 153,3

Utlåning till allmänheten har ställts som säkerhet för emitterade säkerställda obligationer och bostadsobligationer. I händelse av bolagets obestånd har innehavarna av obligationerna förmånsrätt i de tillgångar som är registrerade som säkerhetsmassa. Övriga pantsatta värdepapper övergår till pantinnehavaren i händelse av konkurs.

Vid fastställande av eventualförpliktelse för förtida uttag enligt pensionsavtal har ett antagande om hur många som kommer att utnyttja möjligheten gjorts, antagandet är baserat på historiska uppgifter. Pensionsavtalet löper ut 2017.

2015-12-31 Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lånefordringar och kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i säkringsredovisning				
Tillgångar						
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker			21,5		21,5	21,5
Belåningsbara statsskuldförbindelser				8 824,0	8 824,0	8 824,0
Utlåning till kreditinstitut			502,7		502,7	502,7
Utlåning till allmänheten			201 964,4		201 964,4	202 784,8
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				31 991,3	31 991,3	31 991,3
Aktier och andelar				15,5	15,5	15,5
Derivat	0,8	4 413,6			4 414,4	4 414,4
Övriga tillgångar			186,5		186,5	186,5
Summa tillgångar	0,8	4 413,6	202 675,1	40 830,8	247 920,3	248 740,7

2015-12-31 Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lånefordringar och kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handels- ändamål	Derivat som används i säkrings- redovisning				
Skulder						
Skulder till kreditinstitut				2 954,2	2 954,2	2 954,2
In- och upplåning från allmänheten				83 924,8	83 924,8	84 107,1
Emitterade värdepapper				139 882,1	139 882,1	144 105,8
Derivat	6,2	2 388,0			2 394,2	2 394,2
Övriga skulder				112,7	112,7	112,7
Efterställda skulder				2 299,7	2 299,7	2 362,1
Summa skulder	6,2	2 388,0	229 173,5	231 567,7	231 567,7	236 036,1

2014-12-31 Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lånefordringar och kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i säkringsredovisning				
Tillgångar						
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker			25,8		25,8	25,8
Belåningsbara statsskuldförbindelser				5 409,3	5 409,3	5 409,3
Utlåning till kreditinstitut			1 789,6		1 789,6	1 789,6
Utlåning till allmänheten			179 424,3		179 424,3	180 926,4
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				36 104,1	36 104,1	36 104,1
Aktier och andelar				11,7	11,7	11,7
Derivat	8,2	5 249,4			5 257,6	5 257,6
Övriga tillgångar			212,0		212,0	212,0
Summa tillgångar	8,2	5 249,4	181 451,7	41 525,1	228 234,4	229 736,5

2014-12-31 Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lånefordringar och kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handels- ändamål	Derivat som används i säkrings- redovisning				
Skulder						
Skulder till kreditinstitut				3 390,1	3 390,1	3 390,1
In- och upplåning från allmänheten				76 789,7	76 789,7	77 297,1
Emitterade värdepapper				128 656,4	128 656,4	134 741,0
Derivat		2 591,7			2 591,7	2 591,7
Övriga skulder				79,4	79,4	79,4
Efterställda skulder				2 299,7	2 299,7	2 427,1
Summa skulder			2 591,7	211 215,3	213 807,0	220 526,4

Det verkliga värdet på kassa och tillgodohavanden hos centralbanker, övriga tillgångar, utlåning till kreditinstitut, skulder till kreditinstitut och övriga skulder utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar respektive skulder har korta löptider. Verkligt värde på in- och utlåning från/till allmänheten har beräknats med en diskontering av förväntade framtida kassaflöden där diskonteringsräntan har satts till den aktuella in- respektive utlåningsränta som tillämpas (inklusive rabatter). Huvudprincipen för värdering till verkligt värde av emitterade värdepapper är att värdering sker till priser från extern part per bokslutsdatum alternativt senaste handelsdag. När externa priser saknas alternativt bedöms som marknadsavvikande samt för värdering av verkligt värde av efterställda skulder har schablonmetod alternativt värderingsmetod baserad på bedömd eller ursprunglig emissions-spread använts. Derivat avser i allt väsentligt swappar för vilka verkligt värde beräknas med diskontering av förväntade framtida kassaflöden. För upplysningar om fastställande av verkligt värde samt värderingstekniker och indata, se även noten Redovisningsprinciper.

Finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

	Instrument med noterade kurser på en aktiv marknad (Nivå 1)	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Summa
2015-12-31 Mkr				
Tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	8 824,0			8 824,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	31 991,3			31 991,3
Aktier och andelar ¹⁾			15,5	15,5
Derivat		4 414,4		4 414,4
Skulder				
Derivat		2 394,2		2 394,2
2014-12-31 Mkr				
Tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	5 409,3			5 409,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	36 104,1			36 104,1
Aktier och andelar ¹⁾			11,7	11,7
Derivat		5 257,6		5 257,6
Skulder				
Derivat		2 591,7		2 591,7

Det gjordes inte några väsentliga överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 under 2015, och inte heller under 2014. Under 2015 och under 2014 förekom inte några överföringar från nivå 3.

För ytterligare upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen samt värderingstekniker och indata, se noten redovisningsprinciper. För upplysning om bestämning av verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder som ej redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, se noten Klassificering av finansiella tillgångar och skulder.

Förändring av innehav i nivå 3

Mkr	Aktier och andelar
Öppningsbalans 2015-01-01	11,7
Totalt redovisade vinster och förluster:	
– redovisat i årets resultat	3,8
Förvärv av aktier	
Utgående balans 2015-12-31	15,5
<i>Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2015-12-31</i>	
Öppningsbalans 2014-01-01	12,1
Totalt redovisade vinster och förluster:	
– redovisat i årets resultat	–0,4
Förvärv av aktier	
Utgående balans 2014-12-31	11,7
<i>Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2014-12-31</i>	

¹⁾ Näringsbetingade onoterade aktier och andelar redovisas i nivå 3. Dessa värderas initialt till sitt anskaffningsvärde och skrivs ner om det finns objektiva belägg för ett nedskrivningsbehov. Bedömningen baseras på senaste årsredovisning samt prognostiserat resultat.

43 UPPLYSNING OM KVITTNING

Tabellen nedan innehåller finansiella tillgångar och skulder som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal men som inte kvittas i balansräkningen. Bankkoncernen har ISDA-och CSA-avtal med samtliga derivatmotparter samt motsvarande

avtal om nettning för repor vilket innebär att samtliga exponeringar täcks av båda typerna av avtal. Ramavtalen om nettning innebär att parterna får reglera sina exponeringar netto (dvs. fordringar kvittas mot skulder) i fall av allvarlig kredithändelse.

Mkr 2015-12-31	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningssavtal					
	Bruttobelopp	Kvittade i balansräkningen	Nettobelopp i balansräkningen	Ramavtal om nettning	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen	
					"Säkerheter Erhållna (-) / Ställda (+)"	Nettobelopp
Tillgångar						
Derivat	4 414,4	–	4 414,4	–1 767,5	–1 861,2	785,7
Omvända återköpsavtal	104,7	–	104,7	–	–104,7	–
Skulder						
Derivat	–2 394,2	–	–2 394,2	1 767,5	18,8	–607,9
Återköpsavtal	–104,7	–	–104,7	–	104,7	–
Totalt	2 020,2	–	2 020,2	0,0	–1 842,4	177,9

Mkr 2014-12-31	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningssavtal					
	Bruttobelopp	Kvittade i balansräkningen	Nettobelopp i balansräkningen	Ramavtal om nettning	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen	
					"Säkerheter Erhållna (-) / Ställda (+)"	Nettobelopp
Tillgångar						
Derivat	5 257,6	–	5 257,6	–2 159,4	–2 076,7	1 021,6
Omvända återköpsavtal	1 500,9	–	1 500,9	–	–1 500,9	0,0
Skulder						
Derivat	–2 591,7	–	–2 591,7	2 159,4	23,5	–408,9
Återköpsavtal	–	–	–	–	–	–
Totalt	4 166,8	–	4 166,8	0,0	–3 554,1	612,7

44 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE, PRISSÄTTNING OCH AVTAL

Närstående

Som närstående juridiska personer räknas Länsförsäkringar AB-koncernens och Länsförsäkringar Liv koncernens bolag, intressebolag, de 23 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag samt övriga närstående. Övriga närstående består av Länsförsäkringar Mäklarservice, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, Länsförsäkringar PE-Holding AB (publ), Humlegården Holding I AB, Humlegården Holding II AB, Humlegården Holding III AB, Humlegården Fastigheter AB samt de sockenbolag som har aktier i Länsförsäkringar AB.

Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter, ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer.

Prissättning

Prisnivån på de varor och tjänster som bankkoncernen köper och säljer inom länsförsäkringsgruppen beslutas i Länsförsäkringars AB:s företagsledning en gång per år i samband med fastställandet av affärsplanen.

Avtal

Väsentliga avtal för bankkoncernen utgörs i huvudsak av uppdragsavtal med de 23 länsförsäkringsbolagen samt uppdragsavtal med Länsförsäkringar AB rörande utveckling, service, ekonomi och IT.

Transaktioner

Mkr	Fordringar		Skulder		Intäkter		Kostnader		Åtaganden	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Länsförsäkringar AB (moderbolag)	28,1	28,6	589,9	388,9	0,4	2,2	401,0	343,4	2	–
Övriga bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen	2,1	–	727,6	630,2	–10,7	–	358,0	318,3	–	–
Länsförsäkringsbolag	68,7	181,2	4 291,1	4 611,5	24,5	24,8	1 165,2	1 029,4	59	52
Länsförsäkringar Liv koncernen	–	–	528,1	531,8	–	–	87,9	100,1	–	–
Övriga närstående	10,3	–	31,7	25,2	3,0	0,7	0,1	0,1	6	5

För upplysningar om ersättningar till närstående nyckelpersoner såsom styrelseledamöter och ledande befattningshavare hänvisas till noten Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras nära familjemedlemmar utöver normala kundtransaktioner.

45 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Inga väsentliga händelser har skett efter balansdagens utgång.

Femårsöversikt – Moderbolaget

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011
RESULTATRÄKNING					
Ränteintäkter	3 034,8	3 655,9	3 585,1	3 539,8	2 642,2
Räntekostnader	-2 053,0	-2 708,0	-2 789,1	-2 797,1	-1 916,2
Räntenetto	981,8	947,9	796,0	742,7	726,0
Provisionsnetto	-104,5	-144,9	-254,3	-316,5	-470,6
Erhållna utdelningar	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Erhållna koncernbidrag	-	-	-	-	52,8
Nettoresultat av finansiella poster	28,3	49,0	19,4	2,7	6,2
Övriga rörelseintäkter	108,7	102,0	229,3	219,7	226,5
Summa rörelseintäkter	1 014,4	954,1	790,5	648,6	540,9
Allmänna administrationskostnader	-742,8	-665,6	-625,6	-586,7	-496,9
Avskrivningar	-102,5	-190,9	-82,7	-73,4	-61,0
Summa kostnader före kreditförluster	-845,3	-856,5	-708,3	-660,1	-557,9
Resultat före kreditförluster	169,1	97,6	82,2	-11,5	-17,0
Kreditförluster, netto	41,0	49,2	-80,1	-22,2	1,1
Rörelseresultat	210,1	146,8	2,1	-33,7	-15,9
Bokslutsdispositioner	-18,0	-35,0	-11,9	-	-
Skatt	-56,2	-25,4	6,2	-3,2	9,4
Årets resultat	135,9	86,4	-3,6	-36,9	-6,5
BALANSRÄKNING					
Kassa och tillgodoavanden hos centralbanker	21,5	25,8	108,5	109,4	66,9
Belåningsbara statsskuldförbindelser	8 824,0	5 409,3	3 389,5	3 677,4	-
Utlåning till kreditinstitut	56 129,9	47 377,5	44 638,6	38 260,7	31 029,1
Utlåning till allmänheten	38 927,6	38 648,6	36 007,7	35 212,9	33 399,9
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 646,5	23 712,2	19 824,7	14 466,0	6 123,7
Aktier och andelar	7 014,5	6 511,0	6 157,8	5 880,0	5 314,4
Derivat	3 029,3	2 894,5	602,7	413,3	96,2
Förändringar för verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	120,4	165,9	64,8	97,0	69,5
Immateriella tillgångar	282,5	275,1	347,7	367,6	353,5
Materiella tillgångar	3,6	2,9	2,6	2,1	5,2
Uppskjutna skattefordringar	1,8	4,2	6,3	5,4	2,7
Övriga tillgångar	297,7	198,5	386,1	316,8	55,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	916,5	1 090,8	871,2	694,4	316,1
Summa tillgångar	138 215,8	126 316,3	112 408,2	99 503,0	76 832,3
Skulder till kreditinstitut	7 020,7	5 665,6	6 099,6	2 750,4	2 171,7
In- och upplåning från allmänheten	84 185,4	76 972,9	69 340,6	62 535,0	49 766,0
Emitterade värdepapper	29 482,3	27 768,4	24 645,5	23 300,9	15 883,3
Derivat	3 463,7	3 308,9	653,5	564,5	220,5
Förändringar för verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	146,9	190,1	46,2	108,9	80,9
Övriga skulder	264,8	335,2	455,6	697,5	241,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 226,0	1 371,3	1 134,2	986,2	622,0
Avsättningar	5,7	6,5	6,1	8,0	5,2
Efterställda skulder	2 299,7	2 299,7	2 299,7	1 489,7	1 489,7
Obeskattade reserver	64,9	46,9	11,9	-	-
Eget kapital	10 055,7	8 350,8	7 715,3	7 061,9	6 352,0
Summa skulder och eget kapital	138 215,8	126 316,3	112 408,2	99 503,0	76 832,3
NYCKELTAL					
Kärnprimärkapitalrelation enligt Basel III, %	36,3	31,1	38,5 ¹⁾	36,0 ¹⁾	31,4 ¹⁾
Kapitaltäckningsgrad enligt Basel III, %	51,2	40,3	50,2 ¹⁾	43,5 ¹⁾	38,7 ¹⁾
Primärkapitalrelation enligt Basel III, %	41,4	31,1	38,5 ¹⁾	37,6 ¹⁾	32,9 ¹⁾

¹⁾ Enligt Basel II.

Finansiella rapporter – Moderbolaget

Resultaträkning	70	Not 23 Aktier och andelar	78
Rapport över totalresultat	70	Not 24 Aktier och andelar i koncernföretag	78
Balansräkning	70	Not 25 Derivat	79
Kassaflödesanalys	71	Not 26 Förändring av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	79
Rapport över förändringar i eget kapital	72	Not 27 Immateriella tillgångar	79
Not 1 Företagsinformation	73	Not 28 Materiella tillgångar	79
Not 2 Moderbolagets redovisningsprinciper	73	Not 29 Uppskjuten skattefordran och skatteskuld	80
Not 3 Risker och kapitaltäckning	73	Not 30 Övriga tillgångar	80
Not 4 Segmentsredovisning	73	Not 31 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	80
Not 5 Ränteintäkter	73	Not 32 Skulder till kreditinstitut	80
Not 6 Räntekostnader	73	Not 33 Inlåning från allmänheten	80
Not 7 Erhållna utdelningar	74	Not 34 Emitterade värdepapper	80
Not 8 Provisionsintäkter	74	Not 35 Övriga skulder	80
Not 9 Provisionskostnader	74	Not 36 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	80
Not 10 Nettoresultat av finansiella poster	74	Not 37 Avsättningar	81
Not 11 Övriga rörelseintäkter	74	Not 38 Efterställda skulder	81
Not 12 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	74	Not 39 Obeskattade reserver	81
Not 13 Övriga administrationskostnader	76	Not 40 Eget kapital	81
Not 14 Ersättningar till revisorerna	76	Not 41 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och övriga åtaganden	81
Not 15 Operationell leasing	76	Not 42 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder ..	82
Not 16 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	76	Not 43 Värderingsmetoder för verkligt värde	83
Not 17 Kreditförluster och osäkra lånefordringar	76	Not 44 Upplysning om kvittning	84
Not 18 Skatt på årets resultat	77	Not 45 Kapitaltäckning	85
Not 19 Belåningsbara statsskuldförbindelser	77	Not 46 Upplysningar om närstående, prissättning och avtal	86
Not 20 Utlåning till kreditinstitut	77	Not 47 Händelser efter balansdagen	86
Not 21 Utlåning till allmänheten	77	Styrelsens intygande	87
Not 22 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78		

Resultaträkning – Moderbolaget

Mkr	Not	2015	2014
Ränteintäkter	5	3 034,8	3 655,9
Räntekostnader	6	-2 053,0	-2 708,0
Räntenetto		981,8	947,9
Erhållna utdelningar	7	0,1	0,1
Provisionsintäkter	8	357,8	324,0
Provisionskostnader	9	-462,3	-468,9
Nettoresultat av finansiella poster	10	28,3	49,0
Övriga rörelseintäkter	11	108,7	102,0
Summa rörelseintäkter		1 014,4	954,1
Personalkostnader	12	-173,8	-153,8
Övriga administrationskostnader	13, 14, 15	-569,0	-511,8
Summa administrationskostnader		-742,8	-665,6
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	16	-102,5	-190,9
Summa rörelsekostnader		-845,3	-856,5
Resultat före kreditförluster		169,1	97,6
Kreditförluster netto	17	41,0	49,2
Rörelseresultat		210,1	146,8
Bokslutsdispositioner	39	-18,0	-35,0
Skatt	18	-56,2	-25,4
Årets resultat		135,9	86,4

Rapport över totalresultat – Moderbolaget

Mkr	2015	2014
Årets resultat	135,9	86,4
Övrigt totalresultat		
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat		
Kassaflödessäkringar		
Periodens värdeförändring	-13,9	222,9
Omklassificering till resultaträkningen	10,6	-226,7
Förändring i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas		
Periodens värdeförändring	-95,1	16,4
Omklassificering realiserade värdepapper	-35,2	-13,8
Skatt hänförlig till poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat	29,4	0,3
Årets övriga totalresultat, netto efter skatt	-104,2	-0,9
Årets totalresultat	31,7	85,5

Balansräkning – Moderbolaget

Mkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		21,5	25,8
Belåningsbara statsskuldförbindelser	19	8 824,0	5 409,3
Utlåning till kreditinstitut	20	56 129,9	47 377,5
Utlåning till allmänheten	21	38 927,6	38 648,6
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22	22 646,5	23 712,2
Aktier och andelar	23	15,5	12,0
Aktier och andelar i koncernföretag	24	6 999,0	6 499,0
Derivat	25	3 029,3	2 894,5
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	26	120,4	165,9
Immateriella tillgångar	27	282,5	275,1
Materiella tillgångar	28	3,6	2,9
Uppskjutna skattefordringar	29	1,8	4,2
Övriga tillgångar	30	297,7	198,5
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	31	916,5	1 090,8
SUMMA TILLGÅNGAR		138 215,8	126 316,3
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL			
Skulder till kreditinstitut	32	7 020,7	5 665,6
In- och upplåning från allmänheten	33	84 185,4	76 972,9
Emitterade värdepapper	34	29 482,3	27 768,4
Derivat	25	3 463,7	3 308,9
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	26	146,9	190,1
Övriga skulder	35	264,8	335,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	1 226,0	1 371,3
Avsättningar	37	5,7	6,5
Efterställda skulder	38	2 299,7	2 299,7
Summa skulder och avsättningar		128 095,2	117 918,6
Obeskattade reserver	39	64,9	46,9
Eget kapital	40		
Aktiekapital		954,9	954,9
Reservfond		18,4	18,4
Primärkapitalinstrument		1 200,0	-
Fond för verkligt värde		-29,0	75,2
Balanserade vinstmedel		7 775,5	7 215,9
Årets resultat		135,9	86,4
Summa eget kapital		10 055,7	8 350,8
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL		138 215,8	126 316,3
Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och åtaganden	41		
För egna skulder ställda säkerheter		4 520,0	4 515,0
Övriga ställda säkerheter		Inga	Inga
Eventalförpliktelser		5 327,6	4 823,3
Övriga åtaganden		25 820,7	25 782,4
Övriga noter			
Företagsinformation	1		
Redovisningsprinciper	2		
Risker och kapitaltäckning	3		
Segmentsredovisning	4		
Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	42		
Värderingsmetoder för verkligt värde	43		
Upplysning om kvittning	44		
Kapitaltäckning	45		
Upplysningar om närstående, prissättning och avtal	46		
Händelser efter balansdagen	47		

Kassaflödesanalys, indirekt metod – Moderbolaget

Mkr	2015	2014
Likvida medel vid årets början	1 231,7	5 154,8
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	210,2	146,8
Justering av poster som inte ingår i kassaflödet	80,6	87,5
<i>Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar</i>		
Förändring av belåningsbara statsskuldförbindelser	-3 414,7	-1 893,9
Förändring av utlåning till dotterbolag	-9 377,2	-5 079,4
Förändring av utlåning till allmänheten	-224,9	-2 574,4
Förändring av obligationer och andra räntebärande värdepapper	961,5	-3 447,1
Förändring derivat	-134,8	0,0
Förändring av övriga tillgångar	-99,2	164,4
<i>Förändring av den löpande verksamhetens skulder</i>		
Förändring av skulder till kreditinstitut	1 376,9	-453,8
Förändring in- och upplåning från allmänheten	7 185,7	7 632,2
Förändring emitterade värdepapper	1 712,8	2 996,8
Förändring emitterade primärkapitalinstrument	1 200,0	-
Förändring övriga skulder	-123,4	-1 609,2
Förändring derivat	154,8	29,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-492,5	-4 001,3
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-2,6	-117,5
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-108,9	-1,2
Lämnade förlagslån	-500,0	0,0
Lämnade aktieägartillskott	-500,0	-430,0
Förvärv/Avyttring av övriga finansiella anläggningstillgångar	-3,5	76,9
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 115,1	-471,8
Finansieringsverksamheten		
Erhållna aktieägartillskott	500,0	550,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	500,0	550,0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-1 107,6	-3 923,1
Likvida medel vid årets slut	124,1	1 231,7

Mkr	2015	2014
Poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar	53,9	68,3
Nedskrivningar	48,6	122,6
Orealiserad del av nettoresultat av finansiella poster	4,1	-54,8
Kreditförluster, exkl. återvinningar	-54,1	-66,5
Förändring av upplupna kostnader/intäkter	28,9	17,5
Avsättningar	-0,8	0,4
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	80,6	87,5
Likvida medel består av:		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	21,5	25,8
Utlåning till kreditinstitut ¹⁾	102,6	1 205,9
Summa likvida medel	124,1	1 231,7
Erhållen ränta	3 908,8	3 495,6
Erlagd ränta	-2 825,9	-2 687,3
Bruttoinvesteringar	-111,5	-118,7
Betald skatt	-17,5	-

¹⁾ Exklusive utlåning/skuld till dotterbolag.

Likvida medel definieras som kassa och tillgodohavanden hos centralbanker och utlåning till kreditinstitut betalbara på anfordran samt dagslån och placeringar hos Riksbanken med förfall nästkommande bankdag.

Rapport över förändringar i eget kapital – Moderbolaget

Mkr	Aktiekapital	Reservfond	Primärkapital- instrument	Fond för verkligt värde		Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt
				Verkligtvärde- reserv	Säkringsreserv			
Ingående balans 2014-01-01	954,9	18,4	–	76,1	–	6 669,5	–3,6	7 715,3
Årets resultat							86,4	86,4
Årets övriga totalresultat				2,1	–3,0			–0,9
<i>Årets totalresultat</i>				<i>2,1</i>	<i>–3,0</i>		<i>86,4</i>	<i>85,5</i>
Enligt beslut på bolagsstämma						–3,6	3,6	–
Erhållet villkorat aktieägartillskott						550,0		550,0
Utgående balans 2014-12-31	954,9	18,4	–	78,2	–3,0	7 215,9	86,4	8 350,8
Ingående balans 2015-01-01	954,9	18,4	–	78,2	–3,0	7 215,9	86,4	8 350,8
Årets resultat							135,9	135,9
Årets övriga totalresultat				–101,6	–2,6			–104,2
<i>Årets totalresultat</i>				<i>–101,6</i>	<i>–2,6</i>		<i>135,9</i>	<i>31,7</i>
Enligt beslut på bolagsstämma						86,4	–86,4	–
Emitterat primärkapitalinstrument ¹⁾			1 200,0			–26,8		1 173,2
Erhållet villkorat aktieägartillskott						500,0		500,0
Utgående balans 2015-12-31	954,9	18,4	1 200,0	–23,4	–5,6	7 775,5	135,9	10 055,7

¹⁾ Under juni 2015 emitterade Länsförsäkringar Bank AB ett primärkapitalinstrument på 1,2 miljarder kronor. Lånet löper med en ränta motsvarande 3 månader stibor + 3,2%, är odaterat och kan tidigast återköpas efter 5 år (fullständiga villkor på Bankens hemsida).

Noter till moderbolagets finansiella rapporter

1 FÖRETAGSINFORMATION

Årsredovisningen för Länsförsäkringar Bank AB (publ) (org nr 516401-9878) avges per 31 december 2015. Länsförsäkringar Bank AB är en svenskregistrerad bank med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Tegelluddsvägen 11–13. Bolaget är ett helägt dotterföretag till Länsförsäkringar AB (publ) (org nr 556549-7020) med säte i Stockholm. Moderföretag i den största och minsta koncernen där Länsförsäkringar Bank AB (publ) är dotterföretag och där koncernredovisning upprättas är Länsförsäkringar AB (publ), Stockholm. Årsredovisningen för Länsförsäkringar Bank (publ) godkändes av styrelsen och verkställande direktören för utfärdande den 26 februari 2016. Årsredovisningen fastställs slutligen av moderbolagets årsstämma den 20 maj 2016.

2 MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter. Moderbolaget upprättar sin redovisning i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag FFFS 2008:25 samt rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer från Rådet för finansiell rapportering. Reglerna i RFR 2 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU antagna IFRS och uttalanden, så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen, tryggandelagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag och tillägg från IFRS som ska göras.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föranleds av begränsade möjligheter att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av ÅRKL och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskäl. De huvudsakliga avvikelserna i jämförelse med koncernen redovisas nedan.

Nya regler som ännu inte börjat tillämpas

Det nya redovisningsdirektivet (2013/34/EU) som antogs av EU i juni 2013 innebär att lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och FFFS 2008:25 uppdateras för att överensstämja med redovisningsdirektivet. De uppdaterade reglerna gäller från och med den 1 januari 2016. Den största förändringen som kommer att påverka bolaget är att en ny post för aktiverade utvecklingskostnader, Fond för utvecklingsutgifter införs i bundet Eget kapital. I övrigt endast mindre förändringar avseende presentation.

Ersättningar till anställda

Förmånsbestämda pensionsplaner

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beskattning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

Dotterbolag

Aktier och andelar i dotterbolag redovisas till anskaffningsvärde. Transaktionsutgifter inkluderas i det redovisade värdet för innehav i dotterbolag.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott redovisas direkt i eget kapital hos mottagaren och i aktier och andelar i koncernföretag hos givaren.

Koncernbidrag

Koncernbidrag som bolaget erhåller från ett dotterbolag redovisas i resultaträkningen på raden Erhållna utdelningar enligt samma principer som utdelningar. Koncernbidrag som lämnas till ett dotterbolag redovisas som en investering i aktier och andelar i koncernföretag. Koncernbidrag som lämnas till annat bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt.

3 RISKER OCH KAPITALTÄCKNING

Se koncernens not 3 Risker och kapitaltäckning.

4 SEGMENTSREDOVISNING

Segmentsredovisning lämnas endast för koncernen.

5 RÄNTEINTÄKTER

Mkr	2015	2014
Utlåning till kreditinstitut	526,6 ¹⁾	735,5
Utlåning till allmänheten	1 154,3	1 300,3
Räntebärande värdepapper	278,7 ¹⁾	427,2
Derivat	1 075,2	1 190,5
Övriga ränteintäkter	0,0	2,4
Summa ränteintäkter	3 034,8	3 655,9
varav ränteintäkter på osäkra fordringar	10,0	12,2
Medelränta under året på utlåning till allmänheten, %	3,1	3,6

¹⁾ Varav negativ ränta på utlåning till kreditinstitut om 11,3 Mkr samt räntebärande värdepapper om 13,3 Mkr.

6 RÄNTEKOSTNADER

Mkr	2015	2014
Skulder till kreditinstitut	-30,7 ¹⁾	-60,8
In- och upplåning från allmänheten	-308,6	-679,2
Emitterade värdepapper	-211,9	-411,8
Efterställda skulder	-80,6	-93,8
Derivat	-1 342,1	-1 389,5
Övriga räntekostnader inklusive insättningsgaranti	-79,1	-72,9
Summa räntekostnader	-2 053,0	-2 708,0
Medelränta under året på inlåning från allmänheten, %	0,4	0,9

¹⁾ Varav negativ ränta om 10,1 Mkr.

7 ERHÅLLNA UTDELNINGAR

Mkr	2015	2014
Erhållen utdelning på aktier	0,1	0,1
Summa erhållna utdelningar	0,1	0,1

8 PROVISIONSINTÄKTER

Mkr	2015	2014
Betalningsförmedling	73,4	80,0
Utlåning	27,5	13,3
Inlåning	11,9	10,8
Finansiella garantier	0,0	0,0
Värdepapper	80,1	74,7
Kort	163,1	142,8
Övriga provisioner	1,8	2,4
Summa provisionsintäkter	357,8	324,0

9 PROVISIONSKOSTNADER

Mkr	2015	2014
Betalningsförmedling	-55,2	-57,4
Värdepapper	-21,4	-22,8
Kort	-93,9	-77,7
Ersättning till Länsförsäkringsbolag	-282,7	-281,9
Övriga provisioner	-9,1	-29,1
Summa provisionskostnader	-462,3	-468,9

En delkomponent i ersättningen till länsförsäkringsbolagen har omklassificerats fr o m 1 januari 2015, vilket sänker Ersättning till länsförsäkringsbolag inom Provisionskostnader och Övriga rörelseintäkter. Jämförelsetal har räknats om.

10 NETTORESULTAT AV FINANSIELLA POSTER

Mkr	2015	2014
Räntebärande tillgångar och skulder och relaterade derivat	15,1	35,7
Andra finansiella tillgångar och skulder	0,3	0,0
Ränteskillnadsersättning	12,9	13,3
Summa nettoresultat av finansiella poster	28,3	49,0

Mkr	2015	2014
Vinst/förlust uppdelat per värderingskategori		
Derivat avsedda för riskhantering, ej säkringsredovisning	0,0	0,0
Lånefordringar och kundfordringar	9,9	7,9
Finansiella tillgångar som kan säljas, realiserade	20,6	39,1
Övriga finansiella skulder	1,9	0,7
Säkringsredovisning till verkligt värde		
– Värdeförändring på säkrad post	-80,4	495,1
– Värdeförändring på säkringsinstrument	77,0	-493,2
Valutakurseffekt	-0,7	-0,6
Summa	28,3	49,0

11 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Mkr	2015	2014
Ersättning från länsförsäkringsbolagen	15,2	16,6
Övriga intäkter	93,5	85,4
Summa övriga rörelseintäkter	108,7	102,0

12 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Medelantal anställda, Sverige	2015	2014
Män	70	61
Kvinnor	60	58
Totalt antal anställda	130	119

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, övriga medarbetare	2015	2014
Löner och ersättningar	-84,9	-75,2
– varav rörlig ersättning	-0,0	-0,0
Sociala kostnader	-58,0	-49,7
– varav pensionskostnader	-24,8	-20,7
Summa	-142,9	-124,9

Styrelse och ledande befattningshavare, 13 (13)	2015	2014
Löner och ersättningar	-13,2	-12,2
– varav fast lön till VD och vice VD	-4,6	-4,4
– varav rörlig lön till VD och vice VD	-0,0	-0,0
– varav fast lön till andra ledande befattningshavare	-6,8	-6,2
– varav rörlig lön till andra ledande befattningshavare	-0,0	-0,0
Sociala kostnader	-10,0	-9,5
– varav pensionskostnader	-4,7	-4,5
Summa	-23,2	-21,7

Totalt löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	2015	2014
Löner och ersättningar	-98,1	-87,4
– varav rörlig ersättning	-0,0	-0,0
Sociala kostnader	-68,0	-59,1
– varav pensionskostnader	-29,6	-25,2
Summa	-166,1	-146,5

I Länsförsäkringar Bank finns cirka 1 250 personer som är tillika anställda i Länsförsäkringar Bank och respektive länsförsäkringsbolag. De erhåller hela sin ersättning från respektive länsförsäkringsbolag.

Ersättningar till styrelsen

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare består av grundlön och övriga förmåner. Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledningen.

12 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR, forts.

Ersättningar och övriga förmåner för ledande befattningshavare

2015, Mkr	Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga ersättningar	Pensionskostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön % Avgiftsbestämd
Rikard Josefson, verkställande direktör	4,6		0	2,0	6,6	35
Anders Borgcrantz, vice verkställande direktör	2,8			1,0	3,8	35
Caesar Åfors, styrelseledamot	0,2				0,2	
Bengt Erik Lindgren, styrelseledamot	0,4				0,4	
Christian Bille, styrelseledamot	0,3				0,3	
Ingrid Jansson, styrelseledamot	0,3				0,3	
Marie-Susanne Petersson, styrelseledamot	0,3				0,3	
Per-Ove Bäckström, styrelseledamot	0,1				0,1	
Maria Engholm, tidigare styrelseledamot	0,1				0,1	
Örian Söderberg, tidigare styrelseledamot	0,1				0,1	
Andra ledande befattningshavare						
Moderbolag (4)	6,8		0,0	2,7	9,5	42
Dotterföretag (4)	5,1		0,1	2,0	7,2	42
Totalt 2015	21,0		0,1	7,8	28,9	
Summa ersättning från moderbolag	13,1		0,1	4,7	17,9	
Summa ersättning från dotterföretag	7,9		0	3,1	11,0	

2014, Mkr	Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga ersättningar	Pensionskostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön % Avgiftsbestämd
Rikard Josefson, verkställande direktör	4,4		0,0	2,0	6,4	35
Anders Borgcrantz, vice verkställande direktör	2,7			1,0	3,7	35
Örian Söderberg, styrelseledamot	0,3				0,3	
Bengt Erik Lindgren, styrelseledamot	0,3				0,3	
Christian Bille, styrelseledamot	0,3				0,3	
Ingrid Jansson, styrelseledamot	0,3				0,3	
Marie-Susanne Petersson, styrelseledamot	0,3				0,3	
Maria Engholm, styrelseledamot	0,1				0,1	
Per-Åke Holgersson, tidigare styrelseledamot	0,1				0,1	
Ingemar Larsson, tidigare styrelseledamot	0,1				0,1	
Andra ledande befattningshavare						
Moderbolag (4)	6,2		0,0	2,5	8,7	40
Dotterföretag (4)	6,8		0,1	2,9	9,8	42
Totalt 2014	21,7		0,2	8,4	30,3	
Summa ersättning från moderbolag	12,2		0,1	4,5	16,7	
Summa ersättning från dotterföretag	9,5		0,1	3,9	13,5	

Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremien ska uppgå till 35% av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen. Utöver detta tecknar bolaget kapitalförsäkringar med en premie som uppgår till 0,5 Mkr per år under fem år med början 2011. Pensionsåldern för vice verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremien ska uppgå till 35% av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen. En ledande befattningshavare har avtal om extra pensionsavsättning motsvarande 12% av månadslönen. För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Villkoren följer pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. Utöver det betalas för var och en en extra pensionspremie motsvarande ett prisbasbelopp per år.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören och en vice verkställande direktör gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner. För andra ledande befattningshavare följer uppsägningstiden gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas ifråga om ersättningar till företagsledningen

Ersättningspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen reglerar berednings- och beslutsprocessen gällande ersättningar till företagsledningen. Ersättningsutskottet bereder väsentliga ersättningsbeslut samt bereder beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Ersättningspolicy. Styrelsen fattar beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för verkställande ledningen och för anställda med övergripande ansvar för någon av bolagets kontrollfunktioner.

Ersättningsutskottets sammansättning

Ersättningsutskottets sammansättning och uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande samt en styrelseledamot.

Principer för ersättning till företagsledningen

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar AB koncernen ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. De totala ersättningarna ska vara i nivå med branschen. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmonisera med bolagets värderingar det vill säga vara rimliga, präglad av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Pension

Pensionslösningen ska följa villkoren i kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Övriga förmåner

Utöver ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor, individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtliga anställda.

12 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR, forts.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2015-12-31	2014-12-31
Styrelseledamöter	33	56
Andra ledande befattningshavare	44	40

Lån till Styrelse, Vd/vVd och ledande befattningshavare

	Bankkoncernen		Länsförsäkringar AB		Länsförsäkringar AB koncernen	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Styrelseledamöter	10,2	15,7	15,2	8,0	44,3	51,7
Varav lån Bank	3,5	6,5	1,7	3,5	9,1	15,3
Varav lån Hypotek	6,7	9,2	13,5	4,5	35,2	36,4
Varav lån Wasa Kredit	–	–	–	–	–	–
Vd och vVd	–	–	6,0	–	12,6	14,8
Varav lån Bank	–	–	0,9	–	2,5	3,0
Varav lån Hypotek	–	–	5,1	–	10,1	11,8
Varav lån Wasa Kredit	–	–	–	–	–	–
Ledande befattningshavare	25,6	21,2	8,9	4,3	61,5	51,9
Varav lån Bank	5,1	4,7	1,5	1,0	10,9	10,4
Varav lån Hypotek	20,5	16,5	7,4	3,3	50,3	41,5
Varav lån Wasa Kredit	–	–	–	–	0,3	–

Beviljade lån består av personallån och av övriga lån. Personallån löper med lånevillkor som motsvarar vad som gäller för övriga anställda inom koncernen. Räntesatsen för personallån är reporänta minus 0,5 procentenheter men kan aldrig vara lägre än 0,5 procentenheter. Ränteförmån räknas enligt Riksskatteverkets regler och ingår i beloppen för övriga förmåner enligt ovan. Personallån är beloppsbegränsat till 500 000 kronor. Övriga lån löper enligt marknadsmässiga villkor.

Koncernen har inte ställt pant, annan säkerhet eller ingått ansvarsförbindelse till förmån för någon ledande befattningshavare.

Ersättningspolicy

Styrelsen ska enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:1) om ersättningspolicy i kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag fastställa en ersättningspolicy. En redogörelse för företagets ersättningar avses att publiceras på bolagets hemsida i samband med att årsredovisningen publiceras.

13 ÖVRIGA ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Mkr	2015	2014
Lokalkostnader	–16,0	–19,1
IT-kostnader	–235,4	–240,6
Konsultkostnader	–61,9	–48,2
Marknadsföring	–6,8	–12,8
Förvaltningskostnader	–9,4	–9,6
Övriga administrationskostnader	–239,4	–181,5
Summa administrationskostnader	–569,0	–511,8

14 ERSÄTTNINGAR TILL REVISORERNA

Mkr	2015	2014
Revisionsarvoden, KPMG		
– Revisionsuppdrag	–1,7	–2,6
– Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	–1,2	–0,9
– Skatterådgivning	–0,4	–
– Övriga tjänster	–	–0,1

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget avser olika typer av kvalitetssäkringstjänster såsom granskning av förvaltning, bolagsordning, stadgar eller avtal som utmynnar i rapport eller intyg. Med andra uppdrag avses sådant som inte ingår i ovanstående delposter, till exempel juridisk konsultation vid sidan av revisionsverksamheten och som inte är hänförlig till skatterådgivning.

15 OPERATIONELL LEASING

Avtalen avser interna och externa hyresavtal där moderbolaget är hyrestagare.

Mkr	2015	2014
Erlagda hyreskostnader		
Lokalhyra	–15,4	–19,0
Leasingavgift tjänstebilar	–	–0,0
Framtida bashyror för icke uppsägningsbara hyreskontrakt		
Inom 1 år	–15,4	–19,0

16 AV- OCH NEDSKRIVNINGAR AV MATERIELLA OCH IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	2015	2014
Avskrivningar på materiella tillgångar	–0,9	–0,8
Avskrivningar på immateriella tillgångar	–53,0	–67,5
Summa avskrivningar	–53,9	–68,3
Nedskrivning av immateriella tillgångar	–48,6	–122,6
Summa av- och nedskrivningar av tillgångar	–102,5	–190,9

17 KREDITFÖRLUSTER OCH OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR

Mkr	2015	2014
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets kostnad för bortskrivning för konstaterade kreditförluster	–15,7	–16,6
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade kreditförluster	15,5	15,0
Årets nedskrivning för kreditförluster	–15,3	–24,2
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	2,3	–1,7
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	54,6	65,9
Årets nettokostnad för individuellt värderade fordringar	41,4	38,4
<i>Gruppvisa reserveringar för individuellt värderade fordringar</i>	–	–
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad risk		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	–	–
Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster	–	–
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	–0,7	9,7
Årets nettokostnad för gruppvis värderade fordringar	40,7	48,1
Årets nettokostnad för infriande av garantier	0,3	1,1
Årets nettokostnad för kreditförluster	41,0	49,2

Samtliga uppgifter avser fordringar på allmänheten. Avräkningsmodellen som infördes 1 januari 2014 avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när det gäller kreditförluster för förmedlad affär innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet genom avräkning mot upparbetad förmedlingssättning. Den 31 december 2015 uppgick det samlade kreditreserveringsbehovet till 160 Mkr varav bankkoncernens redovisade kreditreserv uppgick till 66 Mkr och resterande del om 94 Mkr har avräknats mot länsförsäkringsbolagens innehållna medel enligt ovan modell. Övergången till avräkningsmodellen innebär att bankkoncernens kreditreserver hänförliga till länsförsäkringsbolagsaffären vid tidpunkten för införandet, successivt kommer att återföras med 158 Mkr. Under perioden återfördes 52 Mkr.

17 KREDITFÖRLUSTER OCH OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR, forts.

	2015-12-31				2014-12-31			
	Brutto	Individuell reserv	Gruppvis reserv	Netto	Brutto	Individuell reserv	Gruppvis reserv	Netto
Osäkra lånefordringar, Mkr								
Företagssektor	6,1	-5,1	-1,2	-0,2	27,1	-18,2	-1,1	7,8
Hushållssektor	21,6	-39,8	-20,1	-38,3	62,6	-81,5	-19,5	-38,4
varav privatpersoner	14,6	-16,0	-2,6	-4,0	33,0	-36,7	-6,7	-10,4
Totalt	27,7	-44,9	-21,3	-38,5	89,7	-99,7	-20,6	-30,6

Mkr	2015-12-31			2014-12-31		
	Individuella reserveringar	Gruppvisa reserveringar	Total	Individuella reserveringar	Gruppvisa reserveringar	Total
Avstämning av nedskrivningar för kreditförluster						
Ingående balans	-99,7	-20,6	-120,3	-156,4	-30,3	-186,7
Återförda tidigare gjorda reserveringar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	15,5	-	15,5	15,0	-	15,0
Återförda ej längre erforderliga reserveringar för kreditförluster	54,6	-0,7	53,9	65,9	9,7	75,6
Årets reserveringar för kreditförluster	-15,3	-	-15,3	-24,2	-	-24,2
Utgående balans	-44,9	-21,3	-66,2	-99,7	-20,6	-120,3

18 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

Mkr	2015	2014
Aktuell skatt		
Årets skattekostnad/skatteintäkt	-41,6	-23,3
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	-12,2	-
Summa aktuell skatt	-53,8	-23,3
Uppskjuten skatt		
Förändring av uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	-2,4	-2,1
Summa uppskjuten skatt	-2,4	-2,1
Totalt redovisad skattekostnad	-56,2	-25,4
Avstämning av effektiv skattesats		
Resultat före skatt	192,1	111,8
Skatt enligt gällande skattesats	-42,3	-24,6
Skatt ej avdragsgilla kostnader	-13,7	-0,8
Skatt ej skattepliktiga intäkter	12,1	0,0
Skatt hänförlig till tidigare år	-12,3	-
Summa skatt på årets resultat	-56,2	-25,4
Gällande skattesats	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	29,3%	22,7%
Skatteposter som redovisas i övrigt totalresultat		
Skatt på kassaflödessäkringar	0,8	0,8
Skatt på finansiella tillgångar som kan säljas	28,7	-0,5

19 BELÅNINGSBARA STATSSKULDFÖRBINDELSER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Svenska staten	8 247,8	4 926,2
Finska staten	576,2	483,1
Summa belåningsbara statsskuldforbindelser	8 824,0	5 409,3
Verkligt värde	8 824,0	5 409,3
Upplupet anskaffningsvärde	8 715,2	5 287,6
Nominellt värde	8 631,6	4 556,0
Återstående löptid högst 1 år	5 723,5	2 875,9
Återstående löptid mer än 1 år	3 100,5	2 533,4

20 UTLÅNING TILL KREDITINSTITUT

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Utlåning till dotterbolag	55 814,3	45 656,5
Övrig utlåning kreditinstitut	315,6	1 721,0
Summa utlåning till kreditinstitut	56 129,9	47 377,5
Betalbart på anfordran	168,3	1 635,9
Återstående löptid på högst 3 månader	147,3	1 565,2
Återstående löptid >3 månader men högst 1 år	54 525,0	43 356,5
Återstående löptid >1 år men högst 5 år	488,3	518,9
Återstående löptid >5 år	801,0	301,0
Summa utlåning till kreditinstitut	56 129,9	47 377,5

Omvänd återköpsransaktioner uppgår till - (1 500,1) Mkr varav inga transaktioner mot koncernbolag.

21 UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

Lånefordringarna är i sin helhet geografiskt hänförliga till Sverige.

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Utlåning till allmänheten före reserveringar		
Offentlig sektor	1 306,1	2 014,1
Företagssektor	1 361,2	1 527,0
Hushållssektor	36 326,5	35 226,1
Övriga	0	1,7
Totalt	38 993,8	38 768,9
Reserveringar	-66,2	-120,3
Utlåning till allmänheten	38 927,6	38 648,6
Återstående löptid på högst 3 månader	29 137,7	29 996,4
Återstående löptid mer än 3 månader men högst 1 år	2 765,0	2 733,9
Återstående löptid mer än 1 år men högst 5 år	6 667,0	5 734,9
Återstående löptid mer än 5 år	357,9	183,3
Summa	38 927,6	38 648,6

Återstående löptid definieras som återstående räntebindningstid i de fall lånet löper med periodvis bundna villkor. För mer information om reserveringar se not Kreditförluster och osäkra lånefordringar.

22 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Emitterade av andra än offentliga organ

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Bokförda värden		
Svenska bostadsinstitut (ej garanterade)	16 924,5	18 749,1
Övriga svenska emittenter (ej garanterade)	3 613,8	3 862,8
Övriga utländska emittenter (garanterade av tyska staten)	910,6	738,7
Övriga utländska emittenter (ej garanterade)	1 197,6	361,6
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 646,5	23 712,2
Verkligt värde	22 646,5	23 712,2
Upplupet anskaffningsvärde	22 359,5	23 089,1
Nominellt värde	21 488,7	21 722,0
Marknadsstatus		
Noterade värdepapper	22 646,5	23 712,2
Återstående löptid högst 1 år	4 856,1	6 315,9
Återstående löptid > 1 år	17 790,4	17 396,3

23 AKTIER OCH ANDELAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Ingående värde vid årets ingång	12,0	88,8
Förvärv av aktier	3,5	–
Årets försäljningar	–	–76,8
Redovisat värde vid årets utgång	15,5	12,0

24 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Banken har sammanlagt tre helägda dotterbolag med säte i Stockholm.

Mkr	2015-12-31			2014-12-31		
	Antal aktier (st)	Nominellt värde	Bokfört värde	Antal aktier (st)	Nominellt värde	Bokfört värde
Wasa Kredit AB (556311-9204)	875 000	87,5	814,8	875 000	87,5	814,8
Länsförsäkringar Hypotek AB (556244-1781)	70 335	70,3	6 019,2	70 335	70,3	5 519,2
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (556364-2783)	15 000	1,5	165,0	15 000	1,5	165,0
Summa aktier och andelar i koncernföretag			6 999,0			6 499,0

Mkr	2015				2014			
	Wasa Kredit AB	Länsförsäkringar Hypotek AB	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	Totalt	Wasa Kredit AB	Länsförsäkringar Hypotek AB	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	Totalt
Redovisat värde vid årets ingång	814,8	5 519,2	165,0	6 499,0	814,8	5 089,2	165,0	6 069,0
Villkorat aktieägartillskott	–	500,0	–	500,0	–	430,0	–	430,0
Redovisat värde vid årets utgång	814,8	6 019,2	165,0	6 999,0	814,8	5 519,2	165,0	6 499,0

Eget kapital (inkl 78% av obeskattade reserver) och resultat efter skatt i dotterbolagen, Mkr	2015		2014	
	Eget kapital	Årets resultat	Eget kapital	Årets resultat
Wasa Kredit AB	1 715,1	113,0	1 446,6	119,6
Länsförsäkringar Hypotek AB	6 948,7	308,3	6 061,6	211,2
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	285,7	63,7	200,6	45,1
Totalt	8 949,5	484,9	7 708,8	375,9

25 DERIVAT

Mkr	2015-12-31		2014-12-31	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Derivat med positiva värden				
<i>Derivat i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	17 030,0	161,4	15 640,0	148,0
Valutarelaterade	1 575,7	87,3	2 852,7	274,3
<i>Övriga derivat</i>				
Ränterelaterade	45 765,0	1 405,5	42 445,0	1 474,9
Valutarelaterade	12 500,5	1 375,1	7 864,6	997,3
Summa derivat med positiva värden	76 871,2	3 029,3	68 802,3	2 894,5
Återstående löptid högst 1 år	11 959,9	94,0	22 889,5	196,5
Återstående löptid > 1 år	64 911,3	2 935,3	45 912,8	2 698,0
Derivat med negativa värden				
<i>Derivat i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	28 449,0	470,8	36 676,0	695,6
Valutarelaterade	3 974,3	207,0	1 294,8	149,2
<i>Övriga derivat</i>				
Ränterelaterade	45 765,0	1 405,5	42 445,0	1 475,1
Valutarelaterade	13 262,6	1 380,4	7 730,8	989,0
Summa derivat med negativa värden	91 450,9	3 463,7	88 146,6	3 308,9
Återstående löptid högst 1 år	13 378,3	97,6	26 417,0	105,8
Återstående löptid > 1 år	78 072,6	3 366,1	61 729,6	3 203,1

26 FÖRÄNDRING AV VERKLIGT VÄRDE FÖR RÄNTESÄKRADE POSTER I SÄKRINGSPORTFOLJEN

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Tillgångar		
Bokfört värde vid årets början	165,9	64,8
Förändringar under året utlåning	-45,5	101,1
Bokfört värde vid årets slut	120,4	165,9
Skulder		
Bokfört värde vid årets början	190,1	46,2
Förändringar under året inlåning	-11,1	47,1
Förändringar under året upplåning	-32,1	96,8
Bokfört värde vid årets slut	146,9	190,1

27 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	Internt upparbetade IT-system		Förvärvade IT-system		Totalt	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående anskaffningsvärde	986,3	868,8	27,9	27,9	1 014,2	896,7
Årets anskaffningar	108,9	117,5	-	-	108,9	117,5
Årets avyttringar	-	-	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	1 095,2	986,3	27,9	27,9	1 123,1	1 014,2
Avskrivningar						
Ingående ackumulerade avskrivningar	-588,6	-521,1	-27,9	-27,9	-616,5	-549,0
Årets avskrivningar	-53,0	-67,5	-	-	-53,0	-67,5
Återförda avskrivningar avyttringar	-	-	-	-	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-641,6	-588,6	-27,9	-27,9	-669,5	-616,5
Nedskrivningar						
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-122,6	-	-	-	-122,6	-
Årets nedskrivning	-48,5	-122,6	-	-	-48,5	-122,6
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-171,1	-122,6	-	-	-171,1	-122,6
Summa immateriella tillgångar	282,5	275,1	-	-	282,5	275,1

28 MATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	23,6	27,6
Försäljning/Utrangering	-1,7	-5,1
Årets inköp	2,6	1,1
Utgående anskaffningsvärde	24,5	23,6
Ingående avskrivningar	-20,7	-25,0
Återförda avskrivningar försäljning/utrangering	0,8	5,1
Årets avskrivningar	-1,0	-0,8
Utgående ackumulerade avskrivningar	-20,9	-20,7
Summa materiella tillgångar	3,6	2,9

29 UPPSKJUTEN SKATTEFORDRAN OCH SKATTESKULD

Redovisade uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kan hänföras till följande:

Mkr	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Skulder	-1,8	-4,2	-	-	-1,8	-4,2
Uppskjuten skattefordran (-)/uppskjuten skatteskuld (+)	-1,8	-4,2	-	-	-1,8	-4,2
Netto uppskjuten skattefordran (-)/uppskjuten skatteskuld (+)	-1,8	-4,2	-	-	-1,8	-4,2

Moderbolaget har inga temporära skillnader med skattemässig effekt i koncernföretag.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader

Mkr	Belopp vid årets ingång	Redovisat över resultaträkning	Redovisat i övrigt totalresultat	Belopp vid årets utgång
2015				
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-
Skulder	-4,2	2,4	-	-1,8
Uppskjuten skattefordran (-)/skatteskuld (+)	-4,2	2,4	-	-1,8
2014				
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-
Skulder	-6,3	2,1	-	-4,2
Uppskjuten skattefordran (-)/skatteskuld (+)	-6,3	2,1	-	-4,2

30 ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Kundfordringar	11,0	9,2
Övriga tillgångar	286,7	189,3
Summa övriga tillgångar	297,7	198,5

31 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Upplupna ränteintäkter	876,0	976,0
Övriga upplupna intäkter	21,5	98,3
Förutbetalda kostnader	19,0	16,5
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	916,5	1 090,8

32 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Svenska banker	2 586,0	3 041,5
Övriga svenska kreditinstitut	4 434,7	2 624,1
Summa skulder till kreditinstitut	7 020,7	5 665,6
Betalbart på anfordran	4 517,1	2 674,7
Återstående löptid på högst 3 månader	2 503,6	2 990,9
Återstående löptid >3 månader men högst 1 år	-	-
Summa	7 020,7	5 665,6

Äkta återköpsransaktioner uppgår till - (-) Mkr varav inga transaktioner mot koncernbolag.

33 IN- OCH UPPLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Inlåning från försäkringsföretag	4 505,4	5 325,6
Inlåning från hushåll	70 192,3	63 924,9
Inlåning från övrig svensk allmänhet	9 487,7	7 722,4
Summa inlåning från allmänheten	84 185,4	76 972,9
Betalbart på anfordran	84 185,4	76 972,9

Tidsbunden inlåning uppgår till 29 224,0 (32 119,0) Mkr, vid förtidslösen utgår ränte-kompensation.

34 EMITTERADE VÄRDEPAPPER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Certifikat	1 342,4	4 087,4
Obligationslån	28 069,2	23 610,5
Utställda postväxlar	70,7	70,5
Summa emitterade värdepapper	29 482,3	27 768,4
Återstående löptid högst 1 år	8 164,6	14 342,6
Återstående löptid mer än 1 år	21 317,9	13 425,8

35 ÖVRIGA SKULDER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Leverantörsskulder	3,6	43,9
Innehållen preliminär skatt kunder	21,1	39,7
Övriga skulder	240,1	246,0
Aktuell skatteskuld	-	5,6
Summa övriga skulder	264,8	335,2

36 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Upplupna semesterlöner	9,6	8,3
Upplupna sociala kostnader	15,4	18,8
Upplupna räntekostnader	773,8	869,2
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	427,2	475,0
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 226,0	1 371,3

37 AVSÄTTNINGAR

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet	2,7	3,9
Övrig avsättning	3,0	2,6
Summa avsättningar	5,7	6,5
Reservering för garantier		
Redovisat värde vid årets ingång	–	0,9
Outnyttjade belopp som har återförts under året	–	–0,9
Redovisat värde vid årets utgång	–	–

Garantier

I garantier ingår arrendegarantier samt kreditgarantier.

Förmånsbestämda pensioner

Bolaget har en förmånsbestämd pensionsplan. Planen är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren är utformade så att som pension erhålles cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Av det belopp som redovisas som Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet omfattas ingen del av trygghandelagen.

Mkr	2015	2014
Pensionsförpliktelser		
Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet	2,7	3,9
Summa pensionsförpliktelser	2,7	3,9
Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser:		
Diskonteringsränta	0,7%	0,5%
Förväntad löneökningstakt	2,5%	2,5%
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	40,0%	30,0%
Poster inom linjen	4,0	9,1

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Bolaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets betalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal anställda som har individuella lösningar. FTP-planen genom försäkring i FPK är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19 Ersättningar till anställda, att företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt IAS 19 punkt 34. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande årsavgifter till den. Bolagets förväntade avgifter 2016 för FTP-planen uppgår till 12,6 Mkr.

	2015	2014
Kostnader för avgiftsbestämda planer	23,7	21,2

38 EFTERSTÄLLDA SKULDER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Externt förlagslån med rörlig ränta 3 månader	1 545,0	1 545,0
Externt förlagslån med fast ränta	754,7	754,7
Summa efterställda skulder	2 299,7	2 299,7

Samtliga förlagslån 2015-12-31 är noterade och förfaller 2021-06-30 och 2023-03-28. Räntan på de rörliga lånen uppgick 2015-12-31 till 2,3 procent. De bundna lånen löper med en ränta på 5,6 procent.

39 OBESKATTADE RESERVER

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Periodiseringsfond	64,9	46,9
Summa	64,9	46,9

Vi hänvisar även till bokslutsdispositionen i resultaträkningen.

40 EGET KAPITAL

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Bundet eget kapital		
Aktiekapital (9 548 708 aktier, kvotvärde 100 kr)	954,9	954,9
Reservfond	18,4	18,4
Summa bundet eget kapital	973,3	973,3
Fritt eget kapital		
Fond för verkligt värde	–29,0	75,2
Emitterat primärkapitalinstrument	1 200,0	–
Balanserade vinstmedel	7 775,5	7 215,9
Årets resultat	135,9	86,4
Summa fritt eget kapital	9 082,4	7 377,5
Summa eget kapital	10 055,7	8 350,8

Periodens övriga förändringar av eget kapital samt uppdelning enligt IFRS framgår av Rapport över förändringar i eget kapital.

Erhållet villkorat aktieägartillskott uppgår till:

Under 2007	325,0
Under 2008	500,0
Under 2009	400,0
Under 2010	850,0
Under 2011	798,0
Under 2012	742,0
Under 2013	625,0
Under 2014	550,0
Under 2015	500,0
Totalt	5 290,0

41 STÄLLDA SÄKERHETER, EVENTUALFÖRPLIKTELSE OCH ÖVRIGA ÅTAGANDEN

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
För egna skulder ställda säkerheter		
Pantsatta värdepapper i Riksbanken	2 500,0	2 500,0
Pantsatta värdepapper hos Euroclear	2 000,0	2 000,0
Lämnade säkerheter avseende derivat	10,0	10,0
Lämnade säkerheter för värdepapper	10,0	5,0
Lämnade säkerheter till följd av återköpsavtal	–	–
Summa för egna skulder ställda säkerheter	4 520,0	4 515,0
Övriga ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventualförpliktelser		
Garantiförbindelser	33,5	24,2
Villkorade aktieägartillskott	5 290,0	4 790,0
Förtida uttag vid 62 års ålder enligt pensionsavtal	4,1	9,1
Summa eventualförpliktelser	5 327,6	4 823,3
Övriga åtaganden		
Beviljade men ej utbetalda lån	1 686,3	1 670,2
Beviljade men ej utnyttjade kontokrediter	22 746,6	22 813,6
Beviljade men ej utnyttjade kortkrediter	1 387,8	1 298,6
Summa övriga åtaganden	25 820,7	25 782,4

Vid fastställande av eventualförpliktelser för förtida uttag enligt pensionsavtal har ett antagande om hur många som kommer att utnyttja möjligheten gjorts. Antagandet är baserat på historiska uppgifter. Pensionsavtalet löper ut 2017.

2015-12-31 Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Lånefordringar och kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i säkringsredovisning				
Tillgångar						
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker			21,5		21,5	21,5
Belåningsbara statsskuldförbindelser				8 824,0	8 824,0	8 824,0
Utlåning till kreditinstitut			56 129,9		56 129,9	56 129,9
Utlåning till allmänheten			38 927,6		38 927,6	39 090,7
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				22 646,5	22 646,5	22 646,5
Aktier och andelar				15,5	15,5	15,5
Derivat	2 780,6	248,7			3 029,3	3 029,3
Övriga tillgångar			11,0		11,0	11,0
Summa tillgångar	2 780,6	248,7	95 090,0	31 486,0	129 605,3	129 768,4

2015-12-31 Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Övriga finansiella skulder	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i säkringsredovisning			
Skulder					
Skulder till kreditinstitut			7 020,7	7 020,7	7 020,7
In- och upplåning från allmänheten			84 185,4	84 185,4	84 367,7
Emitterade värdepapper			29 482,3	29 482,3	29 524,7
Derivat	2 785,9	677,8		3 463,7	3 463,7
Övriga skulder			48,7	48,7	48,7
Efterställda skulder			2 299,7	2 299,7	2 362,1
Summa skulder	2 785,9	677,8	123 036,8	126 500,5	126 787,6

	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen					
2014-12-31 Mkr	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i säkringsredovisning	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
Tillgångar						
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker			25,8		25,8	25,8
Belåningsbara statsskuldförbindelser				5 409,3	5 409,3	5 409,3
Utlåning till kreditinstitut			47 377,5		47 377,5	47 377,5
Utlåning till allmänheten			38 648,6		38 648,6	38 934,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				23 712,2	23 712,2	23 712,2
Aktier och andelar				12,0	12,0	12,0
Derivat	128,7	2 765,8			2 894,5	2 894,5
Övriga tillgångar			9,2		9,2	9,2
Summa tillgångar	128,7	2 765,8	86 061,1	29 133,5	118 089,1	118 374,8

2014-12-31 Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Övriga finansiella skulder	Summa redo- visat värde	Verkligt värde
	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i säkringsredovisning			
Skulder					
Skulder till kreditinstitut			5 665,6	5 665,6	5 665,6
In- och upplåning från allmänheten			76 972,9	76 972,9	78 424,5
Emitterade värdepapper			27 768,4	27 768,4	28 021,2
Derivat	2 464,1	844,8		3 308,9	3 308,9
Övriga skulder			246,0	246,0	246,0
Efterställda skulder			2 299,7	2 299,7	2 427,1
Summa skulder	2 464,1	844,9	112 952,6	116 261,5	118 093,3

Det verkliga värdet på kassa och tillgodohavanden hos centralbanker, övriga tillgångar, utlåning till kreditinstitut, skulder till kreditinstitut och övriga skulder utgörs av en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar respektive skulder har korta löptider. Verkligt värde på in- och utlåning från/till allmänheten har beräknats med en diskontering av förväntade framtida kassaflöden där diskonteringsräntan har satts till den aktuella in- respektive utlåningsränta som tillämpas (inklusive rabatter). Huvudprincipen för värdering till verkligt värde av emitterade värdepapper är att värdering sker till priser från extern part per bokslutsdatum alternativt senaste handelsdag. När externa priser saknas alternativt bedöms som marknadsavvikande samt för värdering av verkligt värde av efterställda skulder har schablonmetod alternativt värderingsmetod baserad på bedömd eller ursprunglig emissions-spread använts. Derivat avser i allt väsentligt swappar för vilka verkligt värde beräknas med diskontering av förväntade framtida kassaflöden. För upplysningar om fastställande av verkligt värde samt värderingstekniker och indata, se även noten Redovisningsprinciper.

43 VÄRDERINGSMETODER FÖR VERKLIGT VÄRDE

Finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

2015-12-31 Mkr	Instrument med noterade kurser på en aktiv marknad (Nivå 1)	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Summa
Tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser	8 824,0			8 824,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 646,5			22 646,5
Aktier och andelar ¹⁾			15,5	15,5
Derivat		3 029,3		3 029,3
Skulder				
Derivat		3 463,7		3 463,7
2014-12-31 Mkr	Instrument med noterade kurser på en aktiv marknad (Nivå 1)	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata (Nivå 2)	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)	Summa
Tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser	5 409,3			5 409,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	23 712,2			23 712,2
Aktier och andelar ¹⁾			12,0	12,0
Derivat		2 894,5		2 894,5
Skulder				
Derivat		3 308,9		3 308,9

¹⁾ Näringsbetingade onoterade aktier och andelar värderas initialt till sitt anskaffningsvärde och skrivs ner om det finns objektiva belopp för ett nedskrivningsbehov. Bedömningen baseras på senaste årsredovisning och prognostiserat resultat.

Det gjordes inga väsentliga överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 under 2015, och inte heller under 2014. Under 2015 och under 2014 förekom inte några överföringar från nivå 3.

För ytterligare upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen samt värderingstekniker och indata se noten Redovisningsprinciper. För upplysning om bestämning av verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder som ej redovisas till verkligt värde via resultaträkningen se not Klassificering av finansiella tillgångar och skulder.

Förändring av innehav i nivå 3

Mkr	Aktier och andelar	Mkr	Aktier och andelar
Öppningsbalans 2015-01-01	12,0	Öppningsbalans 2014-01-01	12,0
Totalt redovisade vinster och förluster:		Totalt redovisade vinster och förluster:	–
– redovisat i årets resultat	3,5	– redovisat i årets resultat	–
Förvärv av aktier		Förvärv av aktier	–
Utgående balans 2015-12-31	15,5	Utgående balans 2014-12-31	12,0
<i>Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2015-12-31</i>		<i>Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2014-12-31</i>	–

Tabellen nedan innehåller finansiella tillgångar och skulder som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal men som inte kvittas i balansräkningen. Bolaget har ISDA-och CSA-avtal med samtliga derivatmotparter samt motsvarande avtal om nettning för repor vilket innebär att samtliga exponeringar täcks av båda typerna av avtal. Ramavtalen om nettning innebär att parterna får reglera sina exponeringar netto (dvs. fordringar kvittas mot skulder) i fall av allvarlig kredithändelse.

Mkr 2015-12-31	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal					
	Bruttobelopp	Kvittade i balansräkningen	Nettobelopp i balansräkningen	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
				Ramavtal om nettning	Säkerheter Erhållna (-) / Ställda (+)	Nettobelopp
Tillgångar						
Derivat	3 029,3	–	3 029,3	–1 338,4	–1 686,5	4,4
Omvända återköpsavtal	–	–	–	–	–	–
Skulder						
Derivat	–3 463,7	–	–3 463,7	1 338,4	18,8	–2 106,4
Återköpsavtal	–	–	0,0	–	–	0,0
Totalt	–434,4	–	–434,4	0,0	–1 667,7	–2 102,0

Mkr 2014-12-31	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal					
	Bruttobelopp	Kvittade i balansräkningen	Nettobelopp i balansräkningen	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
				Ramavtal om nettning	Säkerheter Erhållna (-)/Ställda (+)	Nettobelopp
Tillgångar						
Derivat	2 894,5	–	2 894,5	–1 078,5	–1 816,0	0,0
Omvända återköpsavtal	1 500,1	–	1 500,1	–	–1 500,1	0,0
Skulder						
Derivat	–3 308,9	–	–3 308,9	1 078,5	1 503,5	–726,9
Återköpsavtal	–	–	–	–	–	–
Totalt	1 085,7	–	1 085,7	0,0	–1 812,6	–726,9

Kapitalbas och kapitalkrav		
Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital	10 055,7	8 350,8
varav aktiekapital	954,9	954,9
varav övriga reserver	18,4	18,4
varav balanserade vinstmedel	7 775,5	7 215,9
varav ackumulerat totalresultat	-29,0	75,2
varav periodens resultat	135,9	86,4
Primärkapitalinstrument	1 200,0	-
Ej bokförd utdelning	-2,1	-
78 % av obeskattade reserver	50,6	36,6
Eget kapital för kapitaltäckning	10 104,2	8 387,4
Immateriella tillgångar	-282,5	-275,1
Kassaflödessäkringar	5,6	3,0
Orealiserade värdeförändringar för finansiella tillgångar	-	-78,2
IRK reserveringar under- (-)/överskott (+)	-124,5	-176,6
Justering för försiktig värdering	-38,0	-33,0
Tröskelavdrag: finansiella företag	-	-0,5
Kvalificerade innehav utanför finansiella sektorn	-	-10,2
Justering för primärkapitalinstrument	-1 200,0	-
Kärnprimärkapital	8 464,9	7 816,7
Primärkapitaltillskott	1 200,0	-
Primärkapital	9 664,9	7 816,7
Supplementärkapitalinstrument	2 296,8	2 296,8
IRK reserveringar under- (-)/överskott (+)	-	-
Supplementärt kapital	2 296,8	2 296,8
Summa kapitalbas	11 961,7	10 113,5
Totalt Riskexponeringsbelopp enligt CRD IV	23 341,8	25 105,3
Total kapitalkrav enligt CRD IV	1 867,3	2 008,4
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	859,2	788,9
Kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	839,0	1 081,6
Kapitalkrav för operativa risker	118,5	99,2
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjustering	50,7	38,8
Kärnprimärkapitalrelation CRD IV	36,3%	31,1%
Primärkapitalrelation CRD IV	41,4%	31,1%
Kapitaltäckningsgrad CRD IV	51,2%	40,3%
Särskilda uppgifter		
IRK Reserveringar överskott (+) / underskott (-)	-124,5	-176,6
- IRK Totala reserveringar (+)	159,9	192,0
- IRK Förväntat förlustbelopp (-)	-284,4	-368,6
Kapitalkrav enligt Basel I-golv	3 039,1	2 860,6
Kapitalbas justerad enligt Basel I-golv	12 086,2	10 290,1
Överskott av kapital enligt Basel I-golv	9 047,1	7 429,5

	2015-12-31		2014-12-31	
Mkr	Kapital- krav	Risk- exponerings- belopp	Kapital- krav	Risk- exponerings- belopp
Kreditrisk enligt schablonmetoden				
Institutsexponeringar	23,7	-	20,5	256,2
Företagsexponeringar	-	-	-	-
Säkerställda obligationer	144,3	1 803,4	160,9	2 011,0
Exponeringar mot fonder	-	-	-	-
Aktieexponeringar	663,1	8 288,4	581,5	7 269,1
Övriga poster	28,1	351,1	26,0	324,5
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	859,2	10 739,5	788,9	9 860,8
Kreditrisk enligt IRK-metoden				
Hushållsexponeringar				
Fastighetskrediter	278,1	3 476,7	368,8	4 610,4
Övriga hushållsexponeringar	252,2	3 152,2	283,9	3 548,6
Summa hushållsexponeringar	530,3	6 628,9	652,7	8 159,1
Företagsexponeringar	308,7	3 858,8	428,9	5 361,0
Motpartslösa exponeringar	-	-	-	-
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	839,0	10 487,7	1 081,6	13 520,1
Operativa risker				
Schablonmetoden	118,5	1 481,4	99,2	1 239,7
Summa kapitalkrav för operativa risker	118,5	1 481,4	99,2	1 239,7
Kreditvärdighetsjustering schablonmetoden	50,7	633,2	38,8	484,8

För vidare upplysningar avseende risk och kapitaltäckning se not 3 i bankkoncernen.

Minimikapitalkrav och buffertar	Minikapitalkrav	Kapital- konserverings- buffert	Kontracyklisk buffert	Systemrisk- buffert	Summa
Procent					
Kärnprimärkapital	4,5%	2,5%	1,0%	n/a	8,0%
Primärkapital	6,0%	2,5%	1,0%	n/a	9,5%
Kapitalbas	8,0%	2,5%	1,0%	n/a	11,5%
Mkr					
Kärnprimärkapital	1 050,4	583,5	233,4	n/a	1 867,3
Primärkapital	1 400,5	583,5	233,4	n/a	2 217,5
Kapitalbas	1 867,3	583,5	233,4	n/a	2 684,3
Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert					31,8%

46 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE, PRISSÄTTNING OCH AVTAL

Närstående

Som närstående juridiska personer räknas Länsförsäkringar AB-koncernens och Länsförsäkringar Liv-koncernens bolag, intressebolag, de 23 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag samt övriga närstående. Övriga närstående består av Länsförsäkringar Mäklarservice, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, Länsförsäkringar PE-Holding AB (publ), Humlegården Holding I AB, Humlegården Holding II AB, Humlegården Holding III AB, Humlegården Fastigheter AB samt de sockenbolag som har aktier i Länsförsäkringar AB.

Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter, ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer.

Prissättning

Prisnivån på de varor och tjänster som Länsförsäkringar Bank AB köper och säljer inom länsförsäkringsgruppen beslutas i Länsförsäkringar ABs företagsledning en gång per år i samband med fastställandet av affärsplanen.

Avtal

Väsentliga avtal för moderbolaget utgörs i huvudsak av uppdragsavtal med de 23 länsförsäkringsbolagen samt uppdragsavtal rörande utveckling, service, ekonomi och IT. Moderbolaget har avtal med dotterbolagen om koncerngemensamma tjänster.

Transaktioner

Mkr	Intäkter		Kostnader		Fordringar		Skulder		Åtaganden	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Bolag inom bankkoncernen	697,2	1 062,5	855,9	672,8	56 205,5	45 876,0	7 397,9	5 371,0	20 512,5	20 721,8
Övriga bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen	0,2	3,7	319,2	257,7	16,0	22,6	1 276,9	1 261,1	–	–
Länsförsäkringar Liv-koncernen	–	–	–	1,2	–	–	521,0	523,7	–	–
Länsförsäkringsbolag	15,3	16,7	283,0	413,3	41,3	156,3	3 654,6	4 158,5	53,3	52,0
Övriga närstående	–	–	–	0,1	–	–	31,7	25,2	5,0	5,0

För upplysningar om ersättningar till närstående nyckelpersoner såsom styrelseledamöter och ledande befattningshavare hänvisas till noten Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras nära familjemedlemmar utöver normala kundtransaktioner.

47 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Inga väsentliga händelser har skett efter balansdagens utgång.

Styrelsens intygande

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 26 februari 2016

Sten Dunér
Styrelseordförande

Christian Bille
Styrelseledamot

Per-Ove Bäckström
Styrelseledamot

Ingrid Jansson
Styrelseledamot

Bengt-Erik Lindgren
Styrelseledamot

Susanne Petersson
Styrelseledamot

Caesar Åfors
Styrelseledamot

Rikard Josefson
Verkställande direktör

Ingrid Ericson
Arbetstagarrepresentant

Mirek Swartz
Arbetstagarrepresentant

Min revisionsberättelse har lämnats den 26 februari 2016

Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Länsförsäkringar Bank AB (publ), org. nr 516401-9878

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bank AB (publ) för år 2015. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 16–87.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards (IFRS) såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och

koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvalt-

ning för Länsförsäkringar Bank AB (publ) för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Jag tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 26 februari 2016

Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Styrelse

Sten Dunér ¹

Styrelsens ordförande.

Född 1951. Anställd 1982. Vd Länsförsäkringar AB. **Utbildning:** Civilekonom.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Sak och Länsförsäkringar Fondliv. Ledamot Länsförsäkringar Liv, Svensk Försäkring, Försäkringsbranschens Arbetsgivarorganisation, European Alliance Partners Company AG och Fastighets AB Balder. **Tidigare erfarenhet:** CFO och andra chefsbefattningar inom Länsförsäkringar AB.

Christian Bille ²

Född 1962. Vd Länsförsäkringar Halland. Invald 2010. **Utbildning:**

Ekonomiexamen. **Övriga styrelseuppdrag:** Ledamot Länsförsäkringar Halland och Länsförsäkringar Hypotek. **Tidigare erfarenhet:** Vd Sparbanken Syd och rörelsechef Swedbank.

Per-Ove Bäckström ³

Född 1959. Vd Länsförsäkringar Gävleborg. Invald 2015. **Utbildning:** Fil.

Kand. Uppsala Universitet. **Övriga styrelseuppdrag:** Ledamot i Länsförsäkringar Gävleborg. **Tidigare erfarenhet:** Biträdande Regionchef Swedbank, Rörelsechef SEB.

Ingrid Jansson ⁴

Född 1950. Konsult inom finansiella tjänster och ledarskap. Invald 2013.

Utbildning: Ekonom. **Övriga styrelseuppdrag:** Inga. **Tidigare erfarenhet:** Mångårig erfarenhet inom banking, kapitalförvaltning, marknadsföring och affärsutveckling samt befattning på ledningsnivå.

Bengt-Erik Lindgren ⁵

Född 1950. Ordförande Länsförsäkringar Bergslagen. Invald 2012. **Utbildning:**

Högskoleekonom. **Övriga styrelseuppdrag:** Ordförande Grönklitsgruppen AB, ledamot Nordanå Trä AB, Humlegården Fastigheter AB och Prevas AB. **Tidigare erfarenhet:** vvd Swedbank.

Susanne Petersson ⁶

Född 1962. Vd Länsförsäkringar Skåne. Invald 2013. **Utbildning:** Civilekonom.

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkringar Skåne, Länsförsäkringar Wasa Kredit, Läshem AB och P.U.L.S AB. Suppleant FAO Service AB. **Tidigare erfarenhet:** Vd Nordea Finans Sverige.

Caesar Åfors ⁷

Född 1959. Invald 2015. Vd för egen verksamhet på Virå Bruk samt konsultverksamhet inom fastighetsbranschen. **Utbildning:** Jägmästare. **Övriga styrelseuppdrag:**

Ordförande Länsförsäkringar Södermanland. **Tidigare erfarenhet:** CFO och vvd Klöver AB (publ).

STYRELSENS SEKRETERARE

Anna Rygaard

Född 1966.

Bolagsjurist Länsförsäkringar AB.

REVISOR

Stefan Holmström

Revisor, ordinarie.

Auktoriserad revisor, KPMG AB.

ARBETSTAGARREPRESENTANTER

Ingrid Ericson ⁸

Född 1958. Arbetstagarrepresentant. Invald 2004. **Utbildning:** Ekonomexamen.

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkringar ABs lokala SACO-styrelse.

Tidigare erfarenhet: Produktspecialist, processutvecklare, kreditadministratör Länsförsäkringar Bank.

Mirek Swartz ⁹

Född 1962. Service owner Servicedesk. Arbetstagarrepresentant. Invald 2015.

Utbildning: IT-relaterad utbildning. **Övriga styrelseuppdrag:** Ledamot Wasa Kredit, Länsförsäkringar Fondförvaltning. Suppleant Länsförsäkringar AB. **Tidigare erfarenhet:** IT-chef Länsförsäkringar Stockholm. **Suppleant:** Linda Pettersson.

Ledning

Rikard Josefson ❶

Född 1965. Vd. Anställd 2011. **Utbildning:** Fil. kand. **Tidigare erfarenhet:** 25 år på SEB i olika ledande befattningar.

Anders Borgcrantz ❷

Född 1961. CFO. Anställd 2003. **Utbildning:** Civilekonom. **Tidigare erfarenhet:** vVd FöreningsSparbanken, Vd SPINTAB, regionchef FöreningsSparbanken.

Gert Andersson ❸

Född 1959. Chef Produkt & Process. Anställd 2013. **Utbildning:** Ekonomexamen. **Tidigare erfarenhet:** Chef försäljning Direkt, försäljningschef och marknadschef Wasa Kredit, 25 år på SEB i olika ledande befattningar.

Pia Bergman ❹

Född 1963. HR-chef. Anställd 2014. **Utbildning:** Fil. kand. **Tidigare erfarenhet:** 25 års HR-erfarenhet inom detaljhandel, IT samt Bank.

Susanne Calner ❺

Född 1969. Chef Kredit. Anställd 2012. **Utbildning:** Civilekonom. **Tidigare erfarenhet:** Kontorschef SEB, revisor och managementkonsult Andersen.

Bengt Clemetson ❻

Född 1964. Chef Affär. Anställd 2006. **Utbildning:** Civilekonom. **Tidigare erfarenhet:** Vd Skandiabanken Bolån AB.

Eva Gottfridsdotter Nilsson ❼

Född 1960. Vd Länsförsäkringar Fondförvaltning. Anställd 2000. **Utbildning:** Civilekonom. **Tidigare erfarenhet:** Vd Fondbolaget, CFO Länsförsäkringar Kapitalförvaltning.

Louise Lindgren ❽

Född 1959. Chef Riskcontrol. Anställd 2014. **Utbildning:** Civilekonom. **Tidigare erfarenhet:** 17 år inom Nordea, senaste Head of Group Capital, PWC chef Financial Risk Management Consulting, Citibank chef Fixed Income trading.

Marie Lundberg ❾

Född 1968. Invald 2015. Vd Wasa Kredit. **Utbildning:** Studier i Kultur-/Ekonomisk Geografi, Internationella relationer och pedagogik vid Stockholms Universitet och Universidad de Cantabria. **Tidigare erfarenhet:** Vd Handelsbanken Finans AB. Ordförande Handelsbanken Rahoitus Oyj, Kredit-Inkasso AB. Affärsutvecklingschef Handelsbanken International.

Richard Lundberg ❿

Född 1976. Chef Back office. Anställd 2012. **Utbildning:** Studier inom Kemiteknik. **Tidigare erfarenhet:** Chef Säljstöd, säljledare Länsförsäkringar Skåne.

ADJUNGERAD TILL LEDNINGEN

Susanne Bergh

Född 1969. Chef Internet. Anställd 2009. **Utbildning:** Diplomerad marknadssekonom. **Tidigare erfarenhet:** 20 år inom länsförsäkringsgruppen, främst Agria och Länsförsäkringar AB, senast inom internetrelaterade tjänster.

Definitioner

Andel osäkra fordringar

Osäkra fordringar i förhållande till redovisat värde för utlåning till allmänheten och till kreditinstitut.

Avkastning på totalt kapital

Rörelseresultat i relation till genomsnittlig balansomslutning.

Kapitalbas

Består av summan av primärt och supplementärt kapital samt skillnaden mellan förväntad förlust och gjorda reserveringar för sannolika kreditförluster.

Kapitaltäckningsgrad

Utgående kapitalbas i relation till utgående riskvägt belopp.

Kapitaltäckningskvot

Kapitalbas i relation till kapitalkrav.

K/I-tal

Summa kostnader i förhållande till summa intäkter. K/I-talet beräknas före och efter kreditförluster.

Kreditförluster, netto

Konstaterade kreditförluster och reserveringar för kreditförluster med avdrag för återvinningar avseende fordringar samt årets nettokostnad avseende kreditförluster för garantier och andra ansvarsförbindelser.

Kreditförlustnivå i förhållande till utlåning

Kreditförluster netto i förhållande till redovisat värde för utlåning till allmänhet och till kreditinstitut.

Kärnprimärkapital

Totalt primärkapital exklusive primärkapitaltillskott.

Kärnprimärkapitalrelation

Kärnprimärkapital i relation till riskvägt belopp.

Osäker fordran

Forran där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren och efter avdrag för säkerheternas värde. En lånefordran anses vara osäker om den har en betalning som är mer än 60 dagar sen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder ej kan leva upp till sitt åtagande.

Placeringsmarginal

Räntenetto i relation till genomsnittlig balansomslutning.

Primärkapital

Primärkapital är en del av kapitalbasen och består av eget kapital och primärkapitaltillskott. Avdrag görs för bland annat uppskjutna skattefordringar, goodwill och andra immateriella tillgångar, investeringar i finansiella företag samt skillnaden mellan förväntad förlust och gjorda reserveringar för sannolika kreditförluster.

Primärkapitalrelation

Utgående primärkapital i relation till utgående riskvägt belopp.

Reserver i förhållande till utlåning

Reserver för osäkra fordringar i förhållande till utlåning till allmänheten och utlåning till kreditinstitut sammantaget.

Reserveringsgrad för osäkra lånefordringar exklusive gruppvis reserv

Individuella reserveringar för lånefordringar i förhållande till osäkra lånefordringar brutto.

Riskenxponerings belopp

Riskenxponeringsbeloppet beräknas genom att ett instituts kapitalkrav för samtliga tillgångar i balansräkningen, poster utanför balansräkningen, operativ risk och kreditvärdighetsjusteringsrisk multipliceras med 12,5.

Riskvägt belopp

Summa tillgångar i balansräkningen och åtaganden utanför balansräkningen värderade enligt lag om kapitaltäckning. Volymerna vägs med hänsyn till bedömd risk så att de kommer att ingå i den riskvägda volymen med 0 procent, 20 procent, 50 procent eller 100 procent.

Räntabilitet på eget kapital

Rörelseresultat med avdrag för schablonskatt i relation till genomsnittligt eget kapital, justerat för värdeförändringar på finansiella tillgångar som redovisas över eget kapital.

Räntebindningstid

Avtalad tid under vilken räntan på en tillgång eller skuld är bunden.

Supplementärt kapital

Består huvudsakligen av tidsbundna förlagslån.

Total reserveringsgrad för osäkra lånefordringar

Totala reserveringar för lånefordringar i förhållande till osäkra lånefordringar brutto.

Rapportdagar 2016

Kvartal 1:

Delårsrapport för januari–mars 27 april 2016

Kvartal 2:

Delårsrapport för april–juni 20 juli 2016

Kvartal 3:

Delårsrapport för juli–september 25 oktober 2016

Adresser

Länsförsäkringar Norrbotten
Box 937
971 28 Luleå
Besök: Köpmantorget
Tfn: 0920-24 25 00
E-post: info@LFnorrboten.se

Länsförsäkringar Västerbotten
Box 153
901 04 Umeå
Besök: Nygatan 19
Tfn: 090-10 90 00
E-post: info@LFvasterbotten.se

Länsförsäkringar Jämtland
Box 367
831 25 Östersund
Besök: Prästgatan 18
Tfn: 063-19 33 00
E-post: info@lfz.se

Länsförsäkringar Västernorrland
Box 164
871 24 Härnösand
Besök: Köpmangatan 13
Tfn: 0611-36 53 00
E-post: info@lfy.se

Länsförsäkringar Gävleborg
Box 206
801 03 Gävle
Besök: Drottninggatan 35
Tfn: 026-14 75 00
E-post: info@lfgavleborg.se

Dalarnas Försäkringsbolag
Box 3
791 21 Falun
Besök: Slaggatan 9
Tfn: 023-930 00
E-post: info@dalarnas.se

Länsförsäkringar Värmland
Box 367
651 09 Karlstad
Besök: Köpmannagatan 2 A
Tfn: 054-775 15 00
E-post: info@LFvarmland.se

Länsförsäkringar Uppsala
Box 2147
750 02 Uppsala
Besök: Fyrisborgsgatan 4
Tfn: 018-68 55 00
E-post: info.uppsala@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Bergslagen
Box 1046
721 26 Västerås
Besök: Stora Gatan 41
Tfn: 021-19 01 00
E-post: info@lfbergslagen.se

Länsförsäkringar Stockholm
115 97 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-562 830 00
E-post: info@sth.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Södermanland
Box 147
611 24 Nyköping
Besök: Västra Storgatan 4
Tfn: 0155-48 40 00
E-post: info@lfs.se

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän
404 84 Göteborg
Besök: Lilla Bommen 8
Tfn: 031-63 80 00
E-post: info@gbg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Skaraborg
Box 600
541 29 Skövde
Besök: Rådhusgatan 8
Tfn: 0500-77 70 00
E-post: info@LFskaraborg.se

Länsförsäkringar Östgöta
Box 400
581 04 Linköping
Besök: Platensgatan 11
Tfn: 013-29 00 00
E-post: info@lfostgota.se

Länsförsäkringar Älvsborg
Box 1107
462 28 Vänersborg
Besök: Vallgatan 21
Tfn: 0521-27 30 00
E-post: info@alvsborg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Gotland
Box 1224
621 23 Visby
Besök: Österväg 17
Tfn: 0498-28 18 50
E-post: info@lfgotland.se

Länsförsäkringar Jönköping
Box 623
551 18 Jönköping
Besök: Barnarpsgatan 22
Tfn: 036-19 90 00
E-post: info@lfj.se

Länsförsäkringar Halland
Box 518
301 80 Halmstad
Besök: Strandgatan 10
Tfn: 035-15 10 00
E-post: info@halland.lansforsakringar.se

Länsförsäkring Kronoberg
Box 1503
351 15 Växjö
Besök: Kronobergsgatan 10
Tfn: 0470-72 00 00
E-post: info@LFkronoberg.se

Länsförsäkringar Kalmar län
Box 748
391 27 Kalmar
Besök: Norra Långgatan 17
Tfn: 020-66 11 00
E-post: info@LFkalmar.se

Länsförsäkringar Blekinge
Box 24
374 21 Karlshamn
Besök: Kyrkogatan 21
Tfn: 0454-30 23 00
E-post: info@lfblekinge.se

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad
Box 133
291 22 Kristianstad
Besök: Tivoligatan 6
Tfn: 044-19 62 00
E-post: info.goinge-kristianstad@lansfor-sakringar.se

Länsförsäkringar Skåne
Box 742
251 07 Helsingborg
Besök: Södergatan 15
Tfn: 042-633 80 00
E-post: info.skane@lansforsakringar.se

GEMENSAMMA BOLAG

Länsförsäkringar AB
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Liv
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fondliv
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Sak
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Bank
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Hypotek
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fondförvaltning
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Wasa Kredit
Box 6740
113 85 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-635 38 00
E-post: info@wasakredit.se

Agria Djurförsäkring
Box 70306
107 23 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 421 00
E-post: info@agria.se

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling
Box 742
251 07 Helsingborg
Besök: Södergatan 15
Tfn: 042-633 98 10
E-post: helsingborg@lansfast.se

Länsförsäkringar Mäklarservice
Box 27120
102 52 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-588 490 00
E-post: info.maklarservice@lansforsakringar.se

Humlegården Fastigheter
Box 5182
114 34 Stockholm
Besök: Engelbrektsplan 1
Tfn: 08-678 92 00
E-post: info@humlegarden.se

